

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SESLİ VE SESSİZ OKUMANIN ANLAMAYA ETKİSİ
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Hazırlayan
Münire AKAR

Danışman
Yard. Doç. Dr. Celal DEMİR

AFYONKARAHİSAR 2009

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Sesli ve Sessiz Okumanın Anlamaya Etkisi Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

.../.../2009

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI

JÜRİ ÜYELERİ:

İMZA

Tez Danışmanı: Yrd. Doç.Dr. Celal DEMİR

Jüri Üyeleri:

Türkçe Eğitimi anabilim dalı yüksek lisans öğrencisi Münire AKAR'ın, “Sesli ve Sessiz Okumanın Anlamaya Etkisi Üzerine Bir Araştırma” başlıklı tezi/....../..... tarihinde, saat’da Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Mehmet KARAKAŞ
MÜDÜR

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ

SESLİ VE SESSİZ OKUMANIN ANLAMAYA ETKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

MÜNİRE AKAR

**AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

Ağustos 2009

TEZ DANIŞMANI: Yrd. Doç. Dr. Celal DEMİR

Bu çalışmada, sesli ve sessiz okumanın anlamaya etkisi incelenmiş olup, çalışmanın temel amacını, ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlamada sesli ve sessiz okumadan hangisinin etkili olduğunun ortaya konması oluşturmaktadır. Bu amaçla, çalışmada kontrollü ön ve son test modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak anket ve başarı testi formlarından faydalanılmıştır. Veriler, Afyonkarahisar ilinde bulunan Atatürk İlköğretim ve Oruçoğlu İlköğretim okullarında 8. sınıfta okuyan 33 öğrenciden elde edilmiştir. Verilerin analizinde frekanslar, t-testi ve çapraz tablolama kullanılmıştır. Sonuç olarak, sessiz okumanın anlama üzerinde etkisinin sesli okumaya göre daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin sessiz okuma becerilerini geliştirecek egzersizlere daha fazla yer verilmeli, öğretmenlerin yanı sıra ailelerce de bu becerilerin öğrenciye kazandırılmasına çalışılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Okuma, sessiz okuma, sesli okuma, anlama.

ABSTRACT

A RESEARCH ON THE EFFECT OF ORAL AND SILENT READING ON UNDERSTANDING

Münire AKAR

**Afyon Kocatepe University
The Institute of Social Sciences
Department Of Turkish Education**

August 2009

Advisor: Assist.Prof. Dr. Celal DEMİR

In this study, the effect of oral and silent reading on understanding was analyzed, and the main aim of the study is to present whether oral or silent reading is more effective on understanding for the eighth grade students in the primary schools. For this purpose, controllable pre and post test models were used in the study. Questionnaires and achievement tests were used as data gathering methods. The data were obtained from 33 eighth grade students in Atatürk Primary School and Oruçoğlu Primary School in Afyonkarahisar city center. Frequencies, t-test and crosstabs were used for analyzing the data. As a result, it has been found that the effect of silent reading understanding is much more than the effect of oral reading. Exercises for developing students' silent reading skills should be given place more, and beside teachers, the parents should help students to gain these abilities.

Key Words: Reading, silent reading, oral reading, understanding.

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ	ii
TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI.....	iii
YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar VE ŞEKİLLER LİSTESİ	ix
GİRİŞ.....	1
1. ARAŞTIRMANIN AMACI, KAPSAMI VE TEMEL KAVRAMLARI.....	1
2. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	2
3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	2
3.1. ANAKİTLE VE ÖRNEKLEM	2
3.2. VERİ TOPLAMA VE ÖLÇEK.....	3
3.3. VERİ ÇÖZÜMLEME TEKNİKLERİ.....	4

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAM ALANI

1. OKUMA VE TANIMLARI.....	5
2. OKUMANIN UNSURLARI	9
2.1.FİZİKSEL UNSURLAR.....	9
2.2.ZİHİNSEL UNSURLAR	11
2.3.SOSYOLOJİK UNSURLAR	12
3. HIZLI OKUMA	13
4. SÖZ VARLIĞI VE OKUMA	14
5. OKUMANIN KİŞİ HAYATINDAKİ YERİ VE ÖNEMİ.....	16
6. OKUMA-ANLAMA İLİŞKİSİ VE OKUDUĞUNU ANLAMA.....	17
7. OKUMA VE METİN	20

8. OKUMA İLKELERİ	22
9. BİR EYLEM VE BECERİ OLARAK OKUMA	24
9.1.OKUMA BİÇİMLERİ	24
9.1.1. Sesli Okuma (Sesleterek Okuma)	24
9.1.2. Sessiz Okuma (Sesletmeden Okuma)	27
9.1.3. Sesli ve Sessiz Okumanın Fizyolojik Farklılıkları	28
9.2. OKUMA TÜRLERİ.....	28
9.2.1. Tam Okuma	29
9.2.2. İlişkilendirerek Okuma	29
9.2.3.Tartışarak (Müteala ederek/Soru sorarak) Okuma	29
9.2.4.Göz Atarak Okuma	29
9.2.5.Not Alarak Okuma	30
9.2.6. Altını Çizerek Okuma	30
9.2.7. Seçerek Okuma (Esnek Okuma)	30
9.3. OKUMA YAKLAŞIMLARI (AMACINA GÖRE OKUMA)	30
9.3.1. Eleştirel Okuma	30
9.3.2. Yazar Merkezli Okuma	31
9.3.3. Metin Merkezli Okuma	31
9.3.4. Okur Merkezli Okuma	32
9.3.5. Parçalar Hâlinde Okuma/ Bütün Hâlinde Okuma	32

İKİNCİ BÖLÜM

OKUMA BECERİSİ VE EĞİTİMİ

1. OKUMA EĞİTİMİ	33
2. OKUMANIN DİĞER DİL BECERİLERİYLE İLİŞKİSİ	35
2.1. OKUMA-DİNLEME İLİŞKİSİ	36
2.2. OKUMA-KONUŞMA İLİŞKİSİ	37

2.3. OKUMA- YAZMA İLİŞKİSİ.....	38
3. OKUMA EĞİTİMİNİN TÜRKÇE EĞİTİM PROGRAMINDAKİ YERİ.....	39
3.1. KAZANIMLAR	39
3.2. EĞİTİM ORTAMI VE ETKİNLİKLER	41
3.3. DEĞERLENDİRME	43

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGU VE DEĞERLENDİRMELER

1. BİRİNCİ HİPOTEZE İLİŞKİN BULGU VE DEĞERLENDİRMELER.....	44
2. İKİNCİ HİPOTEZE İLİŞKİN BULGU VE DEĞERLENDİRMELER	44
3. ÜÇÜNCÜ HİPOTEZE İLİŞKİN BULGU VE DEĞERLENDİRMELER.....	45
4. SESLİ OKUMA METİN SORULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	46
5. SESSİZ OKUMA METİN SORULARI DEĞERLENDİRİLMESİ	48
6. SESLİ VE SESSİZ OKUMA METİN SORULARI İLE OKUMA ALIŞKANLIĞINI İNCELEYEN ANKET SORULARININ ÇAPRAZ TABLOLAMASI.....	49
6.1. SESLİ OKUMA METİN SORULARININ ÇAPRAZ TABLOLAMASI	50
6.2. SESSİZ OKUMA METİN SORULARININ ÇAPRAZ TABLOLAMASI	67
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	85
KAYNAKÇA.....	87
EKLER.....	92

TABLolar VE ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Yazar-Okuyucu İlişkisi.....	7
Şekil 2. Sesli Okuma Eyleminin Somutlaştırılması	25
Şekil 3. Temel Dil Becerileri ile Okuma Arasındaki İlişki.....	36
Tablo 1. Deney ve Kontrol Gruplarının Ön Bilgi Testine (7.Sınıf Seviye Belirleme Sınavına(SBS) Tũrkçe Sorularına Verilen Cevaplara) GÖre t-Testi SonuÇları.....	44
Tablo 2. Sesli Okuma İŞin Deney ve Kontrol Gruplarının Bilimsel Başarı Ön Test Puanlarına GÖre t-Testi SonuÇları.....	45
Tablo 3. Deney ve Kontrol Gruplarının Bilimsel Başarı Son Test Puanlarına GÖre t-Testi SonuÇları.....	45
Tablo 4. Sesli Okuma Metin Sorularının Değerlendirilmesi.....	46
Tablo 5. Sessiz Okuma Metin Sorularının Değerlendirilmesi.....	48
Tablo 6. Sesli Okuma Metin Soruları ile Őđrencilerin Son Bir Yılda Okudukları Kitap Sayıları Arasında Yapılan Çapraz Tablolama	50
Tablo 7. Sesli Okuma Metin Soruları ile Őđrencilerin Evlerindeki Kitaplıkta Okuyabilecekleri Kitap Durumuna İlişkin Yapılan Çapraz Tablolama.....	53
Tablo 8. Sesli Okuma Metin Soruları ile Őđrencilerin Okullarındaki veya Sınıflarındaki Evlerindeki Kitaplıktan Dũzenli Olarak Yararlanma Durumuna İlişkin Yapılan Çapraz Tablolama.....	56
Tablo 9. Sesli Okuma Metin Soruları ile Őđrencilerin Evlerine Dũzenli Olarak Gelen Gazete Durumlarına GÖre Yapılan Çapraz Tablolama.....	59
Tablo 10. Sesli Okuma Metin Soruları ile Őđrencilerin Evde Ders ŐalıŐma Tarzları Durumuna İlişkin Yapılan Çapraz Tablolama.....	62
Tablo 11. Sesli Okuma Metin Soruları ile Őđrencilerin Okuduklarını Anlamada Sesli ve Sessiz Okumanın Etkisine İlişkin Yapılan Çapraz Tablolama.....	64

Tablo 12. Sessiz Okuma Metin Soruları ile Öğrencilerin Son Bir Yılda Okudukları Kitap Sayıları Arasında Yapılan Çapraz Tablolama.....	67
Tablo 13. Sessiz Okuma Metin Soruları ile Öğrencilerin Evlerindeki Kitaplıkta Okuyabilecekleri Kitap Durumuna İlişkin Yapılan Çapraz Tablolama.....	70
Tablo 14. Sessiz Okuma Metin Soruları ile Öğrencilerin Okullarındaki veya Sınıflarındaki Evlerindeki Kitaplıktan Düzenli Olarak Yararlanma Durumuna İlişkin Yapılan Çapraz Tablolama.....	73
Tablo 15. Sessiz Okuma Metin Soruları ile Öğrencilerin Evlerine Düzenli Olarak Gelen Gazete Durumlarına Göre Yapılan Çapraz Tablolama.....	76
Tablo 16. Sessiz Okuma Metin Soruları ile Öğrencilerin Evde Ders Çalışma Tarzları Durumuna İlişkin Yapılan Çapraz Tablolama.....	79
Tablo 17. Sessiz Okuma Metin Soruları ile Öğrencilerin Okuduklarını Anlamada Sesli ve Sessiz Okumanın Etkisine İlişkin Yapılan Çapraz Tablolama.....	81

GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmanın amacı, kapsamı, temel kavramlar, araştırmanın sınırlılıkları ve yöntemi hakkında bilgi verilmektedir.

1. ARAŞTIRMANIN AMACI, KAPSAMI VE TEMEL KAVRAMLARI

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuduklarını anlamada sesli ve sessiz okumanın etkisini ortaya koymaktır. Araştırmanın kapsamını, Afyonkarahisar ilinde ilköğretim okullarında okuyan 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Bu bağlamda araştırmadaki problem cümlesi şudur:

İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinde sesli okuma mı yoksa sessiz okuma mı anlama üzerinde etkilidir?

Bu problem cümlesinden yola çıkılarak oluşturulacak alt problemler şunlardır:

1. Öğrencilerin okuduklarını anlamada, sesli okuma ile sessiz okuma başarı testi arasında anlamlı fark var mıdır?

2. Sesli ve sessiz okuma ve anlama üzerinde başarı testi ile öğrencilerin demografik özellikleri arasındaki ilişki nedir?

Araştırmanın varsayımları şunlardan oluşmaktadır:

1. Araştırmada kullanılan örneklemin, evreni temsil ettiği kabul edilmektedir.

2. Öğrenciler için seçilen, hazırlanan okuma metninin öğrencilerin düzeyine uygun olduğu düşünülmektedir.

3. Araştırmada kullanılan ölçme aracının, öğrencilerin okuduğunu anlamadaki başarı düzeyini doğru ölçeceği varsayılmaktadır.

4. Öğrencilere test için verilen süre yeterlidir.

5. Araştırmaya katılan öğrenciler sorulara samimi ve güvenilir cevaplar vermişlerdir.

Araştırmada geçen bazı temel kavramların tanımları aşağıda verilmiştir.

İlköğretim: Kadın, erkek bütün Türk vatandaşlarının milli gayelerine uygun bedeni, zihni, ahlaki gelişmelerine ve yetişmelerine hizmet eden temel eğitim ve öğretimdir (222 sayılı kanun, madde 4).

Okuma: “Ön bilgilerin kullanıldığı, yazar ve okuyucu arasındaki etkili iletişime dayalı, uygun bir yöntem ve amaç doğrultusunda, düzenli bir ortamda gerçekleştirilen anlam kurma sürecidir.” (Akyol, 2005:1).

Sesli Okuma: “Gözle algılanıp, zihinle kavranan sözcük ve sözcük topluluklarının konuşma organları yardımıyla söylenmesidir.” (Ünalın, 2006:70).

Sessiz Okuma: “ Ses organlarından herhangi birini hareket ettirmeden (fısıldamadan, dudaklarını kıpırdatmadan), baş hareketleri (başını sağa sola çevirmeden) ve gövde hareketleri (öne arkaya sallanmadan) yapmadan yalnız gözle takip edilerek yapılan okumadır.” (Demirel, 2006:87).

Anlama: “Anlama, yazının anlamını bulma, onlar üzerinde düşünme, nedenlerini araştırma, sonuçlar çıkarma ve değerlendirme biçimidir.” (Güneş, 2000:59).

Okuduğunu Anlama: Yazılı olan şeyleri algılama, anlamlandırma ve kavrama işidir. Okuyucuya aktarılmak istenilen bilgi, duygu ve düşüncelerin olduğu gibi, bir yanlışığa yol açmadan, kendi akışı içinde ve hiçbir şüpheli nokta kalmayacak biçimde bütün boyutları ile kavranılmasıdır (Kavcar, Oğuzkan ve Sever, 1998).

Metin: “Okumaya konu olan, anlatımsal bir bütünlüğü bulunan sözcüklerin meydana getirdiği somut bir varlık dilsel bir üründür.” (İşeri, 1998:11).

2. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Bu çalışma, Afyonkarahisar ilinde okuyan ilköğretim 8. sınıf öğrencilerini kapsamakla birlikte, sadece iki ilköğretim okulundaki 33 öğrenciyle sınırlıdır. Bundan sonraki çalışmalarda, Afyonkarahisar ilindeki ortaöğretim okullarında okuyan öğrencilere yönelik çalışmaların yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

3.ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

3.1. ANAKİTLE VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini Afyonkarahisar il sınırları içinde bulunan ilköğretim okullarının 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, Atatürk İlköğretim Okulu ve Oruçoğlu İlköğretim Okulu 8. sınıf öğrencileridir. Örneklemdaki okul ve öğrenciler seçkisiz (random) yöntemle belirlenmiş olup, 2008-2009 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde ilgili okul müdürlüklerinden alınan veli adresleriyle örneklemini oluşturan okullardan 18'er öğrenciye hazırlanan başarı testi ve anket uygulanmıştır.

Araştırmanın değişkenleri bağımlı ve bağımsız olmak üzere aşağıdaki gibidir:

Bağımsız Değişken: Çalışmanın bağımsız değişkenleri, sesli okuma ve sessiz okuma yöntemleridir.

Bağımlı Değişkenler: Çalışmanın bağımlı değişkenleri, sesli ve sessiz okuma başarı testi ile ölçülen öğrencilerin anlama yeteneğidir.

Bu çalışmada kontrollü ön ve son test modeli kullanılmıştır. Kaptan'a göre (1998: 85) bu modelde seçme yoktur ve araştırma belirli amaçlar için daha önce şekillenmiş olan gruplar üzerinde yapılmaktadır.

Çalışmada, öğrenciler kendi aralarında çaprazlama olarak gruplanmışlar, sesli okuma metninde bir sınıf "deney grubunu", diğer sınıf "kontrol grubunu" oluşturmuş; sessiz okuma metninde de deney ve kontrol grupları yer değiştirmiştir. Araştırma sırasında deney ve kontrol gruplarının oluşturulmasında da seçkisiz (random) yöntem kullanılmıştır. Deney ve kontrol gruplarının denklik seviyesinin belirlenmesi açısından 2007-2008 eğitim öğretim yılında uygulanmış olan Seviye Belirleme Sınavında (SBS) Türkçe sorularına vermiş oldukları cevaplara bakılmıştır. Bu verilen cevaplar ön bilgi testi olarak değerlendirilmiştir. Sonuçta, grupların denk olduğu görülmüştür. Testte her doğru soru 1 puanla, yanlış ya da boş bırakılan sorular ise 0 puanla değerlendirilmiştir.

3.2. VERİ TOPLAMA VE ÖLÇEK

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket ve başarı testi formları kullanılmıştır. Veri toplama araçları hazırlanırken ilköğretim 8. sınıflarda uygulanan ilköğretim Türkçe programındaki amaçlar göz önüne alınmıştır. Başarı testi formlarında kullanılan metinler seçilirken çocukların yaş grupları dikkate alınmıştır. Metinlerde öğrencilerin bilmediği kelimelerin olmamasına, konunun somut olmasına, öğrencilerin bildikleri bir konuda, ancak daha önce hiç karşılaşmadıkları bir metin olmasına özen gösterilmiştir. Bu doğrultuda Thema Larousse ansiklopedisi 3. Cildindeki (1993: 448) "Su" adlı metin sesli okuma metni, Thema Larousse ansiklopedisi 2. Cildindeki (1993: 478) "Çevre Kirliliği" adlı metin sessiz okuma metni olarak seçilmiştir. Seçilen metinler incelenerek, öğrencilerin bilmediği kelime ve kavramlar bildikleriyle değiştirilmiş, metin sadeleştirilmiştir.

Başarı testi sorularının hazırlanması aşamasında ise ilk olarak konunun içeriği ile ilgili ilköğretim 8. sınıf Türkçe ders kitapları ve SBS (Seviye Belirleme Sınavı) hazırlık kitapları ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uygulanmış olan Seviye Belirleme Sınavı (SBS), Ortaöğretim Kurumları Sınavı (OKS) ve Devlet Parasız Yatılı (DPY) sınav soruları incelenmiştir. Hazırlanan metinden yararlanılarak 12 adet çoktan seçmeli sorudan oluşan test oluşturulmuştur. Testin kapsam geçerliliğinin kontrol edilmesi için danışman görüşü alınmıştır. Buna göre hazırlanan başarı testi formları, 20 kişilik dört farklı pilot gruba uygulanmıştır. Uygulama sonuçlarına göre her madde için madde ayırt edicilik ve madde güçlük indeksi bulunmuştur. Madde güçlüğü ve ayırt ediciliği düşük olan sorular düzeltilip 12

soruluk başarı testi formları 10 soruya düşürülmüştür. Bu başarı testi formlarının geçerlilik ve güvenilirliğini test etmek amacıyla farklı üç okuldan seçilen 9. sınıf öğrencilerinden toplam 75 kişi belirlenerek, başarı testi formları uygulanmıştır. Böylece formlara son hali verilmiştir.

Başarı testi formları, “Sesli Okuma Anlama Testi” ve “Sessiz Okuma Anlama Testi” olarak adlandırılmıştır. Bu bağlamda, araştırma kapsamında seçilen iki okuldaki 8. sınıflardan toplam 36 öğrenciye başarı testi formları ön test ve son test olarak uygulanmıştır. Uygulama sırasında 3 öğrenciden geri dönüt alınamaması sonucu, uygulama 33 öğrenciye yapılmıştır. Testlerden önce, öğrenci velileri ile irtibata geçilerek araştırmacının amacı, testlerin nasıl cevaplandırılacağı hakkında bilgi verilmiş, öğrencilerin ve velilerin yönelttiği sorulara gerekli açıklamalar yapılmıştır. Testler, evde veliler denetiminde çalışma grubundaki öğrencilere 2 günde her metin için 10’ar dakika verilerek uygulanmıştır. Ön test uygulamasından sonra öğrencilere sesli ve sessiz okuma yöntemleri hakkında bilgi verilerek, son test uygulaması yapılmıştır. Başarı testi formundaki doğru sorular 1 puanla, yanlış ya da boş bırakılan sorular 0 puanla değerlendirilmiştir.

Başarı testi formuyla birlikte 8. sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlığını inceleyen anket formu da öğrencilere uygulanmıştır. Bu tutum anketi, demografik anket tarzında olup, kişisel sorulardan oluşmaktadır. Anket soruları oluşturulurken, Songül Çetinkaya Çiçek’in 2004 yılında yapmış olduğu “Afyon Merkezindeki İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı” adlı yüksek lisans tezinde uyguladığı ankettan faydalanılmış, bazı sorular aynen alınmış, bazı sorular da düzenlenmiştir. Bununla birlikte yeni sorular da eklenmiştir.

Başarı testi formları ile elde edilen verilerin analizinde SPSS 15.0 for Windows istatistik paket programı kullanılmıştır. 8. sınıf sesli ve sessiz okumaya ilişkin okuduğunu anlama testinin güvenilirliği için Cronbach’s alfa testi yapılmış ve bu değer sesli okuma için 0,610, sessiz okuma için 0,691 olarak bulunmuştur. Bulunan bu değerler, Özdamar’a (2002: 673) göre ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

3.3. VERİ ÇÖZÜMLEME TEKNİKLERİ

Araştırmada, istatistiksel yöntemlerden bağımsız gruplar için frekanslar, t-testi ve çapraz tablolama kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlar 0.05 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAM ALANI

1. OKUMA VE TANIMLARI

Okuma, hem bir eylem hem de bir dil becerisi olarak değişik biçimlerde tanımlanmıştır. Bu tanımların her birinde okumanın bir başka özelliğine vurgu yapılmıştır. Örneğin Özcan Demirel, okuma eylemini “Okuma bilişsel davranışlarla psikomotor becerilerin ortak çalışmasıyla yazılı sembollerden anlam çıkarma etkinliğidir.” (Demirel, 1999:59) biçiminde; Mehrali Calp, “Okuma bir yazıdaki sembolleri anlamlandırma etkinliğidir.” (Calp, 2007:89) biçiminde tanımlayarak okumanın “sembolleri anlamlandırma” özelliğine vurgu yapmışlardır. Feyzi Öz, “Okuma, gözün satırlar üzerinde sıçraması sonucu kelime şekillerini görerek, bunların anlamlarını kavrama ve seslendirmedir.” (Öz, 2006:211) biçiminde; Beşir Göğüş, “Okuma bir yazının harflerini, sözcüklerini tanımak ve bunların anlamlarını kavramaktır.” (Göğüş, 1976:60) biçiminde, Binbaşıoğlu okumayı, “basılı bir sayfadaki yazıdan düşünceyi anlamak veya okunan bir sayfadan anlam çıkarmadır” (Binbaşıoğlu, 1993:15) şeklinde tanımlayarak okumayı “sözcüklerin anlamlarını kavrama” etkinliği olarak görmüşlerdir.

Rozan okumayı, “Yazılı ve basılı işaretleri, belli kurallara uyarak anlamlı bir seslendirme” (Rozan, 1982:19) şeklinde tanımlayarak okumanın “seslendirme” aşamasına dikkat çekmektedir. Şükrü Ünalın, okumayı “Kelimeleri, cümleleri, noktalama işaretleriyle, bir yazıyı bütün olarak görme, algılama ve kavrama süreci” (Ünalın, 2006:62) biçiminde tanımlarken, okumayı yazının tamamına mal etmiştir.

Murat Özbay, “Okuma, ses organları ve göz yoluyla algılanan işaret ve sembollerin beyin tarafından yorumlanarak değerlendirilmesi ve anlamlandırılması sürecidir.” (Özbay, 2007:4) biçiminde; Alemdar Yalçın, “Okuma, insanların kendi aralarında kararlaştırdıkları özel sembollerin duyu organları yoluyla algılanıp beyin tarafından yorumlanarak değerlendirilmesi işlemidir.” (Yalçın, 2002: 47) biçiminde; Sedat Sever de, “Okuma, sözcükleri, cümleleri oradan da paragraf ve metni görmek ve seslendirmek eyleminin ötesinde, düşünsel bir çabayı, anlamlandırmayı gerektiren bir düşünme sürecidir.” (Sever, 1997:14) şeklinde tanımlayarak okumanın, “beyin vasıtasıyla yorumlanıp değerlendirilen, düşünme isteyen” bir süreç olduğunu vurgulamaktadırlar.

Hayati Akyol, okumayı “Farklı isimler tarafından, yazar ve okur arasındaki etkili bir iletişimi gerekli kılan dinamik bir anlam kurma sürecidir.” (Akyol, 2006: 29) şeklinde; Emin

Özdemir, “Okuma yazılı ve basılı ve yazılı simgelerle iletişim kurma etkinliğidir.” (Özdemir, 1995:23) biçiminde tanımlarken okumadaki “iletişim yönü” üzerinde durmuşlardır.

Bu tanımlara ve açıklamalara göre “okuma”, hem bir eylem hem de bir dil becerisi olarak değerlendirilebilir. Bazı eğitimci ve yazarlar, okuma olgusunun aynı zamanda bir dil sanatı olduğunu ifade etmektedirler. Okumanın özündeki anlama bakıldığında, aslında okuma kavramının altında bir sanat yatmaktadır. Bu anlamda okuma, yazarın duygu ve düşüncelerine ulaşmak, bunları değerlendirmektir. Bir tür yazarın yazdıklarından bireyin kendine göre çıkarımlarıdır. Bunun için de temel şart düşünme gücü olduğundan, okuma ve düşünme birbirini tamamlayan kavramlardır (Kayalan, 2000:23). Okuma, düşünceyi doğurur. Okuma sonunda düşünce oluşmamışsa, okumak herhangi bir amaca hizmet etmiyordur demektir.

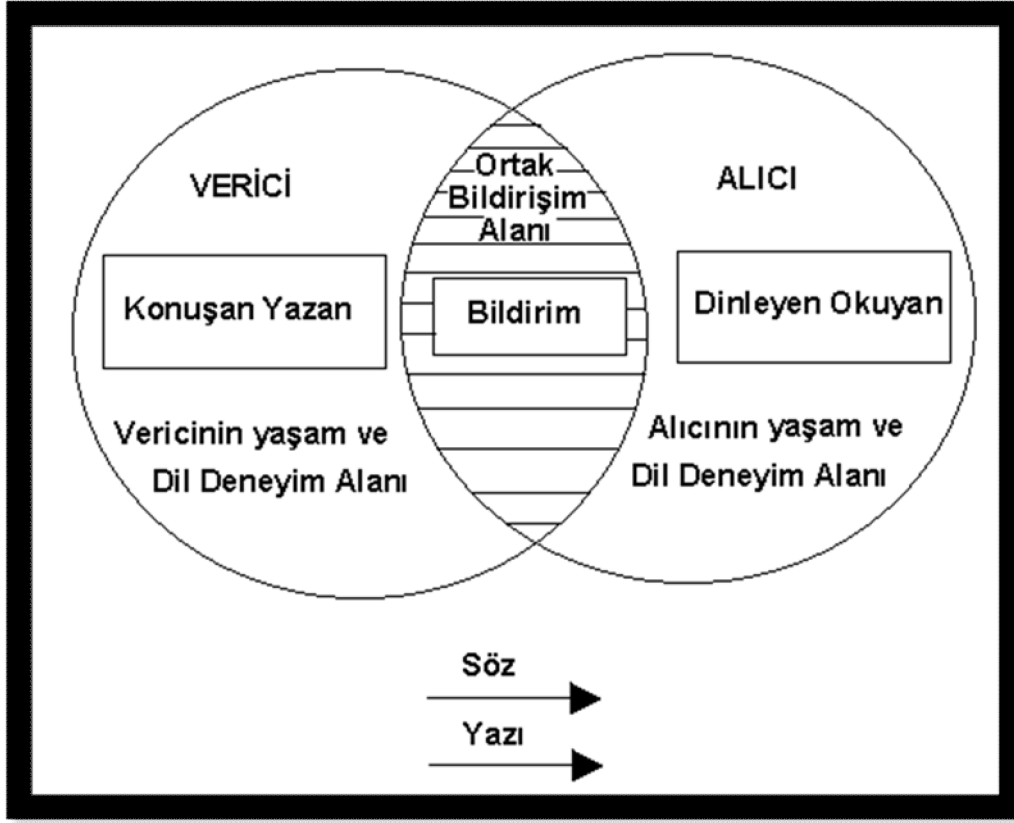
Okumak bireyseldir. Çünkü okuma sırasında yazar ile okuyucu karşı karşıya gelir. Yazarın düşünceleri, okuyucunun beyninde önceden edinilmiş bilgilerle sentezlenir, adeta yeniden yoğrulur. Böylelikle, okuyucu yazar aracılığıyla yeni bilgilere ulaşır, bu sayede eski bilgilerini de gün ışığına çıkarır.

Eğitimciler, okumayı sadece okur-metin ilişkisi olarak değil, çok boyutlu bir etkinlik olarak ele almaktadırlar. “Okuma” yı kavrayabilmek için bu çok boyutlu etkinliği oluşturan öğeleri bilmek gerekir.

Emin Özdemir, bu öğeleri yazar, okur, amaç, metin ve iletişim konumu şeklinde sıralar (Özdemir, 1995:23):

Özdemir (1995) **yazarı**, “Metnin yaratıcısıdır.” olarak tanımlamaktadır. Ona göre yazar, belirli bir konu hakkında yaşam ve dil deneyimlerini okuyuculara sunan kişidir. Bu bağlamda yazar, içinde yaşadığı toplumun kültürel, toplumsal ve ekonomik koşulları çerçevesinde duygu ve düşüncelerini ifade ederken, bunları okuyucular ile kesiştirmek zorunda olan bir kişi olarak karşımıza çıkmaktadır. Yani, yazarın önemsenip ilgi görmesi için, okuyucularla ortak noktada buluşması gerekir (Özdemir, 1995:24). Yazar-okuyucu arasındaki ilişki Şekil 1’de gösterilmiştir:

Şekil 1. Yazar-Okuyucu İlişkisi

Kaynak: Özdemir, 1995:24

Özdemir (1995) **okuru**, “Okuma-yazma becerisini sürekli kullanan, bunu köklü ve kemikleşmiş bir alışkanlığa dönüştüren kişi” şeklinde tanımlamaktadır (Özdemir, 1983: 37). Okur, dille üretilmiş olan metni, kendi dil ve düşünce deneyimleriyle anlamlandırır. Bunun için, yazarın ve okurun dilsel düşünsel deneyim alanlarının ortaklaşması gerekir. Yazar-metin-okur arasındaki iletişim, bu ortak bildirişim alanında gerçekleşir. İletişimin gerçekleşebilmesi için okur, metne sindirilmiş iletiyi ve bu iletiyi oluşturmak için kurgulanmış ve kodlanmış dilsel kodları çözmeye istekli olmalıdır (Kula, Sakallı, 2005: 22). Her yazı gerçekte belirli bir okur kitlesine seslenmek için yazılır. Bu okur kesimi, yapıtın içeriğine göre değişir. Emin Özdemir, yine okur’u şu şekilde tanımlar: “Okunan metnin niteliği ne olursa olsun, basılı ve yazılı bir sayfaya bakarak iletişim süreci içine giren o sayfayı okumaya çalışan herkese okur diyoruz” (Özdemir, 1983:53). Umberto Eco’ya göre ise okur; “... ancak örnek yazarı keşfettiğinde ve onun kendisinden istediklerini anladığında tam anlamıyla okur hâline gelecektir”(Aktaran:Ecevit, 1996:42).

Yazarın yazdığı metni okumak için metinle karşı karşıya gelen, bir tür iletişime giren kişi okurdur. Okurun, yazarın düşüncelerine erişebilmesi için belli bir bilgi birikimine sahip olması gerekir. Olaylara yazarın gözünden farklı bir gözle bakabilmelidir. Okur neden ve niçin okuduğunun bilincinde olmalıdır. Yazarın metni oluştururken hissettiklerini okur da hissedebilmelidir (Özdemir, 1995:26).

Özdemir (1995), **amaç** konusunda da şöyle der: “Her okuma bir amaca yönelik olmalıdır.” Okumanın ancak bir amaç dahilinde yapıldığında verimli olacağını belirten Özdemir, “Amaçsız bir okuma olamaz. Mutlaka okuma için bir amaç vardır: vakit geçirmek, bilgi edinmek... Bu amaçlar sayesinde okur ve yazar aynı frekansta buluşur” (Özdemir, 1995: 29) diyerek bu konudaki görüşlerini ifade eder. İpşiroğlu’na göre, okuma ediminin genel amaçları “saplantılardan arınmış bir düşünme alışkanlığının kazandırılması, eleştirel bakışın uyandırılması, çok yönlü düşünmenin öğretilmesi, başka deyişle bir sorunun tek bir bakış açısından değil de çeşitli açılardan ele alınıp değerlendirilmesi, düşün gücünün geliştirilmesi” (İpşiroğlu, 2004:47) olarak sıralanmaktadır.

Öğrencilerini eleştirel ve çok yönlü düşünmeye yönlendirecek ve onların kendilerini gerçekleştirmelerini sağlayacak yöntemlerin kılavuzluğunu yapacak olan Türkçe öğretmenlerinin ulaşmak durumunda oldukları en genel amaç, “okuma kültürü edinmiş, düşünen duyarlı bireyler yetiştirmek olmalıdır” (Sever, 1997: 9).

Eğitimci ve yazarlar “metin” kavramını çeşitli şekillerde tanımlamışlardır. Bu tanımlarda en fazla “yazınsal metin” üzerinde durmuşlardır:

Özdemir **metni**, “dil dizgesi” olarak görmekte, “basılı ve yazılı dil ürünlerinin tümünü metin olarak” değerlendirmektedir (Özdemir, 1995:29).

Yazar, kendi dilsel ve düşünsel deneyim alanını kullanarak metnini oluşturur. Metin, bu anlamıyla dilsel olarak kodlanmış, tamamlanmış bir sistem, okuyucusunun yardımını bekleyen tembel bir araçtır (Aktaran:Ecevit, 1996:9). Basılı ve yazılı dil ürünlerinin tamamını metin olarak nitelendiren Özdemir, metnin bir cümle ya da paragraf olabileceği gibi, şiir ya da roman da olabileceğini savunur. Yazar, iletmek istediklerini metin sayesinde okuyucuya ulaştırır. Metin, yazarın duygu ve düşüncelerini taşır. Metinler kendi arasında öğretici ve yazınsal olmak üzere ikiye ayrılır. Öğretici metinlerin öğretme amacı ağır basarken, yazınsal metinlerinse edebî yönü ağır basar (Özdemir, 1995: 30).

Öğretici metinler aynı zamanda bilimsel metin kategorisindedir. İspatlanabilir bilgileri içerir. Yazınsal metinlerde ise yazar dili istediği gibi kullanarak ona farklı anlamlar katar ve iletilerini kelimelerin anlam sınırını genişleterek ifade eder (Özdemir, 1995:33).

Karatay, metni dile dayalı bütün yapıların oluşturduğu anlamlı, mantıklı ve bağlantılı bir yapı olarak değerlendirmekte, okuma ediminin nesnesi metin olduğundan türü, şekli ve yapısı ne olursa olsun her metnin, belli bir okur kesimine seslenmek için kaleme alındığını veya dile getirildiğini ifade etmektedir (Karatay, 2007: 17).

Uçan, yazınsal metni “Yazınsal metnin temel özelliği çok anlamlılıktır. Okunan bir şiirden okuyucu, şairin hiç de düşünmediği anlamlara ulaşabilir, çok farklı alanlara açılabilir. Okunan bir öykü ya da roman okuyucuya çok şey anımsatabilir.” şeklinde değerlendirir (Uçan, 2006:3).

Buradan, yazınsal metinlerin okuyucunun yorum yeteneğini geliştirmesi bakımından önem arz ettiği ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda, okuyucu yazınsal metin sayesinde eski bilgilerini hatırlar ve eski yeni sentezi sayesinde yeni bir bilgiye ulaşmış olur.

İletişim Konumu kavramı üzerinde fazla durulmamıştır. Özdemir, bunu şöyle ifade etmektedir: Yazarın metni yazarken, okuyucunun da okuma sırasında takındığı tutumdur. Bu tavır birbirine ne kadar benzerse, metnin anlaşılabilirlik derecesi de o kadar artar (Özdemir, 1995:36) .

2.OKUMANIN UNSURLARI

Okuma, görme ve seslendirme yönleriyle fiziksel; anlama ve yorumlama yönleriyle zihinsel; toplum, iletişim ve insan ile ilgili yönüyle ise sosyolojik bir kavramdır. Sağlıklı bir okuma için bu üç unsur birbiriyle bağlantılı olmalıdır.

2.1.FİZİKSEL UNSURLAR

Okumanın fiziksel unsurları dendiğinde; kaynaklarda göz, göz kaslarının hareketleri, ses ve işitme organları sayılmaktadır. Bu unsurlar kaynaklarda şu şekilde değerlendirilmiştir:

• **Göz Hareketleri:** Göz hareketleri okuma ile sıkı bir ilişki içindedir. Göz, okuma sırasında satır üzerinde sıçramalar yapar. Belirli bir alanı gördükten sonra duraklama yapar. Bu duraklamalar sırasında zihin görülenleri algılamaya çalışır. Daha sonra tekrar sıçrama ve duraklamalarla okuma devam eder. Okuma sırasındaki sıçramaların fazlalığı, okuma hızıyla doğru orantılıdır. Yani sıçrama arttıkça hız da artar (Özbay, 2007:9).

Kavcar, gözün sıçramalar sırasındaki satırın belli bir bölümünü görmesini “görüş genişliği” kavramı ile ifade eder. İyi bir okuyucu, bir seferde 15-20 harflik bir alanı görürken, yavaş okuyucuda ise bu durumun 6 harfe kadar düştüğünü belirtir (Kavcar, 1998:42). Bu durumu Göğüş de aynı şekilde ifade etmektedir. Göz, iyi bir okuyucuda satır üzerindeki her duruşunda 15–20 harflik bir genişlik kavrar, buna görüş genişliği denir. Bu genişlik yavaş bir okuyucuda 6 harflik bir sınıra düşebilir (Göğüş, 1978:61).

Gözün sıçrama hareketinden başka, bir de satırları takip etmesi için aşağı yukarı hareket vardır (Özby, 2007:9).

• **Netlik Alanı:** Göz, netlik alanı içerisine giren yerleri algılar. Metindeki bir noktaya 13 ila 19 derecelik açıyla bakan göz, belli bir alanı görür ve algılama merkezine gönderir. Bu alana “netlik alanı” denir. Bu kavram “aktif görme alanı” olarak da nitelendirilebilir (Özby, 2007:9, Yalçın, 2002:47).

• **Netlik Açısı:** Bir yazıya bakıldığında, göz sınırları tarafından uyarılan göz kaslarının 13-19 derecelik yaptığı açı “netlik açısı” olarak tanımlanmaktadır (Özby, 2007: 9). Bu açı, gözün net olarak algılayabildiği alanı içine alan açıdır. Yalçın, bu durumu “Göz, herhangi bir yazıya baktığında göz kaslarımız göz sınırlarımızın uyarılmasıyla gözümüze 13–19 derecelik bir açı yaptırmaktadır. Bu açığa "netlik açısı" denir” şeklinde ifade eder (Yalçın, 2002:49). Göz, ancak bu açı içindeki yazıyı algılayabilmektedir. Bu alan dışındaki yazılar netlik kazanmayıp bulanıklaşır.

• **Okuma Mesafesi:** Gözle yazı arasındaki uzaklığa “okuma mesafesi” denmektedir. Gözün yorulmaması ve netlik alanının en uygun şekilde oluşabilmesi için, göz ile yazı arasındaki mesafe, normal oda ışığında 30-40 cm olmalıdır (Özby, 2007:10). Bu mesafenin az olması bireylerde görme bozukluklarına yol açabileceğinden, birey bu mesafeden okuyamadığında bir görme probleminin olabileceği akla gelmelidir. Çocuğun yazıyla ilk karşılaşmasından itibaren bu mesafeye dikkat etmesi aileler ve öğretmenler tarafından sağlanmalıdır; çünkü bu alışkanlığın sonradan kazandırılması kolay olmayan bir alışkanlıktır.

Demirel, “Gördüğümüzle söyleyebildiğimiz arasındaki ayrıma göz-ses genişliği” tanımını yaparak fiziksel unsurlara yeni bir boyut kazandırırken, göz-ses genişliğini “gördüğümüz yerin anlamına göre seslendirme” açıklamasını yapmaktadır (Demirel, 2004:77).

Göz ve göz hareketleri dışında, ses organları da okumayı etkileyen fiziksel unsurlar içine girer. “Okuma eyleminde ses yolunun da önemi büyüktür.” (Demirel, 2004:77) diyen Demirel, seslendirmede görevli organları “hançere, dil, dudak” olarak sıralarken, vurgu ve tonlamada da işitme organına büyük görev düştüğünü belirtir. Fakat Demirel de dahil olmak üzere eğitimci ve yazarlar bu kavramlar üzerinde fazla durmamışlardır. Sesli okuma sırasında okumanın seslendirme yönü ortaya çıkarak ses organları devreye girer. Sessiz okuma sırasında ses organlarının aktifleşmesi okumayı yavaşlatır.

Gözün fizikî unsurları, okuma eğitiminde büyük bir önem arz eder. Göz ve göz kaslarının eğitimi, okuma eğitiminin temel taşı niteliğindedir. Göz kaslarının çabuk yorulması okumanın bırakılmasına, bu durum da öğrenmenin azalmasına sebep olur. Bu yüzden ilk okuma öğretimi ve çalışmaları sırasında öğretmen, seçtiği metinlerin öğrenciye uygunluğuna dikkat etmelidir. Okuma mesafesi de dikkat edilmesi gereken bir diğer husustur çünkü bu tür alışkanlıklar küçük yaşlarda edinilir.

2.2.ZİHİNSEL UNSURLAR

Okumanın zihinsel unsurları konusunda farklı görüşler öne sürülmüştür. Okumak, kelimeleri veya cümleleri görmek değildir. Okumada amacın anlayarak okuma olduğunu belirten Dökmen, bunun için görmenin dışında bazı zihinsel etkinliklerin de gerektiğini belirtmektedir (Dökmen, 1994:15).

Güneş, okuma işlemini “aklın gelişmesine büyük katkı sağlayan yüksek düzeyli zihinsel işlemler olarak” (Güneş, 2002:39) tanımlamaktadır.

Okumanın zihinsel unsurları konusunda eğitimciler şu kavramlar üzerinde durmuşlardır(Yalçın, 2002:50, Özbay, 2007:10):

- a) Görüntüleme merkezi
- b) Görüntüyü tanıma merkezi
- c) Görüntü yorum merkezi
- d) Okuma merkezidir.

Gözün görüntüleme merkezi aracılığıyla alınan görüntü, tanınması için görüntü tanıma merkezine gönderilir. Burada tanınarak görüntü yorum merkezine gidip yorumlanır ve anlam kazandırılır. Bu süreçte, yani yeni bilgilerin oluşumunda eski bilgilerin anlamayı kolaylaştırma rolü vardır. Çünkü yeni bilgiler, önceki bilgiler sayesinde edinilir; okumayı

yapan kişinin önceki bilgileri de önemlidir. Çünkü, beyindeki görüntü tanıma merkezinden sonra görüntü yorum alanına gelen kelime, hafızadaki bilgi ve tecrübelerle sentezlenerek yorumlanır ve böylece okuma meydana gelmiş olur (Özbay, 2007:11; Yalçın, 2002:51).

2.3.SOSYOLOJİK UNSURLAR

Okumanın sosyolojik unsurları üzerine eğitimci ve yazarlar tarafından bazı görüşler öne sürülmüştür:

İnsan, toplum içinde yaşayan sosyal bir varlık olmakla beraber, çevresi ile iletişim içerisinde olmak zorundadır. İletişim sayesinde çevresinden haberdar olur ve kendini geliştirir. Bunun yanında ister istemez çevresinden etkilendiği zamanlar da olur. Belli bir eğitim seviyesine gelmesinde aldığı eğitim kadar, içinde bulunduğu çevrenin şartları da önemli yer tutar. Çevre ile kastedilen, kişinin ailesi ve yakınlarıdır. Bunun yanı sıra Avcıoğlu, öğrencilerin sosyoekonomik düzeylerine göre; kelime bilgisi, okuduğunu anlama ve etkili okumadan oluşan okuma becerileri düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar bulunduğunu ifade etmektedir (Avcıoğlu, 2000:10). Dökmen'in araştırması da bunu destekler niteliktedir. Dökmen, öğrencilerin okuma alışkanlığını belirleyen en önemli faktörün gazete ve dergi okuma imkanına sahip olup olmamalarını ifade ederek sosyo-ekonomik durumun önemini vurgulamaktadır (Dökmen, 1994:35)

Bu durum Özbay tarafından da ele alınmıştır. Kişi her ne kadar kendini geliştirme çabasında olsa da eğer çevre şartlarının ve ailesinin kültür düzeyi buna el vermiyorsa, bu birey üzerinde etki bırakır ve gelişime bir yerde ket vurmaya başlar. Burada ailenin etkisi her zaman daha fazladır. Birey, kültür seviyesi yüksek, okuma alışkanlığı olan bir aileden geliyorsa olumlu etkilenip, kendini geliştirme yolunda adımlar atarken, tam tersi bir aileden geldiğinde olumsuz olarak etkilenir (Özbay, 2007:32).

Yukarıdaki unsurlardan da anlaşılacağı gibi okuma farklı pek çok etkinliği içeren karmaşık bir süreçtir. Bu sürecin genel nitelikleri Sever, şu şekilde açıklar (Sever, 1997:12):

• **Okuma bir iletişim sürecidir:** “Yazarla okur arasında doğan bir iletişim sürecidir. Bu sürecin etkili olması için okurun da birtakım becerilere sahip olması gerekir.” (Sever, 1997:12).

• **Okuma bir algılama sürecidir:** Algı kavramı, Türkçe Sözlükte “Bir şeye dikkati yönelterek o şeyin bilincine varma, idrak” şeklinde tanımlamaktadır (Türkçe Sözlük, 2005).

Buradan hareketle okumanın genel amacı, “anlamı doğru ve çabuk kavrayarak algılamak olmalıdır.” (Sever, 1997:13).

• **Okuma bir öğrenme sürecidir:** Öğrenmenin en kolay yollarından biri okumadır. Okuma sadece öğrencilerin değil, herkesin bilgilerini artırması, güncellemesi için başvurması gerekli önemli bir öğrenme aracıdır (Sever, 1997:14).

• **Okuma bilişsel, duyuşsal ve devinişsel boyutlu bir gelişim sürecidir:** Sever, dilin düşünceyi tamamladığını, insanları düşünen bir varlık olarak gösteren yeteneğinin dil olduğunu, çoğu kez dilin düşüncelere kılavuzluk ettiğini belirtir. Bu ifadeden anlaşılacağı gibi, dil ve düşünce etkileşim gerektiren kavramlardır. Bu etkileşim de “okuma” eylemidir (Sever, 1997:16).

Okuma bireyleri çeşitli yönlerden etkilemektedir: hoşgörü kazanma, özdeşim kurma... Bu özellikler, bireyin duyuşsal davranışları içerisinde yer alır (Sever, 1997:16).

Devinişsel boyut dendiğinde ise fiziksel hareketi, hareketsel beceri alanını kullanmayı gerektiren alandır. Genellikle sesli ve sessiz okuma sırasında devinişsel hareketlere başvurulur (Sever, 1997:17).

3. HIZLI OKUMA

Hızlı okuma, gözün çeşitli egzersizler sonucunda, sıçrama alanının geniş tutulması, göz-beyin koordinasyonunun normalden daha hızlı işlemesi ve bunun sonucunda az zamanda çok şeyi okumak ve anlamak olarak tanımlanmaktadır (Ünalın, 2006:74).

Eğitimci ve yazarlar, hızlı okumanın ortaya çıkış gerekçesinde bir ihtiyaç yattığı konusunda birleşmektedirler. Bilim ve teknolojinin hızla geliştiği günümüz dünyasında, insanların yeni yayınları takip etmesi günden güne zorlaşmaktadır. Hızlı okuma kavramının ortaya çıkış sebebinin altında bu durum yatmaktadır (Ünalın, 2006:73, Özbay, 2007:27).

Özbay, hızlı okuma kavramını “zihinsel okuma” olarak da nitelendirirken, göz ve beynin birlikte kullanılması için eğitilmesi gerektiğini düşünür (Özbay, 2007:27).

Hızlı okumanın etkili olabilmesi için uyulması gerekenler üzerinde eğitimci ve yazarlar aynı görüşlerde birleşmektedirler:

- Gözün satırlar üzerinde geniş bir yer görmesi,
- Duruş ve geriye dönüşlerin mümkün olduğunca az olması,

- Göz kaslarının geliştirilmesi,
- Kelime dağarcığının geniş olması,
- Göz beyin koordinasyonunun gelişmiş olması (Özbay, 2007:28, Sever, 1997:17, Ünal, 2006:74).

Maddelerden de anlaşılacağı gibi, hızlı okumada göz egzersizlerinin önemi yadsınamayacak kadar büyüktür. Bunun yanı sıra geniş kelime hazinesine ve geniş bilgi dağarcığına da ihtiyaç vardır.

Hızlı okuma denildiğinde, dakikada okunabilecek kelime sayısının fazlalığı akla gelmektedir. Fakat, günümüzde hızlı okuma demek fazla kelime okumak demek değildir. Aynı zamanda etkili ve verimli okumak demektir. Hız önemli bir etken olduğu gibi, tek başına yeterli değildir. Önemli olan, okunanın anlaşılması ve okumadan alınan verimdir (Kayalan, 2000:49).

Hızlı okumanın, hızlı anlama için bir araç niteliğinde olduğunu vurgulayan Özbay, metin türü, okuma amacı, fiziki ortam, dil ve zihin gelişimi gibi anlamayı etkileyen tüm unsurların hızlı okumayı da etkilediğini ifade eder (Özbay, 2007:28).

Hızlı okumanın anlamaya etkisi ise, düşünme hızını artırarak, anlama düzeyini ve algılama becerisini geliştirmesidir. Hızlı okumanın yavaş okumaya göre daha iyi hatırlamayı sağladığını kabul eden Ünal, yavaş okuma sırasında beynin sıkılarak dikkatin dağılabileceğini, zihnin başka şeylere kayabileceğini belirtir (Ünal, 2006:74).

Hızlı okuma kavramı üzerine Ünal, farklı bir benzetme yapmaktadır: “Araba yarışlarına katılan bir arabayı saatte 20 km. hızla sürerseniz sıkılırsınız. Çünkü bu hız o araba için “hiçbir şey” demektir. Gözleriniz ve beyninizde tıpkı bu arabanın motoru gibidir. Çok daha hızlı gidebilir ve alışılmış hız sınırlarını aşabilirler.” (Ünal, 2006:74). Buradan hareketle, hızlı okumanın zamanla gelişebileceğini ve hızlı okumaya alışan bir insanın kendini o hıza göre ayarlayabileceğini söylemek mümkündür.

4. SÖZ VARLIĞI VE OKUMA

Bireyin kendini ifade edebilmesinde ve iletişimde bulunduğu kişileri anlayabilmesinde, sahip olduğu kelime bilgisi büyük önem taşımaktadır. Bir kişinin kazandığı kelimelerin hepsine kelime hazinesi denir. Bu kavram eğitimci ve yazarlar tarafından; sözcük dağarcığı, söz dağarcığı, kelime serveti, söz varlığı vb. isimlerle karşılanmaktadır. TDK

sözlüğünde “kelime hazinesi” kavramı “söz varlığı” maddesinde “Bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük hazinesi, vokabüler, kelime hazinesi” biçiminde tanımlanmaktadır (Türkçe Sözlük, 2005). “Söz dağarcığı” ise “Bir dilde kullanılan veya bir kimsenin bildiği, kullandığı sözlerin bütünü, söz varlığı, vokabüler, kelime hazinesi” biçiminde tanımlanmaktadır (Türkçe Sözlük, 2005). Tanımlardan da anlaşılabilceği gibi, aslında birbirinden farklı iki kavram aynı kavramla ifade edilmiştir. Bu konudaki yeni araştırmalar sonucunda farklı kavramların ortaya çıktığı görülmektedir. Karakuş “aktif ve pasif kelime serveti” kavramlarını ortaya çıkararak bu kavramları, bireyin konuşmalarında ve yazılarında anlamını bilerek kullandığı kelimelerin toplamına “aktif kelime serveti”; okuduğu ve işittiği zaman anlamını çıkarabildiği; ama kendi cümlelerinde kullanamadığı kelimelerin toplamına ise “pasif kelime serveti” olarak tanımlamaktadır (Karakuş, 2000:128-129). Eğitimci ve yazarlar da bu tanım üzerinde birleşmektedirler: “Pasif (edilgen) dil, bireyin dinlerken, okurken anladığı, anlamını bildiği kelimelerden, aktif (etkin) dil ise bireyin konuşma eylemlerine yansıyan kelimelerden oluşur.” (Yapıcı, 2005:84; Tosunoğlu, 2000:144; Güteryüz, 2003:13).

Aktif kelime serveti ile pasif kelime serveti arasındaki farkın büyük olması eğitimde bir problem olduğuna işaret etmektedir. Bu durum, dinlediğini ve okuduğunu anlayan fakat kendini ifade edemeyen bireylere dikkat çekmektedir. Öğrenciler okulda okuduklarını ve dinlediklerini anlamakta fakat kendi düşüncelerini ifadede zorlanmaktadırlar. Yani okuma ve dinleme becerilerinde sorun olmazken, yazma ve konuşma becerilerinde sorunlar yaşanmaktadır. Öğrenciler sürekli aynı kelimelerle kendilerini ifade etmeye çalışmaktadırlar (Demir, 2006:3).

Kişinin kelime hazinesi ile okuma arasında büyük bir ilişki olduğunu belirten Donald, okudukça kelime hazinesinin zenginleşebileceği gibi kelime hazinesi zenginleştikçe de anlamın gelişeceğini belirtir. Anlam derinliğine ulaşılmasında anlamı bilinen kelimelerin ve kelime hazinesinin yeri büyüktür (Donald, 1993:30).

Türkçe eğitiminde, kelime öğretimine verilen önem oldukça azdır (Erkan, 1999:76). Özbay da bu konudaki düşüncelerinin şu şekilde ifade etmektedir: “Kelime tanıma ve ayırt etmenin öğretimi ve bu yolla kelime dağarcığının geliştirilmesi, ilköğretim çağındaki çocukların kullandıkları kelimelerin derlenerek ve metinlerin bu derlenen kelimelerle hazırlanması gibi çalışmaların yok denecek kadar az olması okuma öğretimini olumsuz yönde etkilemektedir.” (Özbay, Melanlıoğlu, 2008:13).

Metin içinde anlamı bilinmeyen kelimeler okuma hızını yavaşlatır. Bu kelimelerin anlamı metnin bağlamından hareketle çıkartılamadığında, metni anlamak zorlaşmaktadır. Bu yüzden geri dönüşlerin sık sık yapılması gerekmektedir. Bu durum heceleme, kekeleme gibi okuma hatalarına sebep olmaktadır. Bundan dolayı öğrencilere pasif kelime hazinelerinde yer alan kelimeleri içeren metinler verilmelidir (Özby, 2007:12).

Öğrencileri farklı metin türleriyle karşılaştırmanın, onların kelime hazinesini geliştirmede etkili olduğunu savunan Özby, öğrencilerin anlamını bildiği kelimeler sayesinde bilmediği kelimeleri de tahmin edip, öğrenebileceğini ifade etmektedir (Özby, 2007:12).

5.OKUMANIN KİŞİ HAYATINDAKİ YERİ VE ÖNEMİ

Eğitimci ve yazarlar okuma eylemini bir eylem ve beceri olarak değerlendirdikten sonra kişi hayatındaki yeri ve önemi üzerinde de durmaktadırlar:

Bir toplumun gelişmesi, toplumda yaşayan bireylerin kendini geliştirmesine bağlıdır. Kendini geliştirme hususunda ise okumanın payı oldukça büyüktür. Okuma beş duyu organının çeşitli hareketlerinden ve zihnin anlamı kavrama çabasından meydana gelen karmaşık bir faaliyettir. Yapılan bilimsel araştırmalarda çıkan sonuçlara göre öğrenilen bilgilerin; % 1'i tatma, % 1,5'idokunma, % 3,5'i koklama, % 11'i işitme, % 83'ü görme duyusu yoluyla elde edilmektedir. Buna göre “göze ve kulağa hitap eden okumanın, öğrenmede %94 gibi önemli bir paya sahip olduğu” ortaya çıkmaktadır (Aytaş, 2005:462).

Bilgi edinmek, vakit geçirmek, bulunduğumuz ortamdan uzaklaşmak, topluma uyum sağlamak, kendimizi güncellemek ve geliştirmek için okuruz. Günümüz dünyasında yani hızla gelişen ve değişen dünyada gelişmelere ayak uydurmak için okuma zorunlu ihtiyaçlarımızdan birisi hâline gelmiştir. Bireylerin çabalarıyla gelişen bir toplumda yaşadığımız düşünülürse, şu hâlde okuma, bireysellikten çıkıp toplumla ilgili bir hâle gelme yolunda ilerlemektedir, yargısı yanlış olmaz. Bu konuda Mehrali Calp, okumayı toplumların gelişmişlik ölçütlerinden birisi olarak kabul etmekte olup, okuma alışkanlığının toplumsal ve bireysel yaşamdaki öneminin büyük olduğunu ifade etmektedir (Calp, 2007:90). Uygur toplumlarda okumak, ilerlemenin bir gereği sayılırken, geri kalmış toplumlarda okumayan bir neslin büyük bir tehlike arz ettiği ortaya çıkmaktadır.

Eğitimin ve eğitimcinin görevi, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla, kasıtlı olarak istedik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1984:12). Buna göre okumayı insan hayatına yerleştirme konusunda en büyük görev eğitimcilere düşmektedir.

Okuma küçük yaşlarda kazanılan bir alışkanlıktır. Okuma ile birlikte pek çok yetenek gelişme gösterir. Okuyan birey anlama, yorumlama, sonuç çıkarma ve yeni şeyler üretme gibi zihinsel faaliyetlerini harekete geçirir. Kendini vererek yapılan okumada bu tür faaliyetler kendiliğinden ortaya çıkar. Bunların yanında okuma, insanın kişiliğini biçimlendirir, dili kullanma becerisini geliştirir. Sürekli ve düzenli okumak, insanın eğitimine de katkı sağlar. Böylelikle birey, hayatına ışık tutacak feneri bulmuş, yani okuma alışkanlığını kazanmış olur.

Bugünkü eğitim sistemimizin temelinde okuma yatmaktadır. Okuma bütün derslerde kullanıldığı için, okuma becerisi gelişmemiş bir öğrenci başarılı olamaz. Özcan Demirel okumanın amacını şu şekilde özetler: “İlköğretim okullarında yapılan okumanın amacı daha çok öğrencilere hızlı, doğru ve anlayarak okuma becerisini kazandırmaya, okuma zevki vermeye ve onların sözcük dağarcığını geliştirmeye yönelik olmalıdır.” (Demirel, 2004:79).

6.OKUMA-ANLAMA İLİŞKİSİ VE OKUDUĞUNU ANLAMA

Anlama, yazının ya da konuşmanın ne demek istediğini algılamaya, kavramaya, ilgilerini bulmaya ve bir sonuca varmaya çalışılarak okuma ve dinleme etkinliklerinin amacını gerçekleştirmek (Göğüş , 1978:71); okunan metnin yahut dinlenen bir konuşmanın içeriğini ve mesajını algılama (Aktaş ve Gündüz, 2004:57), yazıdaki anlamı bulma, anlam üzerinde düşünme, nedenlerini araştırma, sonuçlar çıkarma ve değerlendirme şekli (Güneş, 2000:59) olarak tanımlanmaktadır. Tanımlardan anlaşılacağı gibi anlama, yazı ya da konuşmanın vermek istediği mesajı okuyarak ya da işiterek kavrayabilme işidir. Sözlü ya da yazılı olarak verilmek istenen düşüncenin doğru olarak algılanması, iletişimin temel şartıdır.

Okumanın asıl amacının anlamı kavramak olduğunu belirten Aytaş, kelimelerle anlamlarının eş zamanda kavranması gerektiğini belirterek, anlamın hem kelimelerin özel şekillerini tanımaya, hem de sözün gelişinden faydalanılması bakımından okumanın en önemli unsurunu oluşturduğuna dikkat çekmektedir (Aytaş, 2005:463).

Eleştirel, yaratıcı ve analitik düşünme becerisinin kullanmasında ve geliştirebilmesinde, okuma ve dinleme becerilerinin rolü büyüktür. Bu bakımdan anlama, kişilerin eleştirel, yaratıcı ve analitik düşünme yeteneklerini verimli bir şekilde kullanmasına, doğru ve çabuk karar vermesine yardımcı olur, çalışmalardan verimli sonuçlar almalarını sağlar, karşılaştığı problemleri eleştirel bir bakış açısıyla çözmelerinde büyük rol oynar. Anlama yeteneği sayesinde kişi seçici olur, beğeni düzeyi yükselir ve yaşam standardı da o

oranda iyileşir. Her şeyden önemlisi de kişi, edindiği anlama yeteneğiyle birey olmanın niteliklerine sahip olarak, kendi yaşam biçimini kendisi çizebilir (Göçer, 2007:6).

Anlama, bir yazının manasını bulma, bunun üzerinde düşünme, sorgulama ve sonuca varma işidir. Çevirme, yorumlama, irdeleme, analiz ve sentez yapma, değerlendirme gibi pek çok zihinsel faaliyeti bünyesinde barındırır.

Demirel okuma ve anlama ilişkisini şu şekilde ifade eder: “ İki ayrı çaba gibi görünen ‘okuma ve anlama’ aslında birbirine neden- sonuç ilişkisi ile bağlıdır. İnsan anlamak için okur. Okuduğunu da anlamak ister” (Demirel, 2000:68).

Öğrenme ve öğretme sürecinde bireyin okuduğunu anlama sürecini etkileyen faktörler arasında en önemlisi, okuyucunun sahip olduğu niteliklerdir (Göçer, 2007:24). Görgeç, anlama sürecini etkileyen okuyucu boyutu ile ilgili nitelikler arasında; okuyucunun ön bilgisi, kavrama stratejisi, dil becerisi, dikkat ve motivasyonunu saymaktadır (Görgeç, 2000: 107-108). Okumada en önemli öge anlama olduğundan, okunan yazının anlaşılıp tümüyle kavranılması isteniyorsa bu niteliklere dikkat etmek gerekir.

Bekir Savaş, okuma-anlama becerisinin kazandırılmasını dört temel strateji üzerine kurmuştur (Savaş, 2006:118-121):

a) Bağlantı kurma, okunanların günlük yaşam ile ilişkilendirilmesidir. Yaşanan olaylardan örneklerle konu somutlaşacağından anlama kolaylaşacaktır.

b) Sorgulama yani soru sorma, okuma sırasında zihne takılan soruların sorulmasıdır. Sorular cevaplandığında metin bütünüyle anlaşılacaktır.

c) Görselleştirme, zihinde canlandırma demektir.

d) Sonuca varma kısmında metin anlaşılma olmaktadır.

Bu stratejiler tek başlarına kullanılabileceği gibi, birlikte kullanılarak da anlamayı geliştirir ve okumayı daha verimli hâle getirir. Anlayarak yapılan okuma sonucunda Townsend (Townsend, 2002:3’den aktaran Tayfur Keskin) bazı sonuçlar elde etmiştir:

a) Okuyucunun verimliliği artar.

b) Okuyucu zaman kazanır.

c) Okuma başarıyla sonuçlandığı için okuyucu hayal kırıklığı gibi olumsuz duygu ve düşüncelerden uzaklaşır.

- d) Okuyucunun çevre ile ilişkileri güçlenir.
- e) Okuyucunun yapacağı iş alanı genişler.

Okunan bir metinde anlamının gerçekleşmesi için, harflerin tanınma aşamasından sonra üç temel unsura ihtiyaç vardır. Bunlardan birincisi, sözcüklerin anlamlarını bilmektir. İkincisi bu anlamlardan yola çıkarak bütüne yani cümlenin anlamına ulaşabilmek, son olarak da cümlenin anlamlarını bir araya getirip metni anlamaya çalışmaktır (Gökten,1941:1054).

Kozanoğlu, öğrencilere okuduğunu kolay, doğru ve çabuk anlamayı öğretmenin bir hazır bir formülü ve reçetesinin olmadığını belirtirken, anlayarak okumanın en pratik yolunun sorulara bağlı kalarak okuma olduğunu savunur. Bu sayede öğrencilere anlama, yorumlama, sorgulama yetileri kazandırıldığından, bu yöntem ilkokullarda en çok başvurulan ve kullanılan okuma yöntemi budur (Kozanoğlu, 1991:43-45). Bu sayede öğrenci metne ilişkin düşünmeye ve muhakemeye sevk edilir. Soruların cevaplarını aramaya şartlanmış öğrenci, metni tüm dikkatiyle okuduğu için anlayarak okuma yapmış olur.

Okuma, okuduğunu anlama, bir beceridir. Kişilerde doğuştan okuyabilme potansiyeli vardır, ancak bu potansiyel eğitimle gelişir. Bu sebeple de okuma gelişebilen, geliştirilebilen bir beceri olarak kabul edilmektedir. Bu becerinin okuma hızı ve anlama olmak üzere iki temel bileşeni vardır (Dökmen, 1994:25) .

Okuduğunu anlamının üç temel bileşeninin olduğunu belirten Calfee ve Drum bunların, okuma materyali (metin), okuyucu ve metnin okuyucu tarafından yorumlanması şeklinde olduğunu ifade eder (Akt: Demirel, 1992:329). Bu durumu Erkan destekler nitelikte olup, şu şekilde açıklama getirir: “Okuma, seçici bir aşamadır ve yalnızca bir metne verilen tepki değil, aynı zamanda yazar ve okuyucu arasındaki etkileşimdir” (Erkan, 1999: 60).

Öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini geliştirmek için aşağıdaki temel öğelerin göz önünde bulundurulması gerekmektedir:

- 1- Sözcüklerle ilgili olarak (Kavrama Düzeyi)
 - a) Sözcüklerin doğrudan veya dolaylı anlamlarını kavrayabilme
 - b) Sözcüklerin hangi anlamlarda kullanıldıklarını belirleyebilme
- 2- Cümlelerle ilgili olarak (Yargı Düzeyi)
 - a) Cümlelerin yapı, anlam ve anlatım özelliklerini tanıyabilme

b) Cümlelerin hangi yargıları ilettiklerini belirleyebilme

3- Paragrafla ilgili olarak (Düşünce Düzeyi)

a) Paragraftaki düşünceyi belirleyebilme

b) Paragraftaki ana düşünceyi yan düşüncelerden ayırabilme (Çam, 2006:6).

Okuduğunu anlamada birçok faktör etkili olmaktadır. Bu faktörleri Coşkun iki gruba ayırır (Coşkun, 2002:28):

1. Okuyucu ile ilgili faktörler

a. Okuyucunun kelime hazinesi,

b. Okuyucunun metne ilgisi,

c. Okuyucunun metni okuma sırasındaki dikkat ve motivasyonu,

d. Okuyucunun metinle ilgili ön bilgisi,

e. Okuyucunun okuma amacı.

2. Metinle ilgili faktörler

a. Metnin türü,

b. Metnin anlatım düzeni, yapısı,

c. Metnin dil ve üslubu,

d. Metnin fiziksel nitelikleri (Coşkun, 2002: 28).

7. OKUMA VE METİN

Metin kavramı eğitimci ve yazarlar tarafından çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Türkçe sözlükte “metin” kelimesi “Bir yazıyı biçim, anlatım ve noktalama özellikleriyle oluşturan kelimelerin bütünü” şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2005). İşeri ise metni, “Okumaya konu olan, anlatımsal bir bütünlüğü bulunan sözcüklerin meydana getirdiği somut bir varlık dilsel bir üründür.” (1998:11) şeklinde tanımlamaktadır.

Demirel, metni öğrencilerden okumaları istenen basılı okuma materyalleri şeklinde nitelendirir (Akt.Demirel,1992:332). Bu materyaller okuyucunun çıkartacağı anlamı etkileyen değişik tür ve özelliktedirler.

Calp, metinlerin çocuğun hafızasını geliştirmesi ve tazelemesi, duygu ve hayal dünyasını, bilgi dağarcığını genişletmesi, dikkatini terbiye etmesi, okuma ve dinleme alışkanlığını kazandırması, konuşma ve yazma becerilerini geliştirmesine katkı sağladđını savunur (Calp, 2005:104).

Aynı zamanda metinler çocuğa, insanı zayıf ve güçlü yönüyle tanıtıcı nitelikte olmalıdır. Bilimsel ve evrensel ahlak kriterlerine ters düşmemelidir. Çocuğa kavratılacak ana düşünce sezdirilmeli, onları kaderciliğe sürüklememelidir. Kesin hükümlerden arındırılmış olmalı ve zaman zaman eğlendirirken zaman zaman da düşünmeye sevk etmelidir (Parlakyıldız, 1999:196).

Öğrenciyi bilgiye ulaştıran en önemli araçlarından birisi metinlerdir. Eğitim- öğretim ortamlarında kazandırılmak istenen kazanımlar metinden hareketle kazandırılır. Karatay, metnin dile dayalı bütün yapıların oluşturduğu anlamlı, mantıklı ve bağlantılı bir yapı olduğunu belirterek, okuma ediminin nesnesi metin olduğundan türü, şekli ve yapısı ne olursa olsun her metnin, belli bir okur kesimine seslemek için kaleme alındığını veya dile getirildiğini ifade etmektedir (Karatay, 2007:17).

Beaugrande ve Dressler kelime veya cümlelerin metin özelliğine sahip olması için yedi özellik belirlemişlerdir. Bu özellikler “1.Bağdaşıklık, 2.Tutarlılık, 3.Amaçlılık, 4.Kabul Edilebilirlik (İkna edicilik), 5.Bilgisellik (Bilgilendiricilik), 6.Durumsallık (Duruma Uygun Olma), 7.Metinler arası ilişki.” şeklindedir (Karatay, 2007:38).

•**Bağdaşıklık:** Metindeki kelimelerin ve cümlelerin bir düzen içinde birbirlerine bağlanması ve metnin yüzeysel yapısındaki dilbilgisel ilişkilerden meydana gelir. Mesela metnin başında geçen “yaşlı ihtiyar” sözü yerine ilerleyen kısımlarda “o” zamirinin kullanılması art arda gelen cümleler arasında ilişki kurulmasını sağlayan özelliktir (Coşkun, 2007:236).

•**Tutarlılık:** Metinde bulunan kavramlar arasındaki ilişkileri ele alan özelliktir. Metindeki anlamla ilgili olmakla beraber, metindeki anlamsal ve mantıksal bütünlükle ilgilenir (Kılıç, 2002:23).

•**Amaçlılık:** Yazarın metinde vermek istediği mesajı ortaya koymasđı durumudur. Metnin oluşturulma amacı yazının ana fikrini oluşturur (Coşkun, 2007:237). Ana fikir, yazar ile okuyucuyu buluştıran ortak nokta olması bakımından önemlidir.

•**Kabul Edilebilirlik (İkna Edicilik):** Metnin okuyucu tarafından benimsenmesi, yazar ile okuyucu arasındaki bilgi alışverişinin gerçekleşmesi durumudur. Bir metnin kabul edilebilir olması demek, metnin okuyucu tarafından benimsenmiş olması demektir (Karatay, 2007:41).

•**Bilgisellik (Bilgilendiricilik):** Metnin okuyucu açısından yeni bilgiler taşıması durumudur. Bir metin, herkesçe bilinen şeylerden bahsetmesi ya da aynı şeyleri tekrarlaması durumunda bilgiselliğini yitirir. Metnin öğretici ve bilgi verici olması gerekmektedir (Karatay, 2007:42). Metinde bilinen ve bilinmeyen bilgiler arasındaki denge iyi kurulmalıdır, aksi takdirde bilinmeyen bilgilerden oluşan metnin anlaşılma olasılığı düşüktür.

•**Durumsallık (Duruma Uygun Olma):** Yazarın metni oluştururken metnin konusu, türüne, hitap ettiği kitleye ve vermek istediği mesaja göre takındığı tutumdur (Coşkun, 2007:239). Yazar metinde gelişen olay ve durumlara uygun mesajları okuyucuya vermelidir.

•**Metinler Arası İlişki (Metinler Arasılık):** Okuyucunun daha önce okuduğu metinlerle ilişki kurması, karşılaştırma ve değerlendirmelerde bulunması durumudur (Uçan, 2006:64). Bu durumu, Tayşi, “bir metnin önceki metinlerle kurduğu ilişki” şeklinde nitelendirmektedir (Tayşi, 2007:49).

8. OKUMA İLKELERİ

Eğitimci ve yazarlar, verimli bir okuma için bazı unsurlara dikkat çekmişlerdir.

Akyol, okuma için, “uygun bir ortam dahilinde yazar ile okuyucu arasındaki bilgi alışverişi” (Akyol, 2007:15) diyerek sağlıklı bir okuma için gerekli olan temel şartlardan ilkinin “algılama” olduğunu belirtir. Algılama için de işitme ve görmenin sağlıklı olması gerekir. Sesli okumada yazı, gözle algılanır; ses, işitilerek tanınır. İşitme ya da görmedeki herhangi bir sorun sağlıklı bir okumayı engeller.

Calp’a göre “okuma”da ikinci ilke okumanın bir “plan” dahilinde yapılmasıdır. Öncelikle okuyucu yazının uzun ya da kısa oluşunu dikkate almalıdır. Okunacak yazı kısa ise, dikkatin yazıya yoğunlaştırılması yeterli olabilir. Ancak, yazı uzunsa bir okuma planı yapılmalıdır. Dikkat metne verilmeli, metin anlaşılmaya çalışılmalıdır. Gerektiği yerlerde metne dair notlar alınmalıdır. Mümkün oldukça da okumaya ara verilmemelidir (Calp, 2007:99).

Üçüncü ilke, “dikkat ve motivasyon” dur. Okuma sırasında tüm dikkat metinde toplanarak okumaya motive olunmalı, her cümle üzerinde titizlikle durulmalı, anlaşılmayan yerler tekrar tekrar okunmalıdır. Okuma sırasında metin ile zihin arasında girip dikkati dağıtabilecek her türlü engel, okumaya başlamadan önce ortadan kaldırılmalıdır.

Buradan hareketle, metin ne kadar uzun ya da kısa olursa olsun başarılı bir okumada “dikkat”in önemi göz ardı edilemeyecek kadar fazladır. Dikkatsizce yapılan okuma vakit kaybından ve göz yorgunluğundan başka bir şeye yaramaz.

Dördüncü olarak, okuma bütünü anlamaya yönelik olmalıdır. Kelimeleri tek tek anlamaya çalışmak zaman kaybına sebep olur ve anlamayı güçleştirerek bütüne ulaşmayı geciktirir.

Beşinci sırada strateji yer alır; yani okuyucu kendisine bir amaç tayin etmelidir. Böylelikle, okuyucu niçin okuduğunun bilincine varacak, başarılı bir okuma edimi gerçekleşecektir.

Altıncı olarak “yazarı anlamak ve anlaşılana akılda tutmak” gelir. Tevfik Meral başarılı bir okumanın sırrını “ Okuma bizde yazarı aynen yaşatmadıkça, onun hizasına bizi götürmedikçe, hatta teneffüs etmedikçe okuma, bir okuma niteliğinden uzakta kalır.” sözleriyle ifade etmektedir (Meral, 1970:10). Buradan hareketle diyebiliriz ki okuyucu, yazar ile aynı noktada bulunduğu sürece sağlıklı bir okumayı gerçekleştirebilir. Anlaşılana akılda tutmak da yazarı anlamak kadar büyük bir önem arz eder. Bu durumu İ.Hakkı Baltacıoğlu “Okumak, anlamak ve hatırdaki tutmak gibi iki faydalı iş içindir.” diyerek özetler (Baltacıoğlu, 1940:651).

Son olarak, okumanın gelişmeye açık olduğu unutulmamalıdır. Okuma, sürekli ve düzenli olmalıdır.

Edgar Dale iyi bir okumayı sanata benzeterek, başarılı bir okuma için dikkat edilmesi gereken unsurları üç ana grupta toplamıştır (Dale, 1993:162’den aktaran: İzzet Alicigüzel):

- Okuyucunun kitaptaki yazı hakkında genel bir bilgi sahibi olması gerekir. Böylelikle konuya yabancı olunmaz, metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamla bağlantısı daha doğru bir şekilde kurulur (Dale, 1993:162’den aktaran: İzzet Alicigüzel).

- Yazarın ne söylemek istediğini anlamak önemlidir. Metinde anlatılmak isteneni olduğu gibi anlamak için okuyucu, kendi düşüncelerinden sıyrılarak, sadece yazarın dediklerine yoğunlaşması gerekir. Yazarın söylediğini anlamak çok önemlidir. Çünkü

kavramlar her zaman gerçek anlamlarıyla kullanılmayabilir. Yazıda mecazi bir anlatım da olabilir (Dale, 1993: 162'den aktaran: İzzet Alıcıgüzel).

• Son olarak, okunanlar kişinin bilgi ve deneyimleri ışığında yorumlanmalıdır. Burada önemli olan okunanları hayata aktarabilmek ve okunanlardan somut sonuçlar ortaya çıkarabilmektir (Dale, 1993: 162'den aktaran: İzzet Alıcıgüzel).

9. BİR EYLEM VE BECERİ OLARAK OKUMA

9.1. OKUMA BİÇİMLERİ

Eğitimciler, okuma biçimleri konusunda farklı görüşler ileri sürmüşlerdir:

Güneş sesli okuma, yarı sesli okuma ve sessiz okumayı öne çıkarırken (Güneş, 1993:47), Demirel sadece sesli ve sessiz okumadan söz etmiştir (Demirel, 2004:85). Kavcar ise sesli ve sessiz okumaya bir de “İnşat” eklemiştir (Kavcar ve Diğerleri, 1998:43). Dökmen de diğerlerinden farklı olarak “İçinden Sesli Okuma”dan söz etmiştir (Dökmen, 1994:27).

Bunları kısaca açıklamaya çalışalım:

9.1.1. Sesli Okuma (Sesleterek Okuma)

Eğitimci ve yazarlar, sesli okuma kavramı üzerine pek çok tanım yapmışlardır:

Özbay, Calp, Kavcar ve Ünalın sesli okuma üzerinde aynı görüşte birleşerek “Gözle algılanıp zihinle kavranan sözcük ya da söz kümelerinin konuşma organlarının yardımı ile seslendirilmesidir” tanımını yapmaktadırlar (Özbay, 2007: 19, Calp, 2007:109, Kavcar ve diğerleri, 1998:43, Ünalın, 2006:70).

Göçer, yukarıdaki tanıma “anlamı kavrama” ifadesini eklemiş ve tanımı şu şekilde yapmıştır: “Sesli okuma, yazıyı görme, kelimeleri seslendirme ve anlamı kavramadır” (Göçer, 2007:36).

Sesli okumada amaç, öğrencilerin okunan metinde geçen kelimeleri doğru telaffuz ederek, kelimeleri taşıdığı anlamlarına uygun olarak kullanmaktır. Öğrencilerin okuma seviyesini belirlemede yardımcı olduğu gibi konuşma yeteneklerinin de gelişmesini sağlar (Özbay, 2007:18).

Sesli okuma:

- Öğrencinin okuma gelişiminin belirlenmesi,
- Doğru ve güzel telaffuz alışkanlığının kazandırılması,

- Standart konuşma dilinin edinimi,
- Dinleyenlere bilgi vb. aktarma,
- Okumanın asıl amacı olan anlamının gerçekleşmesi,
- Sessiz okumaya temel oluşturma,
- Öğrencinin sosyalleşmesine yardım etme,

gibi hedeflere hizmet eder (Çiftçi, 2000:178).

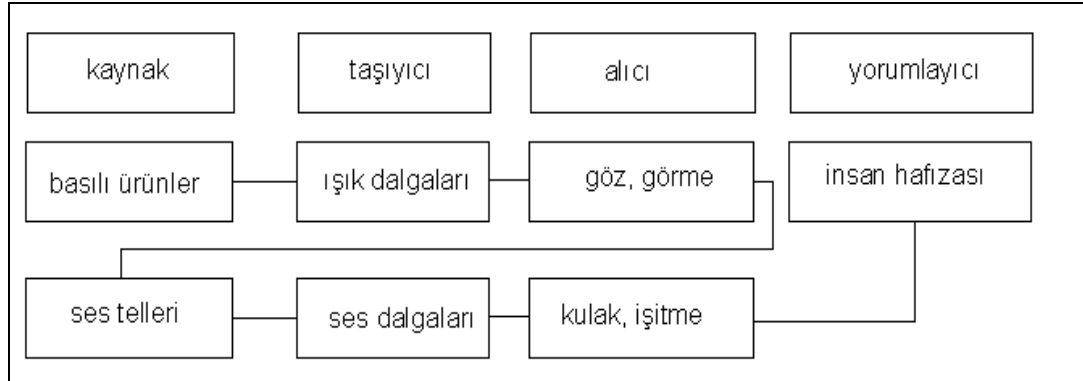
Ünalın, sesli okumanın başarılı olmasında yazıdaki anlamın tam ve doğru kavranması, sesin vurgu ve tonlama bakımından iyi ayarlanmasının etkili olduğunu belirtir (Ünalın, 2006:70).

Öz, sesli okumanın dinleyenlerin duyabileceği ve zevk alabileceği yükseklikte bir sesle yapılması gerektiğini belirtirken, öğrencilerin okumaya olan ilgilerinin de sesli okuma ile arttığını vurgular (Öz, 2006:212).

Sesli okumada hem konuşma ve görmeye ait fiziksel unsurlar hem de zihinsel unsurlar devrede olup, anlama için çok fazla faaliyet gerekmektedir (Özbay, 2007:19).

Sesli okumanın bir eylem olarak somut hali Şekil 2’de gösterilmiştir.

Şekil 2. Sesli Okuma Eyleminin Somutlaştırılması

Kaynak: Güneş, 1993:47

Sesli okuma dinleyenleri dinledikleri konuda düşünmeye, yorum yapmaya sevk eder. Onların dikkat, hafıza, muhakeme gibi zihinsel faaliyetlerini güçlendirir.

İyi bir okuyucu tarafından yapılan sesli okuma, dinleyenlere zevk verir. Canlı ses unsurunun okumaya farklı bir boyut katması bakımından sesli okumanın önemi büyüktür.

Sesli okumanın başarılı olabilmesi için temel şart konuşma dilinin iyi olması ve dilin kurallarının iyi bilinmesidir. Baymur, iyi bir sesli okumada uyulması gereken kuralları şöyle sıralamıştır (Baymur, 1943:187):

- a) Ses yüksekliği iyi ayarlanmalıdır.
- b) Kelimeler doğru ve anlaşılır şekilde telaffuz edilmelidir.
- c) Metindeki mantığa ve duygulara dayalı anlamlar doğru anlaşılmalıdır.
- d) Okuma sırasında metindeki anlama uygun jest ve mimiklere yer verilmelidir.

Sesli okumada, okuma hızının önemi küçümsenmeyecek kadar fazladır. Metne göre ayarlanması gereken okuma hızı, gerekenden yavaş olduğu takdirde dinleyicileri sıkar ve onları başka âlemlere götürerek metinden uzaklaştırır. Okuma hızı iyi bir telaffuza imkân vermeyecek kadar hızlı olursa, dinleyici kelimeleri ve dolayısıyla manayı kavrayamayacağı için okuma amacından uzaklaşacaktır (Atay, 1943:106). Buradan hareketle, sesli okumada hız, kelimelerin anlaşılır şekilde telaffuz edileceği, dinleyicilerin de konuyu anlayabileceği şekilde ayarlanmalıdır.

Kurallara uygun bir sesli okumanın yapılışının yanında, olumsuzluklarından da söz edilebilir. Örneğin sesli okuma, hayatımızda çok önemli bir yere sahip değildir. Başka bir deyişle her zaman sesli okumayız. Bunun yanında sesli okuma sırasında okuma hızı düşer. Bu durumda önemli bir zaman kaybı olur. Sesli okuma sırasında anlamayı ikinci plana atılıp gecikmektedir (Çiftçi, 2000:180).

•Sanatlı okuma (inşat)

İnşat Türkçe Sözlükte “1. Şiir okuma, şiir söyleme. 2. Bir şiiri bir edebiyat eserini topluluk önünde yüksek sesle ve gerektiği biçimde okuma.” (TDK 2005) şeklinde tanımlanmıştır.

Calp, inşatı “öğrencilerin şiir okuma, dinleme zevk ve alışkanlıklarının gelişmesine önemli ölçüde yardımcı olur.” (Calp, 2007:116) şeklinde ifade eder.

Ünalın, ilköğretim okullarında belirli günlerde yapılan şiir okuma çalışmalarının, inşat için büyük önem arz ettiğini ve sınıf içi şiir okuma çalışmalarına yer verilmesi gerektiğini vurgular (Ünalın, 2007:74).

9.1.2. Sessiz Okuma (Sesletmeden Okuma)

Sessiz okumanın tanımı konusunda uzmanlar aynı tanımda birleşmektedirler: “ Ses organlarından herhangi birini hareket ettirmeden (fısıldamadan, dudaklarını kıpırdatmadan), baş ve gövde hareketleri (başını sağa sola çevirme, öne arkaya sallanma) yapmadan yalnız gözle takip edilerek yapılan okumadır (Demirel, 2006, s. 87, Calp, 2007:115, Kavcar ve diğerleri, 1998:44, Özbay, 2007:20, Ünalın:2006:72).

Eğitimci ve yazarlar, sessiz okumanın daha çok “anlayıp kavramaya yönelik bir okuma türü” olduğu üzerinde neredeyse hemfikirdirler (Cemiloğlu, 2001:56, Özbay, 2007:21, Calp, 2007:115, Kavcar ve Diğerleri, 1998:44, Ünalın:2006:72).

Madi Suten, sessiz okumayı “gizli okuma” olarak nitelendirerek, sessiz okumanın ağza değil özellikle göze verilen bir görev olduğunu ifade etmiştir (Suten, 1944:29).

Göğüş, sessiz okuma becerisinin sesli okumadan sonra kazanıldığını ifade eder (Göğüş, 1978:69). Ünalın da bu durumu destekler nitelikte, ilköğretimde sessiz okuma çalışmalarına ikinci sınıftan itibaren başlanıp, ikinci ve üçüncü sınıfta kısıtlı bir zaman ayrıldığını, dördüncü sınıfta sesli sessiz okumaya eşit zaman ayrıldığını, beşinci sınıfta da sessiz okumaya daha çok zaman ayrıldığını belirtir (Ünalın, 2006:72).

Sessiz okumanın hayatta en çok kullanılan okuma şekli olduğunu ifade eden Öz, insanın kendi kendine bir şey öğrenmesi sırasında başvuracağı en uygun yolun sessiz okuma olduğu; bu okuma biçiminin öğrencilere benimsetilmesi gerektiğini ileri sürer (Öz, 2006:213).

Demirel, sessiz okuma becerilerini iletirmek amacıyla yapılması gerekenleri şu şekilde sıralar:

- Sessiz okumanın, sesini çıkarmayarak sözcükleri içinden söylemek olmadığı anlatılmalıdır.
- Yazıyı parmakla izlemeleri önlenmelidir.
- Sessiz okumada baş ve gövde hareketleri engellenmelidir.
- Ders çalışırken kitapların sessiz okunması öğütlenmelidir.
- Serbest okuma etkinlikleri için heveslendirilmelidir.
- Okuma derslerinde yazılardan ad, rakam, sözcük veya cümle bulma çalışmaları sessiz okumayla yaptırılmalıdır (Demirel, 2006:87).

a. Dudakla Okuma (Görsel Okuma, İçinden Sesli Okuma): Kişi önündeki metni sesletmeden okumaktadır ancak ağız hareketlerini yine yapmaktadır. Dudakla okumada, ses telleri dışında konuşma organlarından dil dudaklar, çene, yanaklar dişler damak vs. görevini yapmaktadır (Dökmen, 1994:27). Konuşma organları okuma işleminde görev aldığı için gerçek anlamda sessiz okuma türü değildir.

b. İçinden Okuma: Eğitimci ve yazarlar bu kavram üzerinde durmamışlardır.

c. Zihinden Okuma (İdeal okuma): Eğitimci ve yazarlar bu kavram üzerinde durmamışlardır.

9.1.3. Sesli ve Sessiz Okumanın Fizyolojik Farklılıkları

Okuma sırasında yazılar, ışık dalgaları vasıtasıyla görme organı olan gözle algılanır. Sesli okuma sırasında gözle görülüp algılanılan yazılar, ses telleri vasıtasıyla sese dönüşür ve işitilerek beyne ulaşır. Burada yorumlanır ve anlam kazanır. Sessiz okuma sırasında ise, gözle görülüp algılanan yazılar, yorumlanmak için beyne gönderilir. Sessiz okumada ses telleri devre dışıdır.

Sessiz okuma, sesli okumaya göre daha hızlıdır. Çünkü sessiz okuma sırasında sadece göz ve zihin aktiftir. Konuşma organları işleyiş içerisine girmediğinden zaman ve enerji daha verimli kullanılmış olmaktadır. Ünalın sessiz okumanın daha hızlı oluşunu, dilin seslendirme süresinin, gözün görme süresinden daha fazla olmasına bağlar (Ünalın, 2006:72). Bu durumu Kayalan, sayısal ifadelerle şu şekilde tespit etmiştir:

Sesli okumada 1sn. = 1 sözcük

60 sn. = 60 sözcük

Sessiz okumada $\frac{1}{4}$ sn. = 1 sözcük

60 sn. = 240 sözcük” (Kayalan, 2000: 57).

9.2. OKUMA TÜRLERİ

Okuma türleri, eğitimci ve yazarlar tarafından fazla üzerinde durulmayan bir konudur. Okuma türleri hakkında sadece MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) 2005 ilköğretim Türkçe Dersi

Öğretim Programı ve Kılavuzu (6, 7, 8. Sınıflar)'da açıklamalar yapılmış, bunlara eserlerinde yer veren yazarlar da bu bilgilerin aynılarını kullanarak üzerine farklı görüşler getirmemişlerdir.

9.2.1. Tam Okuma

Özby, bu kavramı “Dikkatli okuma” terimiyle de karşılanmaktadır (Özby, 2007:15). Metindeki duygu ve düşüncelerin okuyucu tarafından analiz edilip değerlendirilmesidir. Genellikle okuma sırasında önemli görülen yerlerin altı çizilerek notlar alınır (Fenler, 1998:119). Bu kavramın önemini Özby şu şekilde ifade eder: “Tam okuma, ayrıntılı bilgilere ulaşma, düşünceleri birleştirme, okuduklarından örnekler alma, yorumlara gitme gibi amaçlarla öğrencilere kazandırılması gereken bir okuma becerisidir.” (Özby, 2007:15)

9.2.2. İlişkilendirerek Okuma

Türkçe Programında “metinlerle ilişkilendirerek okuma” kavramı için “Öğrencilerin, okudukları metinle diğer metinler arasında ilişki kurmasını sağlayarak düşünme becerilerini geliştirmek” amacı yer almaktadır (MEB, 2005: 170). Okunmakta olan metinle okunmuş olan başka metin veya metinler arasında benzerlik ve farklılıkları değerlendirerek yapılan okumadır. Bu tür okumayı Uçan “metinlerarasılık” kavramı ile ifade ederken, okuma sırasında “okurun önceliği, okurun birikimi, alımlama estetiği öne çıkmaktadır” şeklinde belirtir (Uçan, 2006:64).

9.2.3.Tartışarak (Müteala ederek/Soru sorarak) Okuma

2005 Türkçe programında bu okuma türü için şöyle denilmektedir: “Öğrencilerin, metinde işlenen konuyla ilgili bilgi, duygu ve düşüncelerini başkalarıyla paylaşmalarını ve onların bilgi ve görüşlerinden yararlanarak farklı bakış açıları kazanmalarını sağlamaktır.” (MEB, 2005: 170). Bu tür okumada kişi okuduğu metinde tespit ettiği düşünceleri ve durumları sebep ve sonuçlarıyla tartışır. Okuyucu “Ben olsaydım”, “Bu düşünce doğru olabilir mi” gibi sorularla gelişmeleri ve düşünceleri değerlendirerek okumasını sürdürür.

9.2.4.Göz Atarak Okuma

Bu okuma türü “Konunun ayrıntılara girilmeden, ana hatlarıyla kavranmasıdır” şeklinde değerlendirilir (MEB, 2005: 168). Metindeki ayrıntılara girilmeden veya bu ayrıntıları sonraya bırakarak yüzeysel olarak metnin içeriğini belirlemek ve bir fikir edinmek amacıyla yapılan bir okuma türüdür.

9.2.5. Not Alarak Okuma

Bu tür okuma “Öğrencileri okuma sürecinde etkin kılmak, onların önemli bilgi, düşünce ve olayları hatırlamalarını sağlamaktır” şeklinde açıklanır (MEB, 2005: 168). Okunan metinde önemli görülen cümle veya kısımlar alınır ya da metnin kendisinde uyandırdığı düşünce ve metinle ilgili değerlendirmeler yazılır.

9.2.6. Altını Çizerek Okuma

Önemli bulunan kısımları veya cümleleri yazmak (not almak) yerine bu kısımların altını çizerek yapılan okumadır. Not alarak yapılan okumada okuyucu kendi yorumlarını da yazabilir. Altını çizerek okumada belli kısımlar seçilmiş olur. Bu kavram “işaretleterek okuma” şeklinde de ifade edilebilir. Okuyucu, konuyu anlamasına yardımcı olacak anahtar kelime ve kavramlar ile önemli görülen yerleri belirler. (MEB, 2005: 170). Metnin ana hatlarıyla kavranmasına yarayan bu okuma türünde öğrencilerin not aldıklarında metni kendi cümleleriyle yeniden yazmış olurlar.

9.2.7. Seçerek Okuma (Esnek Okuma)

Özby bu okuma türü için, “Metnin türüne, anlatım biçimine, ihtiyaçlara ve zamana göre okuma hızını ve türünü belirlemektir” tanımını yapar (Özby, 2007:15). Bölümlerden veya paragraflardan bazılarını seçerek yapılan okumadır. Kitabın içindekiler, ön söz, dizin gibi bölümlerinden faydalanılarak, metinle ilgili genel bir fikir edinip, ihtiyaca göre yapılan okumadır. Ayrıntılara dikkat edilmeden yapılan bu okumada, okuyucu daha çok aradığını bulmaya odaklanır (Özby, 2007:16).

Hızlı okumaya temel oluşturan bu okumada amaç, “az zamanda hızlı olarak daha çok bilgiye ulaşmak” olmalı ve öğrencilere bu okuma şekli kazandırılmalıdır (Özby:2007:6).

9.3. OKUMA YAKLAŞIMLARI (AMACINA GÖRE OKUMA)

Amacına göre okumaya eğitimci ve yazarlar tarafından farklı görüşler öne sürülmüştür. Uçan, bu yaklaşımlar hakkında “Yazınsal Metne Yaklaşım Biçimleri” başlığı altında önemli açıklamalarda bulunmuştur (Uçan, 2008:177). Yeri geldikçe bunlara değinilecektir.

9.3.1. Eleştirel Okuma

Günümüzde okumanın amacı yeni bilgilere ulaşmak şeklinde değerlendirilmektedir (Özby, 2007:28). Fakat bunun için sadece okunanların öğrenilmesi yetmemektedir.

Okunanların önceki bilgi ve tecrübelerle analiz ve sentez edilerek, okuyucunun amacı doğrultusunda yeni bilgilerin ortaya çıkması gerekmektedir. Bu durum için de okuyucunun okuduğunu yorumlama ve eleştirme becerilerine sahip olması gerekir. Doğru okuma tutumu budur (Özbay, 2007:28).

Okuyucu, metindeki bilgilerin doğruluğunu, güvenilirliğini, gerçekliğini tartıp, bunları kendi bilgi ve tecrübeleriyle karşılaştırarak, mantık silsilesinden geçirebiliyorsa, metnin yazılış amacını ve yazarın metni yazarken takındığı tutumu değerlendirebiliyorsa eleştirel okuma yapıyor demektir (Ünalın, 2006:80).

Eleştirel okuma, doğru bilgilere ulaşmak için bir basamak niteliğinde olup, “metin ve metin dışı bilgileri” kullanmayı gerektirdiğinden, günümüzde önemli bir yere sahiptir (Özbay, 2007:29).

Uçan, eleştirel okumayı şöyle değerlendirir: “Okuma, yazar ile okuyucu arasındaki bir iletişim şeklidir ve bu iletişimde “etkileşim” büyük rol oynar. Okuyucu, yazardan ve yazılardan ister istemez etkilenir ve yazıları çözmeye çalışır” (Uçan, 2007:37). Bu çözme işinde okuyucunun dikkatli olması ve metne eleştirel bir tutumla yaklaşması, metindeki söyleneni kavramaya çalışması gerekir (Uçan, 2008:177).

9.3.2. Yazar Merkezli Okuma

Metinlere klasik yaklaşım biçimi olan yazar merkezli okumada, okuyucunun karşısında her şeyi bilen, gören, kutsal bir yazar vardır. Yazarın her söylediği daha işin başında kabul edilerek metin yanlış bir tutumla okunmaya başlanır. Bu durumda okuyucu, yazar tarafından kolay yönlendirilebilir bir nesne konumundadır ve kendisine aşılacak her türlü düşünceye açıktır (Uçan, 2008:168).

Bu okumada yazar, doğruyu bilen konumunda olduğu için okuyucu okuduklarını değerlendirmeyiz, yorumlamaz, yeni düşünce ve anlamlara ulaşamaz (Uçan, 2008:168).

9.3.3. Metin Merkezli Okuma

Burada incelenmesi gereken unsur metin olmaktadır. Bu durum okura ve yazara sırt çeviren yapısalcılık kuramı ile bağdaşmaktadır. Yapısalcılık, metindeki biçimi ve yapıyı öne çıkaran bir kuramdır. Böyle bir yaklaşım biçimi ise yazarın ruhsal durumunu, fizyolojisini, gündelik yaşantısını dışlar; genel anlamda söylenirse dil dışı, metin dışı öğelerle metni açıklamaktan kaçınır, metinde söyleneni, metindeki yazınsal olanı anlamaya, görmeye, göstermeye çalışır (Uçan, 2008:197).

Ne var ki pedagojik açıdan edebiyat eğitimi sadece metinle ilgilenmez. Bu tarz bir tutum edebiyat eğitimi için çok teknik kalmaktadır. Çünkü yazınsal metin çok anlamlıdır bu metinlerde sadece yazılanlarla sınırlı bir anlam yoktur. Okuyucunun yorumuna açıktır. Yazardan, toplumsal-tarihsel durumlardan söz etmek, yazarın ilginç bazı görüşlerini anmak motivasyon ve konuyu somutlaştırma için önemlidir (Uçan, 2008:197).

9.3.4. Okur Merkezli Okuma

Eğitimci ve yazarlar her metnin okunmak için yazıldığını savunurlar. Yazarlar kendini okutmak için bazı yöntemler kullanır, okuyucu ile uzlaşma noktaları arar: hoşla gitmek, ilgi çekmek, ihtiyaca cevap vermek... Okuyucu ile metin arasında bir “okuma paktı” yani “ortaklık” oluşturulmaya çalışılır (Uçan, 2008:197).

Anlam, metinde hazır olarak bulunmaz, okuyucu metnin anlamına ulaşmak için çaba sarf eder. Böylelikle okur metni yorumlar, ve çıkarımları doğrultusunda yeniden kurar (Genç, 2004:306).

Günümüzdeki eğitim sistemi de bu anlayış üzerine kuruludur. Öğrenci bilgilere kendisi ulaşır, metinler sadece bilgiye ulaştırılan bir araç niteliğindedir (Uçan, 2006:10).

9.3.5. Parçalar Hâlinde Okuma/ Bütün Hâlinde Okuma

Eğitim sistemimizde, okul kitaplarında genellikle bir yapıttan çıkarılıp alınmış parçalar okutulur. Bu parçalarda da yazınsallık değil, daha çok dili, dil bilgisini ilgilendiren kısımlar öne çıkarılır (Uçan, 2008:176). Oysa, öğrencilere yapıttın tamamı gösterilip tanıtılmalı, mümkünse verilmelidir çünkü, koparılan her yazınsal metin, yazınsallığından bir şeyleri kaybeder. Bu nedenle okuyucu/öğrenci olabildiğince metnin bütünü ile karşı karşıya getirilmeye çalışılmalıdır. Metin, kendi içinde bir bütündür ve anlamını bu bütünlüğü içinde kazanır (Uçan, 2008: 177).

İKİNCİ BÖLÜM

OKUMA BECERİSİ VE EĞİTİMİ

1. OKUMA EĞİTİMİ

Öğrenme büyük ölçüde okumaya dayanır. Okuma ve anlama becerisinin ediniminin Türkçe dersi dışındaki derslerde de dikkate alınması gerekir. Bütün derslerin okuma ve anlama temeli üzerine kurulu olduğu düşünüldüğünde, okuma ve anlama becerisi gelişmemiş olan öğrencilerin başarılı olamayacağı açıktır. Okuma, diğer dil becerilerini de kapsar. Dolayısıyla okuma eğitimine önem verilmesi hayatın her alanı için önemlidir. Bu yüzden okuma öğretimine ilköğretimin ilk sınıflarından itibaren gerekli önemin verilmesi gerekmektedir.

Okuma, görme ve seslendirme yönleriyle fizyolojik; kavrama yönüyle de zihinsel faaliyet isteyen karmaşık bir süreçtir. Bu niteliklerin kişiye kazandırılması çalışmalarına okuma eğitimi denir. Okuma eğitiminde öğrenciye okuma ile ilgili bilgilerin öğretilmesinden çok, öğrencinin fiziki ve zihinsel unsurlarının geliştirilmesi çalışmaları yapılmaktadır (Özbay, 2007:4).

Okumanın ancak yineleme ve alışkanlık ile geliştirilebileceğini savunan Özbay, bu gelişmenin okuma temellerine dayandığını savunur (Özbay, 2007:3). Okumanın süreklilik arz etmesi isteniyorsa, onun bireye zorla kazandırılacak bir alışkanlık olmadığını, aksine temel bir ihtiyaç olduğunun kavratılması gerekmektedir (Aytaş, 2005:462). 15 yaşın sonuna kadar düzenli ve sürekli bir okuma eğitimi yapıldığı takdirde çocuk okuma alışkanlığı ve zevki kazanır (Yalçın, 2002: 54). Hayatın belli bir dönemine özgü olmayan, süreklilik isteyen bir etkinlik olan okuma, ömür boyu insan hayatında yer almalıdır. Bu sürecin alışkanlığa dönüşmemesi, zamanla körelmesine yol açar.

Okuma eğitimine yönelik etkinliklerin hedeflerini Sever, 2 maddede özetlemiştir:

1. Okuma becerisi ve alışkanlığı kazandırmak
2. Okuduğunu anlama ve değerlendirme gücü kazandırmak (Sever, 1997:19).

Okuma öğretiminin temelini anlamaya dayandıran Suten, okumanın amacının okunan metni anlamak olduğunu savunurken, okuma öğretiminin başarıya ulaşması için, dikkat edilmesi gereken bazı kuralları şu şekilde özetler (Suten, 1944:9):

- Çocuk bir metni bir defa okuyunca anlamalıdır.

- Çocuk okumaya öğretmenin tavsiye ettiği edebi değeri yüksek eserlerle başlamalıdır.
- Okuma esnasında metnin konusuna uygun ses tonu kullanılmalıdır.
- Okuma sırasında sağlık kriterlerine uygun olacak şekilde kitap ile göz arasında 30 cm. mesafe bulunmalıdır.

Calp, okumanın ilk basamağının sesleri tanımak ve seslendirmek olduğunu ifade ederken, bu durumun tek başına bir anlam ifade etmediğini belirtir. Önemli olanın, okunanların anlamlandırılması olduğunu, okuma ile birlikte anlama ve yorumlama yeteneklerinin de geliştirilmesi gerektiğini vurgular (Calp, 2007:93).

Yalçın, çocuğun birinden yardım almadan düzeyine uygun bir metni okuyabilme yeteneğine ulaştırılmasının 2 ay ile 2 yıl arasındaki bir eğitim dönemine yayıldığını belirtmektedir. Bir iki aylık yoğun çalışmanın öğrenciyi bıktırabileceği düşünülüp bu sürecin iki yıla yayılarak yapılmasının, çocuğun okuma zevki kazanmasına katkı sağlayacağı açıktır (Yalçın, 2002:44).

Sadece Türkçe derslerinin alanı ve sınırlılıkları içine giren okuma süreci aslında bütün dersler içinde ele alınmalıdır. Yaş ve eğitim süreçlerine göre de farklılıklar gösterdiği bilinmelidir. Bu yüzden de bu dönem özellikleri bilinerek uygun yöntemlerle okuma eğitimi yapılması gerektiğini savunan Aytaş, eğitim süreci içerisindeki okuma gelişiminin beş aşamada gerçekleşmekte olduğunu belirtir:

1. Temel eğitim öncesi ve temel eğitimin ilk yıllarını kapsayan okumayı öğrenmek için gerekli yeteneğin elde edildiği dönemdir. Bu dönem öğrencinin okumaya istekli olmasını hazırlar.

2. Temel eğitimin ilk aşamasını oluşturan okumaya başlangıç dönemidir. Bu dönemde çocuklar artık tek başına okuma yapacak düzeye gelmişlerdir.

3. Okuma isteği ve alışkanlığının gelişmeye başladığı dönemdir. Daha çok temel eğitimin 2 – 3. sınıflarını kapsar.

4. Okuma, deneme ve imkânlarının hızla yayıldığı, okumada güç ve üstünlüğün elde edildiği dönemdir. İlköğretimin 4–5 ve 6. sınıflarına rastlamaktadır. Bu dönemin belirgin niteliği, öğrencinin kültürünü zenginleştiren geniş bir okumadır.

5. Okuma ilgi ve alışkanlıkları, okumada zevk almanın inceldiği evredir ki, temel eğitimin ikinci ve orta öğrenim dönemleriyle yüksek öğrenimin ilk yıllarına rastlamaktadır. Bu evrede "okuma zevki" diye adlandırılan duygunun zamanında gelişmesi önemlidir (Aytaş, 2003:156).

Okuma eğitiminin etkili bir şekilde gerçekleştirilebilmesi bireylerdeki okuma bilincine bağlıdır. Bu bilince sahip olan kişi zorunluluktan okumaz, aksine okumanın hayatındaki önemini anlayıp ona göre okur. Bu bilinci kazandırmaktaki en büyük görev öğretmene düşmektedir.

Avusturya’ da yapılan bir araştırma sonuçlarında çok fazla okuyan çocukların, öğretmenleri ile yakın ilişki içerisinde oldukları, öğretmenlerinin de öğrencilerinin okumaktan en az kendileri kadar zevk anlamalarını sağlayıp istek uyandırdıkları saptanmıştır (Bamberger, 1990:9).

Bu zevki ve isteği uyandırma sorumluluğunda olan öğretmen, okuma eğitiminin daha da etkili olabilmesi için öğrencilerinin özelliklerine ve düzeyine uygun yöntemleri seçmelidir. Bunun yanında okuma güçlüğü çeken öğrencileri tespit ederek bunların sebeplerini bulup gereken önlemleri alması gerekmektedir. Bunları gerçekleştirebilmesi için de öğrencilerini çok iyi tanınması gerektiği kaçınılmaz bir gerçektir.

2. OKUMANIN DİĞER DİL BECERİLERİYLE İLİŞKİSİ

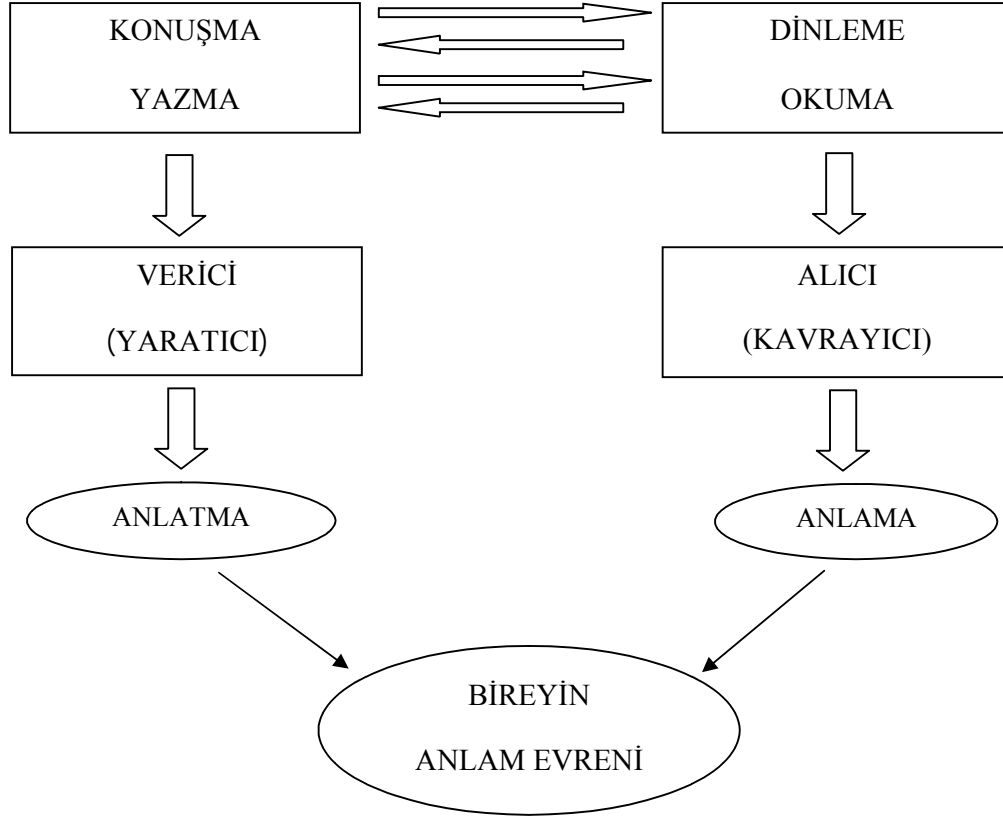
Okuma, diğer dil becerileriyle de ilişkili olan çok geniş bir etkinliktir. Birey okuma ya da dinleme yoluyla çeşitli bilgiler edinir. Edindiği bu bilgileri kendi bilgi birikimiyle yorumlar, değerlendirir, yeniden üretir. Belli bir bilgi birikimine sahip kişiler, bilgilerini paylaşma yoluna giderler. Bunu, yazılı ya da sözlü olarak yapacaklardır. Bu noktada konuşma ve yazma becerileri devreye girer. Yani, bireyler okuyup dinleyerek edindiği bilgileri yazarak ya da konuşarak karşılarındakiler aktarırlar. Bu şekilde okuma dolaylı olarak diğer dil becerileri ile ilişkili hâle gelir.

Eğitimci ve yazarlar, anlamaya dayalı dil becerilerini alıcı; anlatmaya dayalı dil becerilerini verici beceriler olarak değerlendirirler. Bu konuda Yangın ve Özdemir, “Dil konusunda son yıllarda yapılan tartışmalar, dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinden herhangi birinin gelişmesinin diğerlerinin gelişmesinde de etkili olup olmayacağı konusunda yoğunlaşmaktadır. Araştırmacılar farklı sonuçlar ortaya koysalar da bu beceriler, bazı ortak özellikler göstermektedir. Örneğin, dinleme ve okuma becerileri, bilgi

dışarıdan geldiği için alıcı beceriler olarak nitelendirilmektedir. Öte yandan, konuşma ve yazma becerileri, bilgi dışarıya yollandığı için verici beceriler olarak nitelendirilmektedir” (Yangın, 1999:36; Özdemir, 1983:11).

Temel dil becerileri arasındaki ilişki Şekil 3’te gösterilmiştir.

Şekil 3. Temel Dil Becerileri Arasındaki İlişki

Kaynak: Sever, 1997:23

2.1. OKUMA-DİNLEME İLİŞKİSİ

Dinleme, “işitilene anlamak amacıyla dikkat harcamak” şeklinde tanımlanmaktadır (Alperen, 2001:17, Sever, 1997:11, Ünalın, 2006:50).

Okuma ve dinleme arasındaki ilişkiyi eğitimci ve yazarlar, çeşitli şekillerde ele almışlardır:

Okuma ve dinleme, anlama becerisi olduğu için birbiriyle daha fazla ilişki içindedir. Anlama sürecinde gelen iletilerin kavranıp karşılaştırılarak, yeniden biçimlendirilmesi gerekmektedir (Sever, 1997:23).

Okumanın, dinleme becerisinin gelişimine sağladığı katkı büyüktür. Bireyler, dinleme özelliklerini okuyarak kazanırlar. Okumayı alışkanlık hâline getirmiş bireylerin, dinleme süreleri uzundur. Dinlediklerini analiz edip yorumlayarak daha iyi anlayabilirler ve anladıklarını günlük hayatta kullanabilirler. Konuşmacının ne demek istediğini anlamak için etkin ve verimli bir dinleme becerisine sahip olmak gerekmektedir. Bireyler, okumakla elde ettikleri nitelikleri dinleme etkinlikleriyle tamamlayabilmektedirler. Dinleme de, tıpkı okuma gibi bilgi edinmenin en önemli yoludur (Göçer, 2007:13).

Bireyin kültür seviyesinin gelişmesinde, okuma ve dinleme önemli yere sahiptir. Göçer “Kişilerin okul hayatındaki başarısı, anlama tekniğini kazanmasına ve anlama, öğrenme alanının iki temel ayağı olan okuma ve dinleme becerisinin gelişmişliğine bağlıdır.” diyerek dinleme ve okuma ilişkisine dikkat çekmektedir (Göçer, 2007:6).

Bireyin çevresindekilerle iyi bir iletişim içerisinde olması, dinleme ile yakından ilişkilidir (Özbay, 2007:44, Ünal, 2006:56).

Dinleme ve okuma ilişkisine Özdemir, farklı bir boyut kazandırarak, dinlemenin de tıpkı okuma gibi insanları dış dünyaya bağladığını ifade etmektedir (Özdemir, 1987:166). Okumayı kendine özgü kuralları, bilgi, beceri ve alışkanlıklarıyla bir sanata benzeten Özdemir, dinlemeyi de aynı şekilde bir sanata benzetmektedir (Özdemir, 1987:166).

2.2. OKUMA-KONUŞMA İLİŞKİSİ

Konuşma, en yaygın ve doğal iletişim aracı olup, genellikle eğitimci ve yazarlar tarafından “sözlü anlatım, kişinin duygu ve düşüncelerini sözle bildirmesi, anlatılması” şeklinde tanımlanmaktadır (Kavcar vd, 1998:57, Gündüz ve Sarıca, 1995:217, Ünal, 2006:89, Sever, 1997:20, Alperen, 2001:18).

Okuma ve konuşma arasındaki ilişkiyi eğitimci ve yazarlar çeşitli şekillerde ele almışlardır:

Konuşma, anlatma becerisidir ve “yaratıcı” olmayı gerektirir. Konuşma becerisinde yaratıcılık temel şarttır. Çünkü, birey verici konumunda olduğundan, duygu ve düşüncelerini belli kurallar dahilinde birleştirip, bütünlük içerisinde aktarması gerekir. Bu durumda da yaratıcılık devreye girmektedir (Sever, 1997:23).

Konuşma becerisinin diğer becerilerin çıkış noktası olduğunu savunan Ünal, konuşmanın dinleme, okuma ve yazma ile bütünlük içerisinde öğretilmesi gerektiğini savunur (Ünal, 2006:89).

Okumanın, dinleme ve konuşma ile ilişkisi konusunda Yalçın (Yalçın, 2002:97), görüşlerini şu şekilde ifade eder: “Konuşmanın diğer becerilerden farkı, dinleme ve okuma becerisi ile arasında doğrudan bir ilgi olmasından kaynaklanmaktadır. Konuşma becerisi, kişinin kendisini doğrudan ifade ettiği; duygu ve dileklerini başka kimselere doğrudan anlattığı; kendi başına kullanabileceği değil, başkalarıyla paylaşabileceği bir beceridir.” (Yalçın, 2002:97). Bireylerin okuduğunu anlama becerilerindeki gelişmeler, sözcük dağarcığını zenginleştirir, bu durum da konuşma becerisini etkileyerek daha iyi konuşmayı sağlamaktadır. Özbay, başarılı bir iletişimin anahtarının etkili ve güzel konuşma olduğunu ifade eder (Özbay, 2007: 99).

2.3. OKUMA- YAZMA İLİŞKİSİ

Eğitimci ve yazarlar yazma tanımı üzerinde birleşmektedirler: “Duygu ve düşüncelerin yazılı bir şekilde anlatılmasıdır” (Ünalın, 2006:99, Alperen, 2001:26, Özbay, 2007:115, Sever, 1997:21).

Okuma ve yazma arasındaki ilişkiyi eğitimci ve yazarlar, çeşitli şekillerde ele almışlardır:

Yazma da tıpkı konuşma gibi “anlatma” becerisidir. Okuma, anlama, kavrama ve yorumlama ile doğrudan ilişkilidir. Bir olay ya da düşünceyi anlamadan yazmak mümkün değildir. Anlama için de büyük ölçüde okuma gerekmektedir. Okuma ve yazma ilişkisi burada ortaya çıkmaktadır (Göçer, 2007: 28).

Konuşma üzerinde etkisi olan, okuma ile kazanılan kelime dağarcığının yazma üzerinde de olumlu etkileri bulunmaktadır (Sever, 1997:24).

Alperen, yazma becerisinin aynı zamanda okuma becerisini içerdiğini belirtirken, okumayı bilmeyen bir bireyin yazmayı da bilemeyeceğini savunur (Alperen, 2001:26).

Özbay, düzgün yazma için, doğru ve güzel yazılmış yazıların okunup incelenmesinin de etkili olduğunu ifade ederken, öğretmenlerin öğrencilere doğru ve güzel yazılmış kitap ve metinleri okutup inceletmesini, okuma derslerinin de bu amaca hizmet etmesi gerektiğini belirtmektedir (Özbay, 2007:126). Ünalın da “doğru ve güzel yazılmış yazıların okutularak incelenmesinin” yazmaya olumlu etkisinin olacağı hususunda Özbay ile aynı görüş ve düşünceye sahiptir (Ünalın, 2006:100).

3. OKUMA EĞİTİMİNİN TÜRKÇE EĞİTİM PROGRAMINDAKİ YERİ

İlk okuma yazma çalışmalarıyla kazanılan okuma becerisi, daha sonraki eğitim süreci içerisinde geliştirilebilmektedir. Okuma beceri, alışkanlık ve tekrar isteyen bir alandır. Zorunlu eğitimle temelleri atılan bu becerinin temeli ne kadar sağlam olursa, ileriki dönemlerde de gelişmesi o kadar başarılı olmaktadır. Bu durum ancak belli plan ve program dahilinde yapılırsa olumlu sonuçlar elde edilir.

Türkçe Öğretim Programında okuma becerisinin gelişimine yönelik, öğrencilerin uygun okuma yöntemleriyle okumalarını, okuduklarını değerlendirip eleştirel bir bakış açısıyla yorumlayabilmelerini ve okumayı bir alışkanlık hâline getirebilmelerini amaçlayan zengin bir kazanım listesi bulunmaktadır (Özbay, 2007:4).

3.1. KAZANIMLAR

Türkçe eğitim programında okuma ile ilgili kazanımlar aşağıdaki şekildedir(MEB, 2005) :

1. Okuma Kurallarını Uygulama

- 1) Sesini ve beden dilini etkili kullanır.
- 2) Akıcı biçimde okur.
- 3) Kelimeleri doğru telaffuz eder.
- 4) Sözün ezgisine dikkat ederek okur.
- 5) Okuma yöntem ve tekniklerini kullanır.

2. Okuduğu Metni Anlama ve Çözümleme

- 1) Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamını çıkarır.
- 2) Metindeki anahtar kelimeleri belirler.
- 3) Metnin konusunu belirler.
- 4) Metnin ana fikrinin/ana duygusunu belirler.
- 5) Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.
- 6) Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.
- 7) Olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.
- 8) Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.

- 9) Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.
- 10) Kalıplaşmış cümle yapılarının kuruluş ve kullanım özelliklerini kavrar.
- 11) Okuduklarındaki örtülü anlamları bulur.
- 12) Okuduklarındaki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.
- 13) Okuduklarını kendi cümleleriyle, kronolojik sıra ve mantık akışı içinde özetler.
- 14) Metne ilişkin sorulara cevap verir.
- 15) Metne ilişkin sorular oluşturur.
- 16) Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.
- 17) Metnin planını kavrar.
- 18) Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.
- 19) Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.
- 20) Metinde yararlanılan düşünceyi geliştirme yollarının işlevlerini açıklar.
- 21) Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar.
- 22) Metinde ortaya konan sorunlara farklı çözümler üretir.
- 23) Metindeki ipuçlarından hareketle metne yönelik tahminlerde bulunur.
- 24) Metnin öncesi ve/veya sonrasına ilişkin tahminlerde bulunur.
- 25) Şiir dilinin farklılığını ayırt eder.
- 26) Şiirin kendisinde uyandırdığı duyguları ifade eder.
- 27) Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.
- 28) Metnin başlığı ve içeriği arasındaki ilişkiyi ortaya koyar.
- 29) Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.
- 30) Metnin yazarı veya şairi hakkında bilgi edinir.

3) Okuduğu Metni Değerlendirme

- 1) Metni dil ve anlatım yönünden değerlendirir.
- 2) Metni içerik yönünden değerlendirir.

4) Söz Varlığını Zenginleştirme

- 1) Kelimeler arasındaki anlam ilişkilerini kavrayarak birbiriyle anlamca ilişkili kelimelere örnek verir.
- 2) Aynı kavram alanına giren kelimeleri, anlam farklılıklarını dikkate alarak kullanır.
- 3) Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini günlük hayattaki bağlantılarını dikkate alarak cümle içinde kullanır.
- 4) Okuduklarından hareketle öğrendiği kelimelerden sözlük oluşturur.

5) Okuma Alışkanlığı Kazanma

- 1) Okuma planı yapar.
- 2) Farklı türde metinler okur.
- 3) Süreli yayınları takip eder.
- 4) Okuduğu kitaplardan kitaplık oluşturur.
- 5) Kitaplık, kütüphane, kitap fuarı ve kitap evlerinden faydalanır.
- 6) Okudukları ile ilgili duygu ve düşüncelerini arkadaşlarıyla paylaşır.
- 7) Şiir ezberler, şiir dinletileri düzenler, ezberlediği şiirleri uygun ortamlarda okur.
- 8) Ailesi ile okuma saatleri düzenler.
- 9) Beğendiği kısa yazıları ezberler.

3.2. EĞİTİM ORTAMI VE ETKİNLİKLER

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) 2005 Türkçe eğitim programına bakıldığında, okuma etkinliklerinin temel amaçları, söz varlığını zenginleştirme; okumaya hazırlık yapma; okuduğu metni değerlendirme; okuduğu metni anlama ve çözümlenme; okuma alışkanlığı kazanma; okuma kurallarını uygulamadır (MEB, 2005:99-278). Okuma etkinlikleri bir ders saati içinde yapılabilecek tarzda olup, öğrencilerin çeşitli becerilerini geliştirmeye yöneliktir. Etkinliklerde kullanılacak araç gereçler, etkinliğin yapılmasında izlenecek aşamalar ve değerlendirmenin nasıl yapılacağı kılavuz kitaplarda açıklanmaktadır. Bu durum şöyle bir örnekle gösterilebilir:

ÇÖZÜM ÜRETME

DERS	: Türkçe
SINIF	: 6
YAKLAŞIK SÜRE	: 40 dakika
TEMEL BECERİLER	: Problem çözme, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme
TEMEL DİL BECERİSİ	: Okuma
AMAÇ	: Okuduğu metni anlama ve çözümleme
MATERYALLER	: Çalışma kâğıdı

SÜREÇ

1. Öğrencilere aşağıdaki metin okutulur.
2. Metinden hareketle masal kahramanının yerine kendilerini koymaları istenerek metin yeniden kurgulanır.

Bilge ona demiş ki: “Sizin köyün başına, yakın zamanlarda, büyük bir felâket gelecek, bu felâketi ancak sen durdurabilirsin.” Ali’nin ödü kopmuş; ama Bilge ona: “Korkma!” demiş, “Yalnızca kulak ver dediklerime. Sizin köyün çok yakınından bir dere akar. Sen o dereyi bilir misin?”. Ali, başını sallamış. Bilge: “İşte o derenin suyundan, köylüler içmemeli.” demiş. “Çünkü o su zehirli. O sudan içen, yakın zamanda aklını yitirecek. İnsanların o sudan içmelerini önleyebilirsen, köyü kurtarırın.”

Ali, hemen köy kahvesine koşup duyduklarını anlatmış; ama köylüler Ali’ye gülmüşler, hiç mi hiç inanmamışlar dediklerine. Ne derse desin, derenin suyunun zehirli olduğuna bir türlü inandıramamış köylüyü. Böylece her şey eskisi gibi sürüp gidiyor, insanlar hiç aldırmadan o sudan kana kana içiyorlarmış. Ali umudu kesince köyü terk edip uzaklara, çook uzaklara gitmiş.

Halk Masalı

Not: Sessiz okuma yöntemi kullanılır.

DEĞERLENDİRME

1. Okuma becerisi gözlem formu kullanılır.
2. Çalışma kâğıdı kullanılır.

KAYNAK: MEB, 2005: 105.

3.3. DEĞERLENDİRME

Türkçe dersi okuma etkinlikleri değerlendirilirken okuma becerisini değerlendirme formu kullanılmaktadır.

OKUMA BECERİSİNİ DEĞERLENDİRME FORMU

İ S M İ C E B E Ö	
	Okuma kurallarını uygulama
	Okurken sesini mekâna ve dinleyiciye göre ayarlar.
	Kelimeleri doğru telâffuz eder.
	Okurken sözün ezgisine dikkat eder.
	Noktalama işaretlerine uygun okur.
	Akıcı bir şekilde okur.
	Okuduğu metni anlama ve çözümleme
	Kurgulanmış olanla gerçeği ayırt eder.
	Okuduğu metnin konusunu, ana fikrini/ana duygusunu belirler.
	Okuduklarında yardımcı fikir ve duyguları belirler.
	Metnin planını/kurgusunu kavrar.
	Sebep-sonuç ve amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.
	Özel ve nesnel yargıları ayırt eder.
	Metinde ortaya konan sorulara farklı çözümler üretir.
	Millî ve evrensel kültür değerlerini fark eder.
	Metinde olay, yer, zaman, şahıs, varlık, kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.
	Metinde yer alan şahıs ve varlık kadrosunun duygularını, düşüncelerini, hayal ve davranışlarını çözümler.
	Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamını çıkarır.
	Metindeki duygularını, düşüncelerini, hayaller ve olayların sırasını ve birbirleriyle olan ilişkisini belirler.
	Okuduklarını kendi cümleleriyle kronolojik sıra ve mantık akışı içinde özetler.
	Görsel iletileri algılama
	Karikatür, resim vb. materyallerle verilen iletileri algılar ve yorumlar.
	Çok yönlü iletişim araçlarıyla ulaşan bilgileri algılar ve yorumlar.
	Reklam, afiş, duyuru, ilân gibi araçlarla verilen iletileri algılar ve yorumlar.
	Okuduğu metni değerlendirme
	Metni dil ve anlatım özellikleri yönünden değerlendirir.
	Metinde mantık bakımından tutarlılık olup olmadığını sorgular.
	Metni eleştirel bakış açısıyla yorumlar.
	Kendi düşünceleriyle metindeki düşünceler arasındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koyar.

Not: Öğrencinin yukarıda yer alan kazanımları gerçekleştirme düzeyine göre (evet:3 kısmen:2 hayır:1) puan verilir.

Kaynak: MEB, 2005: 341.

Okuma kavramı ve okuma eğitiminin geniş bir çerçevede işlendiği birinci ve ikinci bölümden sonra, sesli ve sessiz okuma üzerine yapılan uygulama sonuçları için araştırmanın üçüncü bölümü olan sonuç ve değerlendirmeler bölümüne geçebiliriz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGU VE DEĞERLENDİRMELER

Bu bölümde araştırmanın hipotezlerinin çözümü için toplanan istatistiksel çözümler sonucunda elde edilen bulgulara ve bunların yorumlarına yer verilmiştir.

1. BİRİNCİ HİPOTEZE İLİŞKİN BULGU VE DEĞERLENDİRMELER

Hipotez 1: Sesli okuma yöntemi uygulanan grup ile sessiz okuma yöntemi uygulanan grubun ön bilgi testi puanları arasında farklılık vardır.

Her iki grubun 7. Sınıf SBS (Seviye Belirleme Sınavı) Türkçe dersi sınav sorularına vermiş olduğu cevaplar incelenip, değerlendirilerek, ön bilgi testi olarak kullanılmıştır. Sesli okuma yöntemi uygulanan grup ile sessiz okuma yönetimi uygulanan grubun ön bilgi testi puanları arasında farklılığın olup olmadığını tespit etmek için t-testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 1’de verilmiştir:

Tablo 1. Deney ve Kontrol Gruplarının Ön Bilgi Testine (7.Sınıf SBS(Seviye Belirleme Sınavı) Türkçe Sorularına Verilen Cevaplara) Göre t - testi Sonuçları

Öğrenci Grupları	Denek Sayısı (N)	Aritmetik Ortalama (X)	Standart Sapma (SS)	T Değeri	Serbestlik Derecesi (SD)	Önem Değeri (p)
Deney Grubu	16	6,541	3,0357	0,115	52	0,909
Kontrol Grubu	17	6,466	1,7167			

Tablo 1’deki verilere göre deney grubunun aritmetik ortalaması 6,541 ve kontrol grubunun aritmetik ortalaması 6,466’dır. Aritmetik ortalamalar arasında 0,075’lik bir fark vardır. Bu fark deney grubunun lehine bir farktır. Ancak istatistiksel olarak bir anlamlı bir fark belirtmemektedir ($t= 0,115$ ve $p>.05$). Yani, gruplar denktir. Sesli Okuma Yöntemi uygulanan grup ile Sessiz Okuma Yöntemi uygulanan grubun ön bilgi testi puanları arasında farklılık yoktur. H_1 hipotezi reddedilmiştir.

2. İKİNCİ HİPOTEZE İLİŞKİN BULGU VE DEĞERLENDİRMELER

Hipotez 2: Sesli Okuma Yöntemi uygulanan grup ile Sessiz Okuma Yöntemi uygulanan grubun başarı ön test puanları arasında farklılık vardır.

Her iki gruba sesli ve sessiz okuma metinleri bilimsel başarı testi ön test olarak uygulanmıştır. Sesli okuma yöntemi uygulanan grup ile sessiz okuma yöntemi uygulanan

grubun başarı ön test puanları arasında farklılığın olup olmadığını tespit etmek için t- testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 2’de verilmiştir:

Tablo 2. Sesli Okuma İçin Deney Ve Kontrol Gruplarının Bilimsel Başarı Ön Test Puanlarına Göre t- Testi Sonuçları

Öğrenci Grupları	Denek Sayısı (N)	Aritmetik Ortalama (X)	Standart Sapma (SS)	t değeri	Serbestlik Derecesi (SD)	Önem Değeri (p)
Deney Grubu(Sesli Okuma)	16	7,1515	1,73424	0,918	64	0,362
Kontrol Grubu(Sessiz Okuma)	17	7,5455	1,75162			

Tablo 2’teki verilere göre deney grubunun aritmetik ortalaması 7,1515 ve kontrol grubunun aritmetik ortalaması 7,5455’tir. Aritmetik ortalamalar arasında 0,394’lük bir fark vardır. Bu fark kontrol grubunun lehine bir farktır. Ancak anlamlı bir fark değildir (t= 0,918 ve p>.05). Yani gruplar denktir. Sessiz okuma yöntemi uygulanan grup ile sesli okuma yöntemi uygulanan grubun bilimsel başarı ön test puanları arasında farklılık yoktur. Yani H₂ reddedilmiştir.

3. ÜÇÜNCÜ HİPOTEZE İLİŞKİN BULGU VE DEĞERLENDİRMELER

Hipotez 3: Sesli okuma yöntemi uygulanan grup ile sessiz okuma yöntemi uygulanan grubun başarı son test puanları arasında farklılık vardır.

Her iki gruba sesli ve sessiz okuma metinleri, bilimsel başarı testi son test olarak uygulanmıştır. Sesli okuma yöntemi uygulanan grup ile sessiz okuma yöntemi uygulanan grubun başarı son test puanları arasında farklılık olup olmadığını tespit etmek için t-testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 3’te verilmiştir:

Tablo 3. Deney ve Kontrol Gruplarının Bilimsel Başarı Son Test Puanlarına Göre t -testi Sonuçları

Öğrenci Grupları	Denek Sayısı (N)	Aritmetik Ortalama (X)	Standart Sapma (SS)	T değeri	Serbestlik Derecesi (SD)	Önem Değeri (p)
------------------	------------------	------------------------	---------------------	----------	--------------------------	-----------------

Deney Grubu (Sessiz okuma)	16	8,1515	1,17583	-3,743	64	0,000
Kontrol Grubu (Sesli Okuma)	17	6,5455	2,16638			

Tablo 3'teki verilere göre deney grubunun aritmetik ortalaması 8,1515 ve kontrol grubunun aritmetik ortalaması 6,4545 tir. Aritmetik ortalamalar arasında 1,6970' ik bir fark vardır. Bu fark deney grubunun lehine anlamlı bir farktır. Sesli okuma yöntemi uygulanan grup ile Sessiz okuma yöntemi uygulanan grubun başarı son test puanları arasında farklılık vardır ($t = -3,743$ ve $p < .05$). Yani sessiz okuma yöntemi uygulanan deney grubu bilimsel başarı son test puanlarına göre sesli okuma yöntemi uygulanan kontrol grubuna göre daha başarılıdır. Sessiz okuma yöntemi uygulanan grup lehine anlamlı bir fark vardır. Deney grubunun uygulama sonundaki başarısı kontrol grubuna göre daha yüksektir. H_3 kabul edilmiştir.

4. SESLİ OKUMA METİN SORULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde sesli okuma metin soruları özelliklerine göre adlandırılarak değerlendirilmesi yapılmıştır. Sesli okuma metni ve soruları Ek 3 ve Ek 4'te yer almaktadır. Öğrencilerin soruları cevaplama yüzdeleri Tablo 4'te verilmiştir:

Tablo 4. Sesli Okuma Metin Sorularının Değerlendirilmesi

Soru 1		Frekans	Yüzde	Soru 6		Frekans	Yüzde
Yanlış	,00	7	21,2	Yanlış	,00	7	21,7
Doğru	1,00	26	78,8	Doğru	1,00	26	78,8
Total		33	100,0	Total		33	100,0
Soru 2		Frekans	Yüzde	Soru 7		Frekans	Yüzde
Yanlış	,00	17	51,5	Yanlış	,00	18	54,5
Doğru	1,00	16	48,5	Doğru	1,00	15	45,5
Total		33	100,0	Total		33	100,0
Soru 3		Frekans	Yüzde	Soru 8		Frekans	Yüzde
Yanlış	,00	9	27,3	Yanlış	,00	19	57,6
Doğru	1,00	24	72,7	Doğru	1,00	14	42,4
Total		33	100,0	Total		33	100,0
Soru 4		Frekans	Yüzde	Soru 9		Frekans	Yüzde
Yanlış	,00	6	18,2	Yanlış	,00	12	36,4
Doğru	1,00	27	81,8	Doğru	1,00	21	63,6

	Total	33	100,0		Total	33	100,0
Soru 5		Frekans	Yüzde	Soru 10		Frekans	Yüzde
Yanlış	,00	7	21,2	Yanlış	,00	12	36,4
Doğru	1,00	26	78,8	Doğru	1,00	21	63,6
	Total	33	100,0		Total	33	100,0

Sesli okuma metninin birinci sorusu bilgi düzeyinde bir sorudur. Yapılan analizler sonucunda ilk soruyu öğrencilerin % 78,2'si doğru cevaplandırmıştır.

İkinci soru bilgi-anlama düzeyinde bir soru olup, metnin yeteri kadar anlaşılıp anlaşılmadığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. İlk soruya göre daha fazla dikkat gerektirmektedir. Yapılan analizler sonucu öğrencilerin %48,5 i doğru cevaplandırmıştır.

Üçüncü soru bilgi düzeyinde bir sorudur. Yapılan analizler sonucu öğrencilerin % 72,7'si doğru cevaplandırmıştır.

Dördüncü soru da bilgi düzeyinde bir soru olup, oldukça basit bir sorudur. Yapılan analizler sonucu öğrencilerin %81,8'i doğru cevaplandırmıştır.

Beşinci soru bilgi düzeyinde bir sorudur. Yapılan analizler sonucu öğrencilerin %78,8'inin doğru cevap verdiği görülmektedir.

Altıncı soru bilgi düzeyinde bir soru olup, oldukça basit bir sorudur. Yapılan analizler sonucu öğrencilerin %78,8'i doğru cevap vermiştir.

Yedinci soru anlama düzeyinde bir soru olup, metnin yeteri kadar anlaşılıp anlaşılmadığı ortaya koymayı amaçlamaktadır. Yapılan analizler sonucu öğrencilerin % 45,5'inin doğru cevap verdiği görülmektedir.

Sekizinci soru, metindeki ana düşünceyi anlama becerisine yönelik, öğrencilerin metinden çıkarımlar yapmasını amaçlayan analiz düzeyinde bir sorudur. Yapılan analizler sonucu öğrencilerin % 42,4'ü bu soruya doğru cevap vermiştir.

Dokuzuncu soru bünyesinde kavrama ve yorumu bir arada bulandıran, öğrencilerin kelime bilgisini ölçmeye dayalı, sözcük çalışmasıyla ilgili bir sorudur. Öğrencilerin %63,6'sı bu soruya doğru cevap vermiştir.

Onuncu soru öğrenciye okuduğu metinden bir yargıya ulaştırma amacıyla olup, değerlendirme düzeyinde bir sorudur. Yapılan analizler sonucu öğrencilerin %63,6'sının doğru cevap verdiği görülmektedir.

5. SESSİZ OKUMA METİN SORULARI DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde sessiz okuma metin soruları özelliklerine göre adlandırılarak değerlendirilmesi yapılmıştır. Sesiz okuma metni ve soruları Ek 1 ve Ek 2’de yer almaktadır.

Öğrencilerin soruları cevaplama yüzdeleri Tablo 5’te verilmiştir:

Tablo 5. Sessiz Okuma Metin Sorularının Değerlendirilmesi

Soru 1		Frekans	Yüzde	Soru 6		Frekans	Yüzde
Yanlış	,00	7	21,2	Yanlış	,00	13	39,4
Doğru	1,00	26	78,8	Doğru	1,00	20	60,6
Total		33	100,0	Total		33	100,0
Soru 2		Frekans	Yüzde	Soru 7		Frekans	Yüzde
Yanlış	,00	13	39,4	Yanlış	,00	8	24,2
Doğru	1,00	20	60,6	Doğru	1,00	25	75,8
Total		33	100,0	Total		33	100,0
Soru 3		Frekans	Yüzde	Soru 8		Frekans	Yüzde
Yanlış	,00	6	18,2	Yanlış	,00	5	15,2
Doğru	1,00	27	81,8	Doğru	1,00	28	84,8
Total		33	100,0	Total		33	100,0
Soru 4		Frekans	Yüzde	Soru 9		Frekans	Yüzde
Yanlış	,00	6	18,2	Yanlış	,00	5	15,2
doğru	1,00	27	81,8	Doğru	1,00	28	84,8
Total		33	100,0	Total		33	100,0
Soru 5		Frekans	Yüzde	Soru 10		Frekans	Yüzde
Yanlış	,00	11	33,3	Yanlış	,00	14	42,4
Doğru	1,00	22	66,7	Doğru	1,00	19	57,6
Total		33	100,0	Total		33	100,0

Sessiz okuma metninin ilk sorusu bilgi düzeyinde bir sorudur. Yapılan analizler sonucu öğrencilerin % 78,8’i doğru cevap vermiştir.

İkinci soru bilgi-anlama düzeyinde bir soru olup, metnin yeteri kadar anlaşılıp anlaşılmadığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Yapılan analizler sonucu öğrencilerin %60,6’sı doğru cevap vermiştir.

Üçüncü soru bilgi düzeyinde bir soru olup oldukça basit bir sorudur. Yapılan analizler sonucu öğrencilerin %81,8’inin doğru cevap verdiği görülmektedir.

Dördüncü soru bilgi düzeyinde bir sorudur. Yapılan analizler sonucu öğrencilerin %81,8’i doğru cevap vermiştir.

Beşinci soru bilgi düzeyinde bir soru olmakla beraber dikkat gerektirmektedir. Yapılan analizler sonucu öğrencilerin %66,7'si doğru cevap vermiştir.

Altıncı soru bilgiyi kullanarak yorum yapmaya dayalı bir sorudur. Öğrencilerin %60,6'sı doğru cevap vermiştir.

Yedinci soru metindeki ana düşünceyi anlama becerisine yönelik, öğrencilerin metinden çıkarımlar yapmasını amaçlayan analiz düzeyinde bir sorudur. Öğrencilerin %75,8'inin doğru cevap verdiği görülmektedir.

Sekizinci soru öğrenciye okuduğu metinden bir yargıya ulaştırma amacıyla olup, değerlendirme düzeyinde bir sorudur. Yapılan analizler sonucu öğrencilerin %84,8'inin doğru cevap verdiği görülmektedir.

Dokuzuncu soru bilgi düzeyinde bir soru olmakla beraber, okuduğunu anlama düzeyini ortaya koymayı amaçlayan bir sorudur. Yapılan analizler sonucu öğrencilerin %84,8'inin doğru cevap verdiği görülmektedir.

Onuncu soru bünyesinde kavrama ve yorumu bir arada bulandıran, öğrencilerin kelime bilgisini ölçmeye dayalı, sözcük çalışmasıyla ilgili bir sorudur. Yapılan analizler sonucu öğrencilerin %57,6'sı doğru cevaplandırmıştır.

Sesli ve sessiz okuma metinlerine dayalı sorular incelenip, değerlendirildiğinde şu sonuçlara ulaşılmaktadır:

1) Sesli okuma metninde anlamaya dayalı soruların cevaplanma yüzdesi ile sessiz okuma metnindeki anlamaya dayalı soruların cevaplanma yüzdesi birbirine yakın olmasına rağmen, bu yüzde sessiz okuma sorularında daha fazladır.

2) Farklılık yorum düzeyindeki sorularda meydana gelmektedir.

6. SESLİ VE SESSİZ OKUMA METİN SORULARI İLE OKUMA ALIŞKANLIĞINI İNCELEYEN ANKET SORULARININ ÇAPRAZ TABLOLAMASI

Sesli ve sessiz okuma metin soruları ile 8.sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlığını inceleyen anket formu sorularından birbiriyle ilgili olabilecek sorular seçilerek çapraz tablolama yapılmıştır. Altunışık ve diğerleri (2005:314) çapraz tablolamayı, iki veya daha fazla değişkene ait cevapların aynı tablo üzerinde getirilmesi işlemi olarak tanımlamaktadır. Nakip'e göre (2003:270) bu tablolar daha çok bir bağımsız bir bağımlı değişkenin

gözlemlerini sıklık hücrelerine dağıtma şeklinde olmaktadır. Aynı zamanda her değişkenin en az 2 şıklı olması beklenirken beşten fazla olması istenmemektedir.

Buradan hareketle çapraz tablolama için 8. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlığını inceleyen anket formunun 3., 5., 6., 18., 21. ve 22. soruları seçilmiştir.

6.1 SESLİ OKUMA METİN SORULARININ ÇAPRAZ TABLOLAMASI

Sesli okuma metin soruları ile öğrencilerin son bir yılda okudukları kitap sayıları arasında yapılan çapraz tablolama verileri Tablo 6'da gösterilmiş olup, bu duruma ilişkin değerlendirmeler aşağıdaki gibidir:

Tablo 6. Sesli Okuma Metin Soruları İle Öğrencilerin Son Bir Yılda Okudukları Kitap Sayıları Arasında Yapılan Çapraz Tablolama

Son bir yılda okunan kitap ile sesli okuma metin soruları			1. Soru		Toplam	2. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Kitap Sayısı	21+	Sayı	3	12	15	7	8	15
		Yüzde	9,1%	36,4%	45,5%	21,2%	24,2%	45,5%
	6-20	Sayı	4	13	17	9	8	17
		Yüzde	12,1%	39,4%	51,5%	27,3%	24,2%	51,5%
	1-5	Sayı	0	1	1	1	0	1
		Yüzde	,0%	3,0%	3,0%	3,0%	,0%	3,0%
Toplam		Sayı	7	26	33	17	16	33
		Yüzde	21,2%	78,8%	100,0%	51,5%	48,5%	100,0%
			3. Soru		Toplam	4. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Kitap Sayısı	21+	Sayı	3	12	15	1	14	15
		Yüzde	9,1%	36,4%	45,5%	3,0%	42,4%	45,5%
	6-20	Sayı	6	11	17	5	12	17
		Yüzde	18,2%	33,3%	51,5%	15,2%	36,4%	51,5%
	1-5	Sayı	0	1	1	0	1	1
		Yüzde	,0%	3,0%	3,0%	,0%	3,0%	3,0%
Toplam		Sayı		24	33		27	33
		Yüzde		72,7%	100,0%		81,8%	100,0%
			5. Soru		Toplam	6. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Kitap Sayısı	21+	Sayı	5	10	15	3	12	15
		Yüzde	15,2%	30,3%	45,5%	9,1%	36,4%	45,5%
	6-20	Sayı	2	15	17	4	13	17
		Yüzde	6,1%	45,5%	51,5%	12,1%	39,4%	51,5%
	1-5	Sayı	0	1	1	0	1	1
		Yüzde	,0%	3,0%	3,0%	,0%	3,0%	3,0%
Toplam		Sayı		26	33		26	33
		Yüzde		78,8%	100,0%		78,8%	100,0%
			7. Soru		Toplam	8. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Kitap Sayısı	21+	Sayı	7	8	15	7	8	15
		Yüzde	21,2%	24,2%	45,5%	21,2%	24,2%	45,5%
	6-20	Sayı	11	6	17	12	5	17
		Yüzde	33,3%	18,2%	51,5%	36,4%	15,2%	51,5%
	1-5	Sayı	0	1	1	0	1	1
		Yüzde						

		Yüzde	,0%	3,0%	3,0%	,0%	3,0%	3,0%
Toplam		Sayı		15	33		14	33
		Yüzde		45,5%	100,0%		42,4%	100,0%
			9. Soru		Toplam	10. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Kitap Sayısı	21+	Sayı	5	10	15	5	10	15
		Yüzde	15,2%	30,3%	45,5%	15,2%	30,3%	45,5%
	6-20	Sayı	6	11	17	7	10	17
		Yüzde	18,2%	33,3%	51,5%	21,2%	30,3%	51,5%
	1-5	Sayı	1	0	1	0	1	1
		Yüzde	3,0%	,0%	3,0%	,0%	3,0%	3,0%
Toplam		Sayı		21	33		21	33
		Yüzde		63,6%	100,0%		63,6%	100,0%

Sesli okuma metninin ilk sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %78,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %39,4'ü son bir yılda 6-20 arasında kitap okuduklarını, %36,4'ü 21 kitaptan fazla kitap okuduğunu belirtmiştir. Son bir yılda 1-5 arasında kitap okuduğunu belirten öğrenci bir kişi olup, bu öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Buna göre, son bir yılda kitap okuma sayısı arttıkça bilgi düzeyindeki ilk soruyu doğru cevaplayanların sayısının arttığı, ancak 21'den fazla kitap okundukça bu soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin sayısının düştüğü görülmektedir.

Sesli okuma metninin ikinci sorusu olan bilgi-anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %48,5'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerden son bir yılda 6-20 arası kitap okuyanlar ile 21 ve üzeri kitap okuyan öğrencilerin yüzdeleri eşit olup, %24,2'dir. Son bir yılda 1-5 arasında kitap okuduğunu belirten öğrenci bir kişi olup, bu öğrenci soruyu yanlış cevaplamıştır.

Sesli okuma metninin üçüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %72,7'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %33,3'ü son bir yılda 6-20 arasında kitap okuduklarını, %36,4'ü 21 kitaptan fazla kitap okuduğunu belirtmiştir. Son bir yılda 1-5 arasında kitap okuduğunu belirten öğrenci bir kişi olup, bu öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Buna göre, son bir yılda kitap okuma sayısı arttıkça bilgi düzeyindeki üçüncü soruyu doğru cevaplayanların sayısının artmaktadır.

Sesli okuma metninin dördüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %81,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %36,4'ü son bir yılda 6-20 arasında kitap okuduklarını, %42,4'ü 21 kitaptan fazla kitap okuduğunu belirtmiştir. Son bir yılda 1-5 arasında kitap okuduğunu belirten öğrenci bir kişi olup, bu öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Buna göre, son bir yılda kitap okuma sayısı arttıkça bilgi düzeyindeki dördüncü soruyu doğru cevaplayanların sayısının artmaktadır.

Sesli okuma metninin beşinci sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %78,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %45,5'i son bir yılda 6-20 arasında kitap okuduklarını, %30,3'ü 21 kitaptan fazla kitap okuduğunu belirtmiştir. Son bir yılda 1-5 arasında kitap okuduğunu belirten öğrenci bir kişi olup, bu öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Buna göre, son bir yılda kitap okuma sayısı arttıkça bilgi düzeyindeki beşinci soruyu doğru cevaplayanların sayısının arttığı, ancak 21'den fazla kitap okundukça bu soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin sayısının düştüğü görülmektedir.

Sesli okuma metninin altıncı sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %78,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %39,4'ü son bir yılda 6-20 arasında kitap okuduklarını, %36,4'ü 21 kitaptan fazla kitap okuduğunu belirtmiştir. Son bir yılda 1-5 arasında kitap okuduğunu belirten öğrenci bir kişi olup, bu öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Buna göre, son bir yılda kitap okuma sayısı arttıkça bilgi düzeyindeki altıncı soruyu doğru cevaplayanların sayısının artmaktadır.

Sesli okuma metninin yedinci sorusu olan anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %45,5'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %18,2'si son bir yılda 6-20 arasında kitap okuduklarını, %24,2'si 21 kitaptan fazla kitap okuduğunu belirtmiştir. Son bir yılda 1-5 arasında kitap okuduğunu belirten öğrenci bir kişi olup, bu öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Buna göre, son bir yılda kitap okuma sayısı arttıkça anlama düzeyindeki yedinci soruyu doğru cevaplayanların sayısının artmaktadır.

Sesli okuma metninin sekizinci sorusu olan ana düşünceyi anlama becerisi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %42,4'lük orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %15,2'si son bir yılda 6-20 arasında kitap okuduklarını, %24,2'si 21 kitaptan fazla kitap okuduğunu belirtmiştir. Son bir yılda 1-5 arasında kitap okuduğunu belirten öğrenci bir kişi olup, bu öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Buna göre, son bir yılda kitap okuma sayısı arttıkça ana düşünceyi anlama düzeyindeki sekizinci soruyu doğru cevaplayanların sayısının artmaktadır.

Sesli okuma metninin dokuzuncu sorusu olan kavrama ve yorumu bir arada bulunduran kelime bilgisini ölçme düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %63,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %33,3'ü son bir yılda 6-20 arasında kitap okuduklarını, %30,3'ü 21 kitaptan fazla kitap okuduğunu belirtmiştir. Son bir yılda 1-5 arasında kitap okuduğunu belirten öğrenci bir kişi olup, bu öğrenci soruyu yanlış cevaplamıştır. Buna göre, son bir yılda kitap okuma sayısı arttıkça kelime bilgisini ölçme

düzeyindeki ilk soruyu doğru cevaplayanların sayısının arttığı, ancak 21'den fazla kitap okudukça bu soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin sayısının düştüğü görülmektedir.

Sesli okuma metninin onuncu sorusu olan okuduğu metinden bir yargıya ulaşma düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %63,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerden son bir yılda 6-20 arası kitap okuyanlar ile 21 ve üzeri kitap okuyan öğrencilerin yüzdeleri eşit olup, %30,3'tür. Son bir yılda 1-5 arasında kitap okuduğunu belirten öğrenci bir kişi olup, bu öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır.

Sesli okuma metin soruları ile öğrencilerin evlerindeki kitaplıkta okuyabilecekleri kitap durumuna ilişkin yapılan çapraz tablolama verileri Tablo 7'de gösterilmiş olup, bu duruma ilişkin değerlendirmeler aşağıdaki gibidir:

Tablo 7. Sesli Okuma Metin Soruları İle Öğrencilerin Evlerindeki Kitaplıkta Okuyabilecekleri Kitap Durumuna İlişkin Yapılan Çapraz Tablolama

Öğrencilerin evlerindeki kitaplık durumu ile sesli okuma metin soruları			1. Soru		Toplam	2. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Evdeki kitaplık durumu	Evet	Sayı	7	24	31	15	16	31
		Yüzde	21,2%	72,7%	93,9%	45,5%	48,5%	93,9%
	Hayır	Sayı	0	1	1	1	0	1
		Yüzde	,0%	3,0%	3,0%	3,0%	,0%	3,0%
	Kitaplık yok	Sayı	0	1	1	1	0	1
		Yüzde	,0%	3,0%	3,0%	3,0%	,0%	3,0%
Toplam		Sayı	7	26	33		16	33
		Yüzde	21,2%	78,8%	100,0%		48,5%	100,0%
			3. Soru		Toplam	4. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Evdeki kitaplık durumu	Evet	Sayı	8	23	31	5	26	31
		Yüzde	24,2%	69,7%	93,9%	15,2%	78,8%	93,9%
	Hayır	Sayı	0	1	1	0	1	1
		Yüzde	,0%	3,0%	3,0%	,0%	3,0%	3,0%
	Kitaplık yok	Sayı	1	0	1	1	0	1
		Yüzde	3,0%	,0%	3,0%	3,0%	,0%	3,0%
Toplam		Sayı		24	33		27	33
		Yüzde		72,7%	100,0%		81,8%	100,0%
			5. Soru		Toplam	6. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Evdeki kitaplık durumu	Evet	Sayı	7	24	31	7	24	31
		Yüzde	21,2%	72,7%	93,9%	21,2%	72,7%	93,9%
	Hayır	Sayı	0	1	1	0	1	1
		Yüzde	,0%	3,0%	3,0%	,0%	3,0%	3,0%
	Kitaplık yok	Sayı	0	1	1	0	1	1
		Yüzde	,0%	3,0%	3,0%	,0%	3,0%	3,0%
Toplam		Sayı		26	33		26	33
		Yüzde		78,8%	100,0%		78,8%	100,0%
			7. Soru		Toplam	8. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Evdeki	Evet	Sayı	16	15	31	18	13	31

kitaplık durumu	Hayır	Yüzde	48,5%	45,5%	93,9%	54,5%	39,4%	93,9%
		Sayı	1	0	1	0	1	1
	Kitaplık yok	Yüzde	3,0%	,0%	3,0%	,0%	3,0%	3,0%
		Sayı	1	0	1	1	0	1
Toplam		Sayı		15	33		14	33
		Yüzde		45,5%	100,0%		42,4%	100,0%
			9. Soru		Toplam	10. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Evdeki kitaplık durumu	Evet	Sayı	10	21	31	11	20	31
		Yüzde	30,3%	63,6%	93,9%	33,3%	60,6%	93,9%
	Hayır	Sayı	1	0	1	0	1	1
		Yüzde	3,0%	,0%	3,0%	,0%	3,0%	3,0%
	Kitaplık yok	Sayı	1	0	1	1	0	1
		Yüzde	3,0%	,0%	3,0%	3,0%	,0%	3,0%
Toplam		Sayı		21	33		21	33
		Yüzde		63,6%	100,0%		63,6%	100,0%

Sesli okuma metninin ilk sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %78,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %72,7'sinin evindeki kitaplıkta okuyabileceği düzeyde kitaplar bulunmaktadır. Bir öğrencinin evinde kitaplıkta okuyabileceği kitap bulunmamakla birlikte öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Bir öğrencininse evlerinde kitaplık yoktur. Bu öğrenci bilgi düzeyindeki bu soruyu doğru cevaplamıştır.

Sesli okuma metninin ikinci sorusu olan bilgi-anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %48,5'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %48,5'inin evindeki kitaplıkta okuyabileceği düzeyde kitaplar bulunmaktadır. Bir öğrencinin evinde kitaplıkta okuyabileceği kitap bulunmamakla birlikte öğrenci soruyu yanlış cevaplamıştır. Bir öğrencininse evlerinde kitaplık yoktur. Bu öğrenci bilgi düzeyindeki bu soruyu yanlış cevaplamıştır.

Sesli okuma metninin üçüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %72,7'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %69,7'sinin evindeki kitaplıkta okuyabileceği düzeyde kitaplar bulunmaktadır. Bir öğrencinin evindeki kitaplıkta okuyabileceği kitap bulunmamakla birlikte öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Bir öğrencininse evlerinde kitaplık yoktur. Bu öğrenci bilgi düzeyindeki bu soruyu yanlış cevaplamıştır.

Sesli okuma metninin dördüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %81,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %78,8'inin evindeki kitaplıkta okuyabileceği düzeyde kitaplar bulunmaktadır. Bir öğrencinin evinde kitaplıkta okuyabileceği kitap bulunmamakla birlikte öğrenci soruyu doğru

cevaplamıştır. Bir öğrencininse evlerinde kitaplık yoktur. Bu öğrenci bilgi düzeyindeki bu soruyu yanlış cevaplamıştır.

Sesli okuma metninin beşinci sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %78,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %72,7'sinin evindeki kitaplıkta okuyabileceği düzeyde kitaplar bulunmaktadır. Bir öğrencinin evinde kitaplıkta okuyabileceği kitap bulunmamakla birlikte öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Bir öğrencininse evlerinde kitaplık yoktur. Bu öğrenci bilgi düzeyindeki bu soruyu doğru cevaplamıştır.

Sesli okuma metninin altıncı sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %78,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %72,7'sinin evindeki kitaplıkta okuyabileceği düzeyde kitaplar bulunmaktadır. Bir öğrencinin evinde kitaplıkta okuyabileceği kitap bulunmamakla birlikte öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Bir öğrencininse evlerinde kitaplık yoktur. Bu öğrenci bilgi düzeyindeki bu soruyu doğru cevaplamıştır.

Sesli okuma metninin yedinci sorusu olan ana düşünceyi anlama becerisi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %45,5'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %45,5'inin evindeki kitaplıkta okuyabileceği düzeyde kitaplar bulunmaktadır. Bir öğrencinin evinde kitaplıkta okuyabileceği kitap bulunmamakla birlikte öğrenci soruyu yanlış cevaplamıştır. Bir öğrencininse evlerinde kitaplık yoktur. Bu öğrenci ana düşünceyi anlama becerisi düzeyindeki bu soruyu yanlış cevaplamıştır.

Sesli okuma metninin sekizinci sorusu olan ana düşünceyi anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %42,4'lük orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %39,4'ünün evindeki kitaplıkta okuyabileceği düzeyde kitaplar bulunmaktadır. Bir öğrencinin evinde kitaplıkta okuyabileceği kitap bulunmamakla birlikte öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Bir öğrencininse evlerinde kitaplık yoktur. Bu öğrenci ana düşünceyi anlama düzeyindeki bu soruyu yanlış cevaplamıştır.

Sesli okuma metninin dokuzuncu soru olan kavrama ve yorumu bir arada bulduran kelime bilgisini ölçme düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %63,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %63,6'sının evindeki kitaplıkta okuyabileceği düzeyde kitaplar bulunmaktadır. Bir öğrencinin evinde kitaplıkta okuyabileceği kitap bulunmamakla birlikte öğrenci soruyu yanlış cevaplamıştır. Bir öğrencininse evlerinde

kitaplık yoktur. Bu öğrenci kelime bilgisini ölçme düzeyindeki bu soruyu yanlış cevaplamıştır.

Sesli okuma metninin onuncu sorusu olan okuduğu metinden bir yargıya ulaşma, değerlendirme düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %63,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %60,6'sının evindeki kitaplıkta okuyabileceği düzeyde kitaplar bulunmaktadır. Bir öğrencinin evinde kitaplıkta okuyabileceği kitap bulunmamakla birlikte öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Bir öğrencininse evlerinde kitaplık yoktur. Bu öğrenci değerlendirme düzeyindeki bu soruyu yanlış cevaplamıştır.

Sesli okuma metin soruları ile öğrencilerin okullarındaki veya sınıflarındaki evlerindeki kitaplıktan düzenli olarak yararlanma durumuna ilişkin yapılan çapraz tablolama verileri Tablo 8'de gösterilmiş olup, bu duruma ilişkin değerlendirmeler aşağıdaki gibidir:

Tablo 8. Sesli Okuma Metin Soruları İle Öğrencilerin Okullarındaki Veya Sınıflarındaki Kitaplıktan Düzenli Olarak Yararlanma Durumuna İlişkin Yapılan Çapraz Tablolama

Kitaplıktan yararlanma durumu ile sesli okuma metin soruları			1. Soru		Toplam	2. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Kitaplıktan yararlanma	Evet	Sayı	2	8	10	5	5	10
		Yüzde	6,1%	24,2%	30,3%	15,2%	15,2%	30,3%
	Bazen	Sayı	4	15	19	9	10	19
		Yüzde	12,1%	45,5%	57,6%	27,3%	30,3%	57,6%
	Hayır	Sayı	1	3	4	3	1	4
		Yüzde	3,0%	9,1%	12,1%	9,1%	3,0%	12,1%
Toplam		Sayı	7	26	33		16	33
		Yüzde	21,2%	78,8%	100,0%		48,5%	100,0%
			3. Soru		Toplam	4. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Kitaplıktan yararlanma	Evet	Sayı	4	6	10	1	9	10
		Yüzde	12,1%	18,2%	30,3%	3,0%	27,3%	30,3%
	Bazen	Sayı	5	14	19	5	14	19
		Yüzde	15,2%	42,4%	57,6%	15,2%	42,4%	57,6%
	Hayır	Sayı	0	4	4	0	4	4
		Yüzde	,0%	12,1%	12,1%	,0%	12,1%	12,1%
Toplam		Sayı		24	33		27	33
		Yüzde		72,7%	100,0%		81,8%	100,0%
			5. Soru		Toplam	6. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Kitaplıktan yararlanma	Evet	Sayı	4	6	10	3	7	10
		Yüzde	12,1%	18,2%	30,3%	9,1%	21,2%	30,3%
	Bazen	Sayı	3	16	19	3	16	19
		Yüzde	9,1%	48,5%	57,6%	9,1%	48,5%	57,6%
	Hayır	Sayı	0	4	4	1	3	4
		Yüzde	,0%	12,1%	12,1%	3,0%	9,1%	12,1%
Toplam		Sayı		26	33	7	26	33
		Yüzde		78,8%	100,0%	21,2%	78,8%	100,0%

			7. Soru		Toplam	8. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Kitaplıktan yararlanma	Evet	Sayı	6	4	10	6	4	10
		Yüzde	18,2%	12,1%	30,3%	18,2%	12,1%	30,3%
	Bazen	Sayı	10	9	19	12	7	19
		Yüzde	30,3%	27,3%	57,6%	36,4%	21,2%	57,6%
	Hayır	Sayı	2	2	4	1	3	4
		Yüzde	6,1%	6,1%	12,1%	3,0%	9,1%	12,1%
Toplam				15	33		14	33
				45,5%	100,0%		42,4%	100,0%
			9. Soru		Toplam	10. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Kitaplıktan yararlanma	Evet	Sayı	4	6	10	4	6	10
		Yüzde	12,1%	18,2%	30,3%	12,1%	18,2%	30,3%
	Bazen	Sayı	7	12	19	6	13	19
		Yüzde	21,2%	36,4%	57,6%	18,2%	39,4%	57,6%
	Hayır	Sayı	1	3	4	2	2	4
		Yüzde	3,0%	9,1%	12,1%	6,1%	6,1%	12,1%
Toplam				21	33		21	33
				63,6%	100,0%		63,6%	100,0%

Sesli okuma metninin ilk sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %78,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %24,2'si okuldaki veya sınıftaki kitaplıktan sık sık yararlanmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %45,5'i kitaplıktan bazen yararlanmaktayken, dört öğrenci kitaplıktan yararlanmamakta olup, bilgi düzeyindeki soruyu %9,1'i doğru cevaplamıştır.

Sesli okuma metninin ikinci sorusu olan bilgi-anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %48,5'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %15,2'si okuldaki veya sınıftaki kitaplıktan sık sık yararlanmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %30,3'ü kitaplıktan bazen yararlanmaktayken, dört öğrenci kitaplıktan yararlanmamakta olup, bilgi-anlama düzeyindeki soruyu %3'ü doğru cevaplamıştır.

Sesli okuma metninin üçüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %72,7'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %18,2'si okuldaki veya sınıftaki kitaplıktan sık sık yararlanmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %42,4'ü kitaplıktan bazen yararlanmaktayken, dört öğrenci kitaplıktan yararlanmamakta olup, bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplamışlardır.

Sesli okuma metninin dördüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %81,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %27,3'ü okuldaki veya sınıftaki kitaplıktan sık sık yararlanmaktadır. Soruyu doğru

cevaplayan öğrencilerin %42,4'ü kitaptan bazen yararlanmaktayken, dört öğrenci kitaptan yararlanmamakta olup, bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplamışlardır.

Sesli okuma metninin beşinci sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %78,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %18,2'si okuldaki veya sınıftaki kitaptan sık sık yararlanmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %48,5'i kitaptan bazen yararlanmaktayken, dört öğrenci kitaptan yararlanmamakta olup, bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplamışlardır.

Sesli okuma metninin altıncı sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %78,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %21,2'si okuldaki veya sınıftaki kitaptan sık sık yararlanmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %48,5'i kitaptan bazen yararlanmaktayken, dört öğrenci kitaptan yararlanmamakta olup, bilgi düzeyindeki soruyu %9,1'i doğru cevaplamıştır.

Sesli okuma metninin yedinci sorusu olan anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %45,5'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %12,1'i okuldaki veya sınıftaki kitaptan sık sık yararlanmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %27,3'ü kitaptan bazen yararlanmaktayken, dört öğrenci kitaptan yararlanmamakta olup, anlama düzeyindeki soruyu 6,1'i doğru cevaplamıştır.

Sesli okuma metninin sekizinci sorusu olan ana düşünceyi anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %42,4'lük orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %12,1'i okuldaki veya sınıftaki kitaptan sık sık yararlanmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %21,2'si kitaptan bazen yararlanmaktayken, dört öğrenci kitaptan yararlanmamakta olup, ana düşünceyi anlama düzeyindeki soruyu %9,1'i doğru cevaplamıştır.

Sesli okuma metninin dokuzuncu sorusu olan kavrama ve yorumu bir arada bulduran kelime düzeyini ölçme düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %63,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %18,2'si okuldaki veya sınıftaki kitaptan sık sık yararlanmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %36,4'ü kitaptan bazen yararlanmaktayken, dört öğrenci kitaptan yararlanmamakta olup, kavrama ve yorumu bir arada bulduran kelime düzeyini ölçme düzeyindeki soruyu %9,1'i doğru cevaplamıştır.

Sesli okuma metninin onuncu sorusu olan okuduğu metinden bir yargıya ulaşma düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %63,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %18,2'si okuldaki veya sınıftaki kitaplıktan sık sık yararlanmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %39,4'ü kitaplıktan bazen yararlanmaktayken, dört öğrenci kitaplıktan yararlanmamakta olup, değerlendirme düzeyindeki soruyu %6,1'i doğru cevaplamış %6,1'i yanlış cevaplamıştır.

Sesli okuma metin soruları ile öğrencilerin evlerine düzenli olarak gelen gazete durumlarına göre çapraz tablolama verileri Tablo 9'da gösterilmiş olup, bu duruma ilişkin değerlendirmeler aşağıdaki gibidir:

Tablo 9. Sesli Okuma Metin Soruları İle Öğrencilerin Evlerine Gazete Durumlarına Göre Çapraz Tablolama

Öğrencilerin evlerine gelen gazete durumu ve sesli okuma metin soruları			1. Soru		Toplam	2. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Eve gelen gazete	Hayır	Sayı	2	5	7	2	5	7
		Yüzde	6,1%	15,2%	21,2%	6,1%	15,2%	21,2%
	Bazen	Sayı	4	12	16	9	7	16
		Yüzde	12,1%	36,4%	48,5%	27,3%	21,2%	48,5%
	Sürekli	Sayı	1	9	10	6	4	10
		Yüzde	3,0%	27,3%	30,3%	18,2%	12,1%	30,3%
Toplam		Sayı	7	26	33		16	33
		Yüzde	21,2%	78,8%	100,0%		48,5%	100,0%
			3. Soru		Toplam	4. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Eve gelen gazete	Hayır	Sayı	2	5	7	0	7	7
		Yüzde	6,1%	15,2%	21,2%	,0%	21,2%	21,2%
	Bazen	Sayı	4	12	16	5	11	16
		Yüzde	12,1%	36,4%	48,5%	15,2%	33,3%	48,5%
	Sürekli	Sayı	3	7	10	1	9	10
		Yüzde	9,1%	21,2%	30,3%	3,0%	27,3%	30,3%
Toplam		Sayı		24	33		27	33
		Yüzde		72,7%	100,0%		81,8%	100,0%
			5. Soru		Toplam	6. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Eve gelen gazete	Hayır	Sayı	2	5	7	3	4	7
		Yüzde	6,1%	15,2%	21,2%	9,1%	12,1%	21,2%
	Bazen	Sayı	3	13	16	1	15	16
		Yüzde	9,1%	39,4%	48,5%	3,0%	45,5%	48,5%
	Sürekli	Sayı	2	8	10	3	7	10
		Yüzde	6,1%	24,2%	30,3%	9,1%	21,2%	30,3%
Toplam		Sayı		26	33		26	33
		Yüzde		78,8%	100,0%		78,8%	100,0%
			7. Soru		Toplam	8. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Eve gelen gazete	Hayır	Sayı	5	2	7	5	2	7
		Yüzde	15,2%	6,1%	21,2%	15,2%	6,1%	21,2%

	Bazen	Sayı	9	7	16	9	7	16
		Yüzde	27,3%	21,2%	48,5%	27,3%	21,2%	48,5%
	Sürekli	Sayı	4	6	10	5	5	10
		Yüzde	12,1%	18,2%	30,3%	15,2%	15,2%	30,3%
Toplam		Sayı		15	33		14	33
		Yüzde		45,5%	100,0%		42,4%	100,0%
			9. Soru		Toplam	10. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Eve gelen gazete	Hayır	Sayı	3	4	7	3	4	7
		Yüzde	9,1%	12,1%	21,2%	9,1%	12,1%	21,2%
	Bazen	Sayı	4	12	16	3	13	16
		Yüzde	12,1%	36,4%	48,5%	9,1%	39,4%	48,5%
	Sürekli	Sayı	5	5	10	6	4	10
		Yüzde	15,2%	15,2%	30,3%	18,2%	12,1%	30,3%
Toplam		Sayı		21	33		21	33
		Yüzde		63,6%	100,0%		63,6%	100,0%

Sesli okuma metninin ilk sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %78,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %36,4'ünün evine bazen gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %27,3'ünün ise evine sürekli olarak gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %15,2'sinin evine gazete gelmemektedir.

Sesli okuma metninin ikinci sorusu olan bilgi-anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %48,5'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %21,2'sinin evine bazen gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %12,1'nin ise evine sürekli olarak gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %15,2'sinin evine gazete gelmemektedir.

Sesli okuma metninin üçüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %72,7'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %36,4'ünün evine bazen gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %21,2'sinin evine sürekli olarak gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %15,2'sinin evine gazete gelmemektedir.

Sesli okuma metninin dördüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %81,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %33,3'ünün evine bazen gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %27,3'ünün ise evine sürekli olarak gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %21,2'sinin evine gazete gelmemektedir.

Sesli okuma metninin beşinci sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %78,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %39,4'ünün evine

bazen gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %24,2'sinin ise evine sürekli olarak gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %15,2'sinin evine gazete gelmemektedir.

Sesli okuma metninin altıncı sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %78,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %45,5'inin evine bazen gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %21,2'sinin ise evine sürekli olarak gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %12,1'inin evine gazete gelmemektedir.

Sesli okuma metninin yedinci sorusu olan anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %45,5'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %21,2'sinin evine bazen gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %18,2'sinin ise evine sürekli olarak gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %6,1'inin evine gazete gelmemektedir.

Sesli okuma metninin sekizinci sorusu ana düşünceyi anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %42,4'lük orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %21,2'sinin evine bazen gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %15,2'sinin ise evine sürekli olarak gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %6,1'inin evine gazete gelmemektedir.

Sesli okuma metninin dokuzuncu sorusu olan kavrama ve yorumu bir arada bulunduran kelime bilgisini ölçme düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %63,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %36,4'ünün evine bazen gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %15,2'sinin ise evine sürekli olarak gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %12,1'inin evine gazete gelmemektedir.

Sesli okuma metninin onuncu sorusu olan okuduğu metinden bir yargıya ulaşma düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %63,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %39,4'ünün evine bazen gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %12,1'inin ise evine sürekli olarak gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %12,1'inin evine gazete gelmemektedir.

Sesli okuma metin soruları ile öğrencilerin evde ders çalışma tarzları durumuna ilişkin yapılan çapraz tablolama verileri Tablo 10'da gösterilmiş olup, bu duruma ilişkin değerlendirmeler aşağıdaki gibidir:

Tablo 10. Sesli Okuma Metin Soruları İle Öğrencilerin Evde Ders Çalışma Tarzları Durumuna İlişkin Yapılan Çapraz Tablolama

Evde ders çalışma tarzları ve sesli okuma metin soruları			1. Soru		Toplam	2. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Ders çalışma tarzı	Sessiz	Sayı	3	12	15	7	8	15
		Yüzde	9,1%	36,4%	45,5%	21,2%	24,2%	45,5%
	Yazarak	Sayı	4	14	18	10	8	18
		Yüzde	12,1%	42,4%	54,5%	30,3%	24,2%	54,5%
Toplam		Sayı	7	26	33		16	33
		Yüzde	21,2%	78,8%	100,0%		48,5%	100,0%
			3. Soru		Toplam	4. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Ders çalışma tarzı	Sessiz	Sayı	4	11	15	3	12	15
		Yüzde	12,1%	33,3%	45,5%	9,1%	36,4%	45,5%
	Yazarak	Sayı	5	13	18	3	15	18
		Yüzde	15,2%	39,4%	54,5%	9,1%	45,5%	54,5%
Toplam		Sayı		24	33		27	33
		Yüzde		72,7%	100,0%		81,8%	100,0%
			5. Soru		Toplam	6. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Ders çalışma tarzı	Sessiz	Sayı	2	13	15	2	13	15
		Yüzde	6,1%	39,4%	45,5%	6,1%	39,4%	45,5%
	Yazarak	Sayı	5	13	18	5	13	18
		Yüzde	15,2%	39,4%	54,5%	15,2%	39,4%	54,5%
Toplam		Sayı		26	33		26	33
		Yüzde		78,8%	100,0%		78,8%	100,0%
			7. Soru		Toplam	8. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Ders çalışma tarzı	Sessiz	Sayı	12	3	15	9	6	15
		Yüzde	36,4%	9,1%	45,5%	27,3%	18,2%	45,5%
	Yazarak	Sayı	6	12	18	10	8	18
		Yüzde	18,2%	36,4%	54,5%	30,3%	24,2%	54,5%
Toplam		Sayı		15	33		14	33
		Yüzde		45,5%	100,0%		42,4%	100,0%
			9. Soru		Toplam	10. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Ders çalışma tarzı	Sessiz	Sayı	4	11	15	4	11	15
		Yüzde	12,1%	33,3%	45,5%	12,1%	33,3%	45,5%
	Yazarak	Sayı	8	10	18	8	10	18
		Yüzde	24,2%	30,3%	54,5%	24,2%	30,3%	54,5%
Toplam		Sayı		21	33		21	33
		Yüzde		63,6%	100,0%		63,6%	100,0%

Sesli okuma metninin ilk sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %78,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %36,4'ü evde

sessiz okuyarak ders çalışmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %42,4'ü ise yazarak not çıkararak ders çalışmaktadır.

Sesli okuma metninin ikinci sorusu olan bilgi-anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %48,5'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerden sessiz okuyarak ders çalışan ve yazarak not çıkararak ders çalışan öğrencilerin yüzdeleri eşit olup, %24,2'dir. Evde sesli okuma ile ders çalışan öğrenci bulunmamaktadır.

Sesli okuma metninin üçüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %72,7'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %33,3'ü evde sessiz okuyarak ders çalışmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %39,4'ü ise yazarak not çıkararak ders çalışmaktadır. Evde sesli okuma ile ders çalışan öğrenci bulunmamaktadır.

Sesli okuma metninin dördüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %81,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %36,4'ü evde sessiz okuyarak ders çalışmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %45,'i ise yazarak not çıkararak ders çalışmaktadır. Evde sesli okuma ile ders çalışan öğrenci bulunmamaktadır.

Sesli okuma metninin beşinci sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %78,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerden sessiz okuyarak ders çalışan ve yazarak not çıkararak ders çalışan öğrencilerin yüzdeleri eşit olup, %39,4'dür. Evde sesli okuma ile ders çalışan öğrenci bulunmamaktadır.

Sesli okuma metninin altıncı sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %78,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerden sessiz okuyarak ders çalışan ve yazarak not çıkararak ders çalışan öğrencilerin yüzdeleri eşit olup, %39,4'tür. Evde sesli okuma ile ders çalışan öğrenci bulunmamaktadır.

Sesli okuma metninin yedinci sorusu olan anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %45,5'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %9,1'i evde sessiz okuyarak ders çalışmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %36,4'ü ise yazarak not çıkararak ders çalışmaktadır. Evde sesli okuma ile ders çalışan öğrenci bulunmamaktadır.

Sesli okuma metninin sekizinci sorusu olan ana düşünceyi anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %42,4'lük orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin

%18,2'si evde sessiz okuyarak ders çalışmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %24,2'si ise yazarak not çıkararak ders çalışmaktadır. Evde sesli okuma ile ders çalışan öğrenci bulunmamaktadır.

Sesli okuma metninin dokuzuncu sorusu olan kavrama ve yorumu bir arada bulunduran kelime bilgisini ölçme düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %63,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %33,3'ü evde sessiz okuyarak ders çalışmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %30,3'ü ise yazarak not çıkararak ders çalışmaktadır. Evde sesli okuma ile ders çalışan öğrenci bulunmamaktadır.

Sesli okuma metninin onuncu sorusu olan okuduğu metinden bir yargıya ulaşma düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %63,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %33,3'ü evde sessiz okuyarak ders çalışmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %30,3'ü ise yazarak not çıkararak ders çalışmaktadır. Evde sesli okuma ile ders çalışan öğrenci bulunmamaktadır.

Sesli okuma metin soruları ile öğrencilerin okuduklarını anlamada sesli/sessiz okumanın etkisine ilişkin yapılan çapraz tablolama verileri Tablo 14'te gösterilmiş olup, bu duruma ilişkin değerlendirmeler aşağıdaki gibidir:

Tablo 11. Sesli Okuma Metin Soruları İle Öğrencilerin Okuduklarını Anlamada Sesli/Sessiz Okumanın Etkisine İlişkin Yapılan Çapraz Tablolama

Okuduklarını anlamada sesli-sessiz okuma ve sesli okuma metin soruları			1. Soru		Toplam	2. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Okuduğunu anlama	Sesli	Sayı	2	9	11	6	5	11
		Yüzde	6,1%	27,3%	33,3%	18,2%	15,2%	33,3%
	Sessiz	Sayı	5	17	22	11	11	22
		Yüzde	15,2%	51,5%	66,7%	33,3%	33,3%	66,7%
Toplam		Sayı	7	26	33		16	33
		Yüzde	21,2%	78,8%	100,0%		48,5%	100,0%
			3. Soru		Toplam	4. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Okuduğunu anlama	Sesli	Sayı	4	7	11	1	10	11
		Yüzde	12,1%	21,2%	33,3%	3,0%	30,3%	33,3%
	Sessiz	Sayı	5	17	22	5	17	22
		Yüzde	15,2%	51,5%	66,7%	15,2%	51,5%	66,7%
Toplam		Sayı		24	33		27	33
		Yüzde		72,7%	100,0%		81,8%	100,0%
			5. Soru		Toplam	6. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Okuduğunu anlama	Sesli	Sayı	3	8	11	3	8	11
		Yüzde	9,1%	24,2%	33,3%	9,1%	24,2%	33,3%
	Sessiz	Sayı	4	18	22	4	18	22
		Yüzde	12,1%	54,5%	66,7%	12,1%	54,5%	66,7%
Toplam		Sayı		26	33		26	33

		Yüzde	78,8%	100,0%	78,8%	100,0%		
		7. Soru		Toplam	8. Soru		Toplam	
		Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru		
Okuduğunu anlama	Sesli	Sayı	5	6	11	8	3	11
		Yüzde	15,2%	18,2%	33,3%	24,2%	9,1%	33,3%
	Sessiz	Sayı	13	9	22	11	11	22
		Yüzde	39,4%	27,3%	66,7%	33,3%	33,3%	66,7%
Toplam		Sayı		15	33		14	33
		Yüzde		45,5%	100,0%		42,4%	100,0%
		9. Soru		Toplam	10. Soru		Toplam	
		Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru		
Okuduğunu anlama	Sesli	Sayı	3	8	11	3	8	11
		Yüzde	9,1%	24,2%	33,3%	9,1%	24,2%	33,3%
	Sessiz	Sayı	9	13	22	9	13	22
		Yüzde	27,3%	39,4%	66,7%	27,3%	39,4%	66,7%
Toplam		Sayı		21	33		21	33
		Yüzde		63,6%	100,0%		63,6%	100,0%

Sesli okuma metninin ilk sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %78,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %27,3'ü herhangi bir metni sesli okuduğunda anlamaktayken, %51,5'i herhangi bir metni sessiz okuduğunda daha iyi anlamaktadır. Bu durumda sessiz okuma türü, bilgi sorularını cevaplamada sesli okumaya göre daha baskındır.

Sesli okuma metninin ikinci sorusu olan bilgi-anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %48,5'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %15,2'si herhangi bir metni sesli okuduğunda anlamaktayken, %33,3'ü herhangi bir metni sessiz okuduğunda daha iyi anlamaktadır. Bu durumda sessiz okuma türü, bilgi-anlama sorularını cevaplamada sesli okumaya göre daha baskındır.

Sesli okuma metninin üçüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %72,7'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %21,2'si herhangi bir metni sesli okuduğunda anlamaktayken, %51,5' herhangi bir metni sessiz okuduğunda daha iyi anlamaktadır. Bu durumda sessiz okuma türü, bilgi sorularını cevaplamada sesli okumaya göre daha baskındır.

Sesli okuma metninin dördüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %81,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %30,3'ü herhangi bir metni sesli okuduğunda anlamaktayken, %51,5'i herhangi bir metni sessiz okuduğunda daha iyi anlamaktadır. Bu durumda sessiz okuma türü, bilgi sorularını cevaplamada sesli okumaya göre daha baskındır.

Sesli okuma metninin beşinci sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %78,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %24,2'si herhangi bir metni sesli okuduğunda anlamaktayken, %54,5'i herhangi bir metni sessiz okuduğunda daha iyi anlamaktadır. Bu durumda sessiz okuma türü, bilgi sorularını cevaplamada sesli okumaya göre daha baskındır.

Sesli okuma metninin altıncı sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %78,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %24,2'si herhangi bir metni sesli okuduğunda anlamaktayken, %54,5'i herhangi bir metni sessiz okuduğunda daha iyi anlamaktadır. Bu durumda sessiz okuma türü, bilgi düzeyindeki soruları cevaplamada sesli okumaya göre daha baskındır.

Sesli okuma metninin yedinci sorusu olan ana düşünceyi anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %45,5'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %18,2'si herhangi bir metni sesli okuduğunda anlamaktayken, %27,3'ü herhangi bir metni sessiz okuduğunda daha iyi anlamaktadır. Bu durumda sessiz okuma türü, ana düşünceyi anlama sorularını cevaplamada sesli okumaya göre daha baskındır.

Sesli okuma metninin sekizinci sorusu olan ana düşünceyi anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %42,4'lük orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %9,1'i herhangi bir metni sesli okuduğunda anlamaktayken, %33,3'ü herhangi bir metni sessiz okuduğunda daha iyi anlamaktadır. Bu durumda sessiz okuma türü, okuduğu metinden bir yargıya ulaşma sorularını cevaplamada sesli okumaya göre daha baskındır.

Sesli okuma metninin dokuzuncu sorusu olan kavrama ve yorumu bir arada bulunduran kelime bilgisini ölçme düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %63,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %24,2'si herhangi bir metni sesli okuduğunda anlamaktayken, %39,4'ü herhangi bir metni sessiz okuduğunda daha iyi anlamaktadır. Bu durumda sessiz okuma, türü okuduğunu anlama sorularını cevaplamada sesli okumaya göre daha baskındır.

Sesli okuma metninin onuncu sorusu olan okuduğu metinden bir yargıya ulaşma düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %63,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %24,2'si herhangi bir metni sesli okuduğunda anlamaktayken, %39,4'ü herhangi bir metni sessiz okuduğunda daha iyi anlamaktadır. Bu durumda sessiz okuma türü, okuduğu metinden bir yargıya ulaşma ve değerlendirme sorusunu cevaplamada sesli okumaya göre daha baskındır.

6.2 SESSİZ OKUMA METİN SORULARININ ÇAPRAZ TABLOLAMASI

Sessiz okuma metin soruları ile öğrencilerin son bir yılda okudukları kitap sayıları arasında yapılan çapraz tablolama verileri Tablo 12'de gösterilmiş olup, bu duruma ilişkin değerlendirmeler aşağıdaki gibidir:

Tablo 12. Sessiz Okuma Metin Soruları İle Öğrencilerin Son Bir Yılda Okudukları Kitap Sayıları Arasında Yapılan Çapraz Tablolama

Son bir yılda okunan kitap ile sessiz okuma metin soruları			1. Soru		Toplam	2. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Kitap Sayısı	21+	Sayı	3	12	15	5	10	15
		Yüzde	20,0%	80,0%	100,0%	33,3%	66,7%	100,0%
	6-20	Sayı	3	14	17	8	9	17
		Yüzde	17,6%	82,4%	100,0%	47,1%	52,9%	100,0%
	1-5	Sayı	1	0	1	0	1	1
		Yüzde	100,0%	,0%	100,0%	,0%	100,0%	100,0%
Toplam		Sayı		26	33		20	33
		Yüzde		78,8%	100,0%		60,6%	100,0%
			3. Soru		Toplam	4. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Kitap Sayısı	21+	Sayı	4	11	15	1	14	15
		Yüzde	26,7%	73,3%	100,0%	6,7%	93,3%	100,0%
	6-20	Sayı	2	15	17	5	12	17
		Yüzde	11,8%	88,2%	100,0%	29,4%	70,6%	100,0%
	1-5	Sayı	0	1	1	0	1	1
		Yüzde	,0%	100,0%	100,0%	,0%	100,0%	100,0%
Toplam		Sayı		27	33		27	33
		Yüzde		81,8%	100,0%		81,8%	100,0%
			5. Soru		Toplam	6. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Kitap Sayısı	21+	Sayı	3	12	15	5	10	15
		Yüzde	20,0%	80,0%	100,0%	33,3%	66,7%	100,0%
	6-20	Sayı	8	9	17	8	9	17
		Yüzde	47,1%	52,9%	100,0%	47,1%	52,9%	100,0%
	1-5	Sayı	0	1	1	0	1	1
		Yüzde	,0%	100,0%	100,0%	,0%	100,0%	100,0%
Toplam		Sayı		22	33		20	33
		Yüzde		66,7%	100,0%		60,6%	100,0%
			7. Soru		Toplam	8. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Kitap Sayısı	21+	Sayı	3	12	15	3	12	15
		Yüzde	20,0%	80,0%	100,0%	20,0%	80,0%	100,0%
	6-20	Sayı	4	13	17	1	16	17
		Yüzde	23,5%	76,5%	100,0%	5,9%	94,1%	100,0%
	1-5	Sayı	1	0	1	1	0	1
		Yüzde	100,0%	,0%	100,0%	100,0%	,0%	100,0%
Toplam		Sayı		25	33		28	33
		Yüzde		75,8%	100,0%		84,8%	100,0%
			9. Soru		Toplam	10. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Kitap Sayısı	21+	Sayı	2	13	15	8	7	15
		Yüzde	13,3%	86,7%	100,0%	53,3%	46,7%	100,0%

	6-20	Sayı	3	14	17	5	12	17
		Yüzde	17,6%	82,4%	100,0%	29,4%	70,6%	100,0%
	1-5	Sayı	0	1	1	1	0	1
		Yüzde	,0%	100,0%	100,0%	100,0%	,0%	100,0%
Toplam		Sayı		28	33		19	33
		Yüzde		84,8%	100,0%		57,6%	100,0%

Sessiz okuma metninin ilk sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %78,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %82,4'ü son bir yılda 6-20 arasında kitap okuduklarını, %80'i 21 kitaptan fazla kitap okuduğunu belirtmiştir. Son bir yılda 1-5 arasında kitap okuduğunu belirten öğrenci bir kişi olup, bu öğrenci soruyu yanlış cevaplamıştır. Buna göre, son bir yılda kitap okuma sayısı arttıkça bilgi düzeyindeki ilk soruyu doğru cevaplayanların sayısının arttığı, ancak 21'den fazla kitap okundukça bu soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin sayısının düştüğü görülmektedir.

Sessiz okuma metninin ikinci sorusu olan bilgi-anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %60,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %52,9'u son bir yılda 6-20 arasında kitap okuduklarını, %66,7'si 21 kitaptan fazla kitap okuduğunu belirtmiştir. Son bir yılda 1-5 arasında kitap okuduğunu belirten öğrenci bir kişi olup, bu öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Buna göre, son bir yılda kitap okuma sayısı arttıkça bilgi-anlama düzeyindeki ikinciyi soruyu doğru cevaplayanların sayısının artmaktadır.

Sessiz okuma metninin üçüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %81,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %88,2'si son bir yılda 6-20 arasında kitap okuduklarını, %73,3'ü 21 kitaptan fazla kitap okuduğunu belirtmiştir. Son bir yılda 1-5 arasında kitap okuduğunu belirten öğrenci bir kişi olup, bu öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Buna göre, son bir yılda kitap okuma sayısı arttıkça bilgi düzeyindeki üçüncü soruyu doğru cevaplayanların sayısının arttığı, ancak 21'den fazla kitap okundukça bu soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin sayısının düştüğü görülmektedir.

Sessiz okuma metninin dördüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %81,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %70,6'sı son bir yılda 6-20 arasında kitap okuduklarını, %93,3'ü 21 kitaptan fazla kitap okuduğunu belirtmiştir. Son bir yılda 1-5 arasında kitap okuduğunu belirten öğrenci bir kişi olup, bu öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Buna göre, son bir yılda kitap okuma sayısı arttıkça bilgi düzeyindeki dördüncü soruyu doğru cevaplayanların sayısının artmaktadır.

Sessiz okuma metninin beşinci sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %66,7'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %52,9'u son bir

yılda 6-20 arasında kitap okuduklarını, %80'i 21 kitaptan fazla kitap okuduğunu belirtmiştir. Son bir yılda 1-5 arasında kitap okuduğunu belirten öğrenci bir kişi olup, bu öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Buna göre, son bir yılda kitap okuma sayısı arttıkça bilgi düzeyindeki beşinci soruyu doğru cevaplayanların sayısının artmaktadır.

Sessiz okuma metninin altıncı sorusu olan bilgiyi kullanarak yorum yapma düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %60,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %52,9'u son bir yılda 6-20 arasında kitap okuduklarını, %66,7'si 21 kitaptan fazla kitap okuduğunu belirtmiştir. Son bir yılda 1-5 arasında kitap okuduğunu belirten öğrenci bir kişi olup, bu öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Buna göre, son bir yılda kitap okuma sayısı arttıkça bilgiyi kullanarak yorum yapma düzeyindeki altıncı soruyu doğru cevaplayanların sayısının artmaktadır.

Sessiz okuma metninin yedinci sorusu olan ana düşünceyi anlama becerisi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %75,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %76,5'i son bir yılda 6-20 arasında kitap okuduklarını, %80'i 21 kitaptan fazla kitap okuduğunu belirtmiştir. Son bir yılda 1-5 arasında kitap okuduğunu belirten öğrenci bir kişi olup, bu öğrenci soruyu yanlış cevaplamıştır. Buna göre, son bir yılda kitap okuma sayısı arttıkça ana düşünceyi anlama becerisi düzeyindeki yedinci soruyu doğru cevaplayanların sayısının arttığı, ancak 21'den fazla kitap okundukça bu soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin sayısının düştüğü görülmektedir.

Sessiz okuma metninin sekizinci sorusu olan okuduğu metinden bir yargıya ulaşma düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %84,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %94,1'i son bir yılda 6-20 arasında kitap okuduklarını, %80'i 21 kitaptan fazla kitap okuduğunu belirtmiştir. Son bir yılda 1-5 arasında kitap okuduğunu belirten öğrenci bir kişi olup, bu öğrenci soruyu yanlış cevaplamıştır. Buna göre, son bir yılda kitap okuma sayısı arttıkça okuduğu metinden bir yargıya ulaşma düzeyindeki sekizinci soruyu doğru cevaplayanların sayısının arttığı, ancak 21'den fazla kitap okundukça bu soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin sayısının düştüğü görülmektedir.

Sessiz okuma metninin dokuzuncu sorusu olan okuduğunu anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %84,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %82,4'ü son bir yılda 6-20 arasında kitap okuduklarını, %86,7'si 21 kitaptan fazla kitap okuduğunu belirtmiştir. Son bir yılda 1-5 arasında kitap okuduğunu belirten öğrenci bir kişi olup, bu öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Buna göre, son bir yılda kitap okuma sayısı

arttıkça okuduğunu anlama düzeyindeki dokuzuncu soruyu doğru cevaplayanların sayısının arttığı, ancak 21’den fazla kitap okundukça bu soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin sayısının düştüğü görülmektedir.

Sessiz okuma metninin onuncu sorusu olan kavrama ve yorumu bir arada bulunduran, kelime bilgisini ölçme düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %57,6’lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %70,6’sı son bir yılda 6-20 arasında kitap okuduklarını, %46,7’si 21 kitaptan fazla kitap okuduğunu belirtmiştir. Son bir yılda 1-5 arasında kitap okuduğunu belirten öğrenci bir kişi olup, bu öğrenci soruyu yanlış cevaplamıştır. Buna göre, son bir yılda kitap okuma sayısı arttıkça kavrama ve yorumu bir arada bulunduran kelime bilgisini ölçme düzeyindeki onuncu soruyu doğru cevaplayanların sayısının arttığı, ancak 21’den fazla kitap okundukça bu soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin sayısının düştüğü görülmektedir.

Sessiz okuma metin soruları ile öğrencilerin evlerindeki kitaplıkta okuyabilecekleri kitap durumuna ilişkin yapılan çapraz tablolama verileri Tablo 13’te gösterilmiş olup, bu duruma ilişkin değerlendirmeler aşağıdaki gibidir:

Tablo 13. Sessiz Okuma Metin Soruları İle Öğrencilerin Evlerindeki Kitaplıkta Okuyabilecekleri Kitap Durumuna İlişkin Yapılan Çapraz Tablolama

Öğrencilerin evlerindeki kitaplık durumu ile sessiz okuma metin soruları			1. Soru		Toplam	2. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Evdeki kitaplık durumu	Evet	Sayı	6	25	31	13	18	31
		Yüzde	19,4%	80,6%	100,0%	41,9%	58,1%	100,0%
	Hayır	Sayı	0	1	1	0	1	1
		Yüzde	,0%	100,0%	100,0%	,0%	100,0%	100,0%
	Kitaplık yok	Sayı	1	0	1	0	1	1
		Yüzde	100,0%	,0%	100,0%	,0%	100,0%	100,0%
Toplam		Sayı		26	33		20	33
		Yüzde		78,8%	100,0%		60,6%	100,0%
			3. Soru		Toplam	4. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Evdeki kitaplık durumu	Evet	Sayı	6	25	31	6	25	31
		Yüzde	19,4%	80,6%	100,0%	19,4%	80,6%	100,0%
	Hayır	Sayı	0	1	1	0	1	1
		Yüzde	,0%	100,0%	100,0%	,0%	100,0%	100,0%
	Kitaplık yok	Sayı	0	1	1	0	1	1
		Yüzde	,0%	100,0%	100,0%	,0%	100,0%	100,0%
Toplam		Sayı		27	33		27	33
		Yüzde		81,8%	100,0%		81,8%	100,0%
			5. Soru		Toplam	6. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Evdeki kitaplık	Evet	Sayı	11	20	31	12	19	31
		Yüzde	35,5%	64,5%	100,0%	38,7%	61,3%	100,0%

durumu	Hayır	Sayı	0	1	1	1	0	1
		Yüzde	,0%	100,0%	100,0%	100,0%	,0%	100,0%
	Kitaplık yok	Sayı	0	1	1	0	1	1
		Yüzde	,0%	100,0%	100,0%	,0%	100,0%	100,0%
Toplam		Sayı		22	33		20	33
		Yüzde		66,7%	100,0%		60,6%	100,0%
			7. Soru		Toplam	8. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Evdeki kitaplık durumu	Evet	Sayı	7	24	31	4	27	31
		Yüzde	22,6%	77,4%	100,0%	12,9%	87,1%	100,0%
	Hayır	Sayı	1	0	1	0	1	1
		Yüzde	100,0%	,0%	100,0%	,0%	100,0%	100,0%
	Kitaplık yok	Sayı	0	1	1	1	0	1
		Yüzde	,0%	100,0%	100,0%	100,0%	,0%	100,0%
Toplam		Sayı		25	33		28	33
		Yüzde		75,8%	100,0%		84,8%	100,0%
			9. Soru		Toplam	10. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Evdeki kitaplık durumu	Evet	Sayı	4	27	31	13	18	31
		Yüzde	12,9%	87,1%	100,0%	41,9%	58,1%	100,0%
	Hayır	Sayı	0	1	1	1	0	1
		Yüzde	,0%	100,0%	100,0%	100,0%	,0%	100,0%
	Kitaplık yok	Sayı	1	0	1	0	1	1
		Yüzde	100,0%	,0%	100,0%	,0%	100,0%	100,0%
Toplam		Sayı		28	33		19	33
		Yüzde		84,8%	100,0%		57,6%	100,0%

Sessiz okuma metninin ilk sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %78,8’lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %80,6’sının evindeki kitaplıkta okuyabileceği düzeyde kitaplar bulunmaktadır. Bir öğrencinin evinde kitaplıkta okuyabileceği kitap bulunmakla birlikte öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Bir öğrencininse evlerinde kitaplık yoktur. Bu öğrenci bilgi düzeyindeki bu soruyu yanlış cevaplamıştır.

Sessiz okuma metninin ikinci sorusu olan bilgi-anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %60,6’lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %58,1’inin evindeki kitaplıkta okuyabileceği düzeyde kitaplar bulunmaktadır. Bir öğrencinin evinde kitaplıkta okuyabileceği kitap bulunmakla birlikte öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Bir öğrencininse evlerinde kitaplık yoktur. Bu öğrenci bilgi düzeyindeki bu soruyu doğru cevaplamıştır.

Sessiz okuma metninin üçüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %81,8’lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %80,6’sının evindeki kitaplıkta okuyabileceği düzeyde kitaplar bulunmaktadır. Bir öğrencinin evinde kitaplıkta okuyabileceği kitap bulunmakla birlikte öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Bir

öğrencininse evlerinde kitaplık yoktur. Bu öğrenci bilgi düzeyindeki bu soruyu doğru cevaplamıştır.

Sessiz okuma metninin dördüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %81,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %80,6'sının evindeki kitaplıkta okuyabileceği düzeyde kitaplar bulunmaktadır. Bir öğrencinin evinde kitaplıkta okuyabileceği kitap bulunmakla birlikte öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Bir öğrencininse evlerinde kitaplık yoktur. Bu öğrenci bilgi düzeyindeki bu soruyu doğru cevaplamıştır.

Sessiz okuma metninin beşinci sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %66,7'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %64,5'inin evindeki kitaplıkta okuyabileceği düzeyde kitaplar bulunmaktadır. Bir öğrencinin evinde kitaplıkta okuyabileceği kitap bulunmakla birlikte öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Bir öğrencininse evlerinde kitaplık yoktur. Bu öğrenci bilgi düzeyindeki bu soruyu doğru cevaplamıştır.

Sessiz okuma metninin altıncı sorusu olan bilgiyi kullanarak yorum yapma düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %60,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %61,3'ünün evindeki kitaplıkta okuyabileceği düzeyde kitaplar bulunmaktadır. Bir öğrencinin evinde kitaplıkta okuyabileceği kitap bulunmakla birlikte öğrenci soruyu yanlış cevaplamıştır. Bir öğrencininse evlerinde kitaplık yoktur. Bu öğrenci bilgiyi kullanarak yorum yapma düzeyindeki bu soruyu doğru cevaplamıştır.

Sessiz okuma metninin yedinci sorusu olan ana düşünceyi anlama becerisi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %75,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %77,4'ünün evindeki kitaplıkta okuyabileceği düzeyde kitaplar bulunmaktadır. Bir öğrencinin evinde kitaplıkta okuyabileceği kitap bulunmakla birlikte öğrenci soruyu yanlış cevaplamıştır. Bir öğrencininse evlerinde kitaplık yoktur. Bu öğrenci ana düşünceyi anlama becerisi düzeyindeki bu soruyu doğru cevaplamıştır.

Sessiz okuma metninin sekizinci sorusu olan okuduğu metinden bir yargıya ulaşarak değerlendirme düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %84,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %807,1'inin evindeki kitaplıkta okuyabileceği düzeyde kitaplar bulunmaktadır. Bir öğrencinin evinde kitaplıkta okuyabileceği kitap bulunmakla birlikte öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Bir öğrencininse evlerinde kitaplık yoktur. Bu

öğrenci okuduğu metinden bir yargıya ulaşarak değerlendirme düzeyindeki bu soruyu yanlış cevaplamıştır.

Sessiz okuma metninin dokuzuncu soru olan okuduğunu anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %84,8’lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %83,9’unun evindeki kitaplıkta okuyabileceği düzeyde kitaplar bulunmaktadır. Bir öğrencinin evinde kitaplıkta okuyabileceği kitap bulunmakla birlikte öğrenci soruyu doğru cevaplamıştır. Bir öğrencininse evlerinde kitaplık yoktur. Bu öğrenci okuduğunu anlama düzeyindeki bu soruyu doğru cevaplamıştır.

Sessiz okuma metninin onuncu sorusu olan anlama ve yorumu bir arada bulunduran, kelime bilgisini ölçme düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %57,6’lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %58,1’inin evindeki kitaplıkta okuyabileceği düzeyde kitaplar bulunmaktadır. Bir öğrencinin evinde kitaplıkta okuyabileceği kitap bulunmakla birlikte öğrenci soruyu yanlış cevaplamıştır. Bir öğrencininse evlerinde kitaplık yoktur. Bu öğrenci kavrama ve yorumu bir arada bulunduran, kelime bilgisini ölçme düzeyindeki bu soruyu doğru cevaplamıştır.

Sessiz okuma metin soruları ile öğrencilerin okullarındaki veya sınıflarındaki evlerindeki kitaplıktan düzenli olarak yararlanma durumuna ilişkin yapılan çapraz tablolama verileri Tablo 14’te gösterilmiş olup, bu duruma ilişkin değerlendirmeler aşağıdaki gibidir:

Tablo 14. Sessiz Okuma Metin Soruları İle Öğrencilerin Okullarındaki Veya Sınıflarındaki Evlerindeki Kitaplıktan Düzenli Olarak Yararlanma Durumuna İlişkin Yapılan Çapraz Tablolama

Kitaplıktan yararlanma durumu ile sessiz okuma metin soruları			1. Soru		Toplam	2. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Kitaplıktan yararlanma	Evet	Sayı	1	9	10	5	5	10
		Yüzde	10,0%	90,0%	100,0%	50,0%	50,0%	100,0%
	Bazen	Sayı	6	13	19	8	11	19
		Yüzde	31,6%	68,4%	100,0%	42,1%	57,9%	100,0%
	Hayır	Sayı	0	4	4	0	4	4
		Yüzde	,0%	100,0%	100,0%	,0%	100,0%	100,0%
Toplam	Sayı		26	33		20	33	
	Yüzde		78,8%	100,0%		60,6%	100,0%	
			3. Soru		Toplam	4. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Kitaplıktan yararlanma	Evet	Sayı	4	6	10	2	8	10
		Yüzde	40,0%	60,0%	100,0%	20,0%	80,0%	100,0%
	Bazen	Sayı	2	17	19	4	15	19
		Yüzde	10,5%	89,5%	100,0%	21,1%	78,9%	100,0%
	Hayır	Sayı	0	4	4	0	4	4
		Yüzde	,0%	100,0%	100,0%	,0%	100,0%	100,0%

Toplam		Sayı		27	33		27	33
		Yüzde		81,8%	100,0%		81,8%	100,0%
			5. Soru		Toplam	6. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Kitaplıktan yararlanma	Evet	Sayı	3	7	10	5	5	10
		Yüzde	30,0%	70,0%	100,0%	50,0%	50,0%	100,0%
	Bazen	Sayı	8	11	19	8	11	19
		Yüzde	42,1%	57,9%	100,0%	42,1%	57,9%	100,0%
	Hayır	Sayı	0	4	4	0	4	4
		Yüzde	,0%	100,0%	100,0%	,0%	100,0%	100,0%
Toplam		Sayı		22	33		20	33
		Yüzde		66,7%	100,0%		60,6%	100,0%
			7. Soru		Toplam	8. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Kitaplıktan yararlanma	Evet	Sayı	3	7	10	1	9	10
		Yüzde	30,0%	70,0%	100,0%	10,0%	90,0%	100,0%
	Bazen	Sayı	5	14	19	4	15	19
		Yüzde	26,3%	73,7%	100,0%	21,1%	78,9%	100,0%
	Hayır	Sayı	0	4	4	0	4	4
		Yüzde	,0%	100,0%	100,0%	,0%	100,0%	100,0%
Toplam		Sayı		25	33		28	33
		Yüzde		75,8%	100,0%		84,8%	100,0%
			9. Soru		Toplam	10. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Kitaplıktan yararlanma	Evet	Sayı	1	9	10	4	6	10
		Yüzde	10,0%	90,0%	100,0%	40,0%	60,0%	100,0%
	Bazen	Sayı	4	15	19	9	10	19
		Yüzde	21,1%	78,9%	100,0%	47,4%	52,6%	100,0%
	Hayır	Sayı	0	4	4	1	3	4
		Yüzde	,0%	100,0%	100,0%	25,0%	75,0%	100,0%
Toplam		Sayı		28	33		19	33
		Yüzde		84,8%	100,0%		57,6%	100,0%

Sessiz okuma metninin ilk sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %78,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %90'ı okuldaki veya sınıftaki kitaplıktan sık sık yararlanmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %68,4'ü kitaplıktan bazen yararlanmaktayken, dört öğrenci kitaplıktan yararlanmamakta olup, bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplamışlardır.

Sessiz okuma metninin ikinci sorusu olan bilgi-anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %60,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %50'si okuldaki veya sınıftaki kitaplıktan sık sık yararlanmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %57,9'u kitaplıktan bazen yararlanmaktayken, dört öğrenci kitaplıktan yararlanmamakta olup, bilgi-anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplamışlardır.

Sessiz okuma metninin üçüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %81,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %60'ı okuldaki veya sınıftaki kitaplıktan sık sık yararlanmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin

%89,5'i kitaplıktan bazen yararlanmaktayken, dört öğrenci kitaplıktan yararlanmamakta olup, bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplamışlardır.

Sessiz okuma metninin dördüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %81,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %80'i okuldaki veya sınıftaki kitaplıktan sık sık yararlanmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %78,9'u kitaplıktan bazen yararlanmaktayken, dört öğrenci kitaplıktan yararlanmamakta olup, bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplamışlardır.

Sessiz okuma metninin beşinci sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %66,7'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %70'i okuldaki veya sınıftaki kitaplıktan sık sık yararlanmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %57,9'u kitaplıktan bazen yararlanmaktayken, dört öğrenci kitaplıktan yararlanmamakta olup, bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplamışlardır.

Sessiz okuma metninin altıncı sorusu olan bilgiyi kullanarak yorum yapma düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %60,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %50'si okuldaki veya sınıftaki kitaplıktan sık sık yararlanmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %57,9'u kitaplıktan bazen yararlanmaktayken, dört öğrenci kitaplıktan yararlanmamakta olup, bilgiyi kullanarak yorum yapma düzeyindeki soruyu doğru cevaplamışlardır.

Sessiz okuma metninin yedinci sorusu olan ana düşünceyi anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %75,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %70'i okuldaki veya sınıftaki kitaplıktan sık sık yararlanmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %73,7'si kitaplıktan bazen yararlanmaktayken, dört öğrenci kitaplıktan yararlanmamakta olup, ana düşünceyi anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplamışlardır.

Sessiz okuma metninin sekizinci sorusu olan okuduğu metinden bir yargıya ulaşma düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %84,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %90'ı okuldaki veya sınıftaki kitaplıktan sık sık yararlanmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %78,9'u kitaplıktan bazen yararlanmaktayken, dört öğrenci kitaplıktan yararlanmamakta olup, okuduğu metinde bir yargıya ulaşma düzeyindeki soruyu doğru cevaplamışlardır.

Sessiz okuma metninin dokuzuncu sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %84,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %90'ı

okuldaki veya sınıftaki kitaplıktan sık sık yararlanmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %78,9'u kitaplıktan bazen yararlanmaktayken, dört öğrenci kitaplıktan yararlanmamakta olup, bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplamışlardır.

Sessiz okuma metninin onuncu sorusu olan kavrama ve yorumu bir arada bulunduran kelime düzeyini ölçmeye düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %57,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %60'ı okuldaki veya sınıftaki kitaplıktan sık sık yararlanmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %53,6'sı kitaplıktan bazen yararlanmaktayken, dört öğrenci kitaplıktan yararlanmamakta olup, kavrama ve yorumu bir arada bulunduran kelime düzeyindeki soruyu 3'ü doğru cevaplamış biri yanlış cevaplamıştır.

Sessiz okuma metin soruları ile öğrencilerin evlerine düzenli olarak gelen gazete durumlarına göre çapraz tablolama verileri Tablo 15'te gösterilmiş olup, bu duruma ilişkin değerlendirmeler aşağıdaki gibidir:

Tablo 15. Sessiz Okuma Metin Soruları İle Öğrencilerin Evlerine Düzenli Olarak Gelen Gazete Durumlarına Göre Çapraz Tablolama

Öğrencilerin evlerine gelen gazete durumu ve sessiz okuma metin soruları			1. Soru		Toplam	2. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Eve gelen gazete	Hayır	Sayı	2	5	7	3	4	7
		Yüzde	6,1%	15,2%	21,2%	9,1%	12,1%	21,2%
	Bazen	Sayı	4	12	16	6	10	16
		Yüzde	12,1%	36,4%	48,5%	18,2%	30,3%	48,5%
	Sürekli	Sayı	1	9	10	4	6	10
		Yüzde	3,0%	27,3%	30,3%	12,1%	18,2%	30,3%
Toplam		Sayı		26	33		20	33
		Yüzde		78,8%	100,0%		60,6%	100,0%
			3. Soru		Toplam	4. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Eve gelen gazete	Hayır	Sayı	1	6	7	3	4	7
		Yüzde	3,0%	18,2%	21,2%	9,1%	12,1%	21,2%
	Bazen	Sayı	2	14	16	1	15	16
		Yüzde	6,1%	42,4%	48,5%	3,0%	45,5%	48,5%
	Sürekli	Sayı	3	7	10	2	8	10
		Yüzde	9,1%	21,2%	30,3%	6,1%	24,2%	30,3%
Toplam		Sayı		27	33		27	33
		Yüzde		81,8%	100,0%		81,8%	100,0%
			5. Soru		Toplam	6. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Eve gelen gazete	Hayır	Sayı	2	5	7	3	4	7
		Yüzde	6,1%	15,2%	21,2%	9,1%	12,1%	21,2%
	Bazen	Sayı	6	10	16	5	11	16
		Yüzde	18,2%	30,3%	48,5%	15,2%	33,3%	48,5%
	Sürekli	Sayı	3	7	10	5	5	10
		Yüzde	9,1%	21,2%	30,3%	15,2%	15,2%	30,3%
Toplam		Sayı		22	33		20	33

		Yüzde	66,7%	100,0%		60,6%	100,0%
		7. Soru		Toplam	8. Soru		Toplam
		Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Eve gelen gazete	Hayır	Sayı	1	6	7	0	7
		Yüzde	3,0%	18,2%	21,2%	0,0%	21,2%
	Bazen	Sayı	4	12	16	4	12
		Yüzde	12,1%	36,4%	48,5%	12,1%	36,4%
	Sürekli	Sayı	3	7	10	1	9
		Yüzde	9,1%	21,2%	30,3%	3,0%	27,3%
Toplam		Sayı		25	33	28	33
		Yüzde		75,8%	100,0%	84,8%	100,0%
		9. Soru		Toplam	10. Soru		Toplam
		Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Eve gelen gazete	Hayır	Sayı	1	6	7	1	6
		Yüzde	3,0%	18,2%	21,2%	3,0%	18,2%
	Bazen	Sayı	2	14	16	9	7
		Yüzde	6,1%	42,4%	48,5%	27,3%	21,2%
	Sürekli	Sayı	2	8	10	4	6
		Yüzde	6,1%	24,2%	30,3%	12,1%	18,2%
Toplam		Sayı		28	33	19	33
		Yüzde		84,8%	100,0%	57,6%	100,0%

Sessiz okuma metninin ilk sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %78,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %36,4'ünün evine bazen gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %27,3'ünün ise evine sürekli olarak gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %15,2'sinin evine gazete gelmemektedir.

Sessiz okuma metninin ikinci sorusu olan bilgi-anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %60,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %30,3'ünün evine bazen gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %18,2'sinin ise evine sürekli olarak gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %12,1'inin evine gazete gelmemektedir.

Sessiz okuma metninin üçüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %81,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %42,4'ünün evine bazen gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %21,2'sinin ise evine sürekli olarak gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %18,2'sinin evine gazete gelmemektedir.

Sessiz okuma metninin dördüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %81,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %45,5'inin evine bazen gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin

%24,2'sinin ise evine sürekli olarak gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %12,1'inin evine gazete gelmemektedir.

Sessiz okuma metninin beşinci sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %66,7'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %30,3'ünün evine bazen gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %21,2'sinin ise evine sürekli olarak gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %15,2'sinin evine gazete gelmemektedir.

Sessiz okuma metninin altıncı sorusu olan bilgiyi kullanarak yorum yapma düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %60,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %33,3'ünün evine bazen gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %15,2'sinin ise evine sürekli olarak gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %12,1'inin evine gazete gelmemektedir.

Sessiz okuma metninin yedinci sorusu olan ana düşüncüyü anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %75,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %36,4'ünün evine bazen gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %21,2'sinin ise evine sürekli olarak gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %18,2'sinin evine gazete gelmemektedir.

Sessiz okuma metninin sekizinci sorusu olan metinden bir yargıya ulaşma düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %84,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %27,3'ünün evine bazen gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %21,2'sinin ise evine sürekli olarak gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %12,1'inin evine gazete gelmemektedir.

Sessiz okuma metninin dokuzuncu sorusu olan okuduğunu anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %84,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %42,4'ünün evine bazen gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %24,2'sinin ise evine sürekli olarak gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %18,2'sinin evine gazete gelmemektedir.

Sessiz okuma metninin onuncu sorusu olan kavrama ve yorumu bir arada bulunduran kelime bilgisini ölçme düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %57,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %21,2'sinin evine bazen gazete gelmektedir.

Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %18,2'sinin ise evine sürekli olarak gazete gelmektedir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %18,2'sinin evine gazete gelmemektedir.

Sessiz okuma metin soruları ile öğrencilerin evde ders çalışma tarzları durumuna ilişkin yapılan çapraz tablolama verileri Tablo 16'da gösterilmiş olup, bu duruma ilişkin değerlendirmeler aşağıdaki gibidir:

Tablo 16. Sessiz Okuma Metin Soruları İle Öğrencilerin Evde Ders Çalışma Tarzları Durumuna İlişkin Yapılan Çapraz Tablolama

Evde ders çalışma tarzları ve sessiz okuma metin soruları			1. Soru		Toplam	2. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Ders çalışma tarzı	Sessiz	Sayı	3	12	15	7	8	15
		Yüzde	20,0%	80,0%	100,0%	46,7%	53,3%	100,0%
	Yazarak	Sayı	4	14	18	6	12	18
		Yüzde	22,2%	77,8%	100,0%	33,3%	66,7%	100,0%
Toplam		Sayı		26	33		20	33
		Yüzde		78,8%	100,0%		60,6%	100,0%
			3. Soru		Toplam	4. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Ders çalışma tarzı	Sessiz	Sayı	1	14	15	5	10	15
		Yüzde	6,7%	93,3%	100,0%	33,3%	66,7%	100,0%
	Yazarak	Sayı	5	13	18	1	17	18
		Yüzde	27,8%	72,2%	100,0%	5,6%	94,4%	100,0%
Toplam		Sayı		27	33		27	33
		Yüzde		81,8%	100,0%		81,8%	100,0%
			5. Soru		Toplam	6. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Ders çalışma tarzı	Sessiz	Sayı	7	8	15	8	7	15
		Yüzde	46,7%	53,3%	100,0%	53,3%	46,7%	100,0%
	Yazarak	Sayı	4	14	18	5	13	18
		Yüzde	22,2%	77,8%	100,0%	27,8%	72,2%	100,0%
Toplam		Sayı		22	33		20	33
		Yüzde		66,7%	100,0%		60,6%	100,0%
			7. Soru		Toplam	8. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Ders çalışma tarzı	Sessiz	Sayı	5	10	15	2	13	15
		Yüzde	33,3%	66,7%	100,0%	13,3%	86,7%	100,0%
	Yazarak	Sayı	3	15	18	3	15	18
		Yüzde	16,7%	83,3%	100,0%	16,7%	83,3%	100,0%
Toplam		Sayı		25	33		28	33
		Yüzde		75,8%	100,0%		84,8%	100,0%
			9. Soru		Toplam	10. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Ders çalışma tarzı	Sessiz	Sayı	3	12	15	6	9	15
		Yüzde	20,0%	80,0%	100,0%	40,0%	60,0%	100,0%
	Yazarak	Sayı	2	16	18	8	10	18
		Yüzde	11,1%	88,9%	100,0%	44,4%	55,6%	100,0%
Toplam		Sayı		28	33		19	33
		Yüzde		84,8%	100,0%		57,6%	100,0%

Sessiz okuma metninin ilk sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %78,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %80'i evde sessiz okuyarak ders çalışmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %77,8'i ise yazarak not çıkararak ders çalışmaktadır. Bunun yanında sesli okuyarak ders çalışmayı tercih eden öğrenci yoktur.

Sessiz okuma metninin ikinci sorusu olan bilgi-anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %60,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %53,3'ü evde sessiz okuyarak ders çalışmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %66,7'si ise yazarak not çıkararak ders çalışmaktadır. Evde sesli okuma ile ders çalışan öğrenci bulunmamaktadır.

Sessiz okuma metninin üçüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %81,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %93,3'ü evde sessiz okuyarak ders çalışmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %72,2'si ise yazarak not çıkararak ders çalışmaktadır. Evde sesli okuma ile ders çalışan öğrenci bulunmamaktadır.

Sessiz okuma metninin dördüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %81,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %66,7'si evde sessiz okuyarak ders çalışmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %94,4'ü ise yazarak not çıkararak ders çalışmaktadır. Evde sesli okuma ile ders çalışan öğrenci bulunmamaktadır.

Sessiz okuma metninin beşinci sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %66,7'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %53,3'ü evde sessiz okuyarak ders çalışmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %77,8'i ise yazarak not çıkararak ders çalışmaktadır. Evde sesli okuma ile ders çalışan öğrenci bulunmamaktadır.

Sessiz okuma metninin altıncı sorusu olan bilgiyi kullanarak yorum yapma düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %60,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %46,7'si evde sessiz okuyarak ders çalışmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %72,2'si ise yazarak not çıkararak ders çalışmaktadır. Evde sesli okuma ile ders çalışan öğrenci bulunmamaktadır.

Sessiz okuma metninin yedinci sorusu olan ana düşünceyi anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %75,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %66,7'si evde sessiz okuyarak ders çalışmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %83,3'ü ise yazarak not çıkararak ders çalışmaktadır. Evde sesli okuma ile ders çalışan öğrenci bulunmamaktadır.

Sessiz okuma metninin sekizinci sorusu olan okuduğu metinden bir yargıya ulaşma düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %84,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %86,7'si evde sessiz okuyarak ders çalışmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %83,3'ü ise yazarak not çıkararak ders çalışmaktadır. Evde sesli okuma ile ders çalışan öğrenci bulunmamaktadır.

Sessiz okuma metninin dokuzuncu sorusu olan okuduğunu anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %84,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %80'i evde sessiz okuyarak ders çalışmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %88,9'u ise yazarak not çıkararak ders çalışmaktadır. Evde sesli okuma ile ders çalışan öğrenci bulunmamaktadır.

Sessiz okuma metninin onuncu sorusu olan kavrama ve yorumu bir arada bulunduran kelime bilgisini ölçme düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %57,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %60'ı evde sessiz okuyarak ders çalışmaktadır. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %55,6'sı ise yazarak not çıkararak ders çalışmaktadır. Evde sesli okuma ile ders çalışan öğrenci bulunmamaktadır.

Sessiz okuma metin soruları ile öğrencilerin okuduklarını anlamada sesli/sessiz okumanın etkisine ilişkin yapılan çapraz tablolama verileri Tablo 17'de gösterilmiş olup, bu duruma ilişkin değerlendirmeler aşağıdaki gibidir:

Tablo 17. Sessiz Okuma Metin Soruları İle Öğrencilerin Okuduklarını Anlamada Sesli/Sessiz Okumanın Etkisine İlişkin Yapılan Çapraz Tablolama

Okuduğunu anlamada sesli/sessiz okuma ve sessiz okuma metin soruları			1. Soru		Toplam	2. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Okuduğunu anlama	Sesli	Sayı	3	8	11	6	5	11
		Yüzde	27,3%	72,7%	100,0%	54,5%	45,5%	100,0%
	Sessiz	Sayı	4	18	22	7	15	22
		Yüzde	18,2%	81,8%	100,0%	31,8%	68,2%	100,0%
Toplam		Sayı		26	33		20	33
		Yüzde		78,8%	100,0%		60,6%	100,0%
			3. Soru		Toplam	4. Soru		Toplam

			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Okuduğunu anlama	Sesli	Sayı	3	8	11	3	8	11
		Yüzde	27,3%	72,7%	100,0%	27,3%	72,7%	100,0%
	Sessiz	Sayı	3	19	22	3	19	22
		Yüzde	13,6%	86,4%	100,0%	13,6%	86,4%	100,0%
Toplam				27	33		27	33
				81,8%	100,0%		81,8%	100,0%
			5. Soru		Toplam	6. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Okuduğunu anlama	Sesli	Sayı	5	6	11	4	7	11
		Yüzde	45,5%	54,5%	100,0%	36,4%	63,6%	100,0%
	Sessiz	Sayı	6	16	22	9	13	22
		Yüzde	27,3%	72,7%	100,0%	40,9%	59,1%	100,0%
Toplam				22	33		20	33
				66,7%	100,0%		60,6%	100,0%
			7. Soru		Toplam	8. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Okuduğunu anlama	Sesli	Sayı	2	9	11	3	8	11
		Yüzde	18,2%	81,8%	100,0%	27,3%	72,7%	100,0%
	Sessiz	Sayı	6	16	22	2	20	22
		Yüzde	27,3%	72,7%	100,0%	9,1%	90,9%	100,0%
Toplam				25	33		28	33
				75,8%	100,0%		84,8%	100,0%
			9. Soru		Toplam	10. Soru		Toplam
			Yanlış	Doğru		Yanlış	Doğru	
Okuduğunu anlama	Sesli	Sayı	4	7	11	6	5	11
		Yüzde	36,4%	63,6%	100,0%	54,5%	45,5%	100,0%
	Sessiz	Sayı	1	21	22	8	14	22
		Yüzde	4,5%	95,5%	100,0%	36,4%	63,6%	100,0%
Toplam				28	33		19	33
				84,8%	100,0%		57,6%	100,0%

Sessiz okuma metninin ilk sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %78,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %72,7'si herhangi bir metni sesli okuduğunda anlamaktayken, %81,8'i herhangi bir metni sessiz okuduğunda daha iyi anlamaktadır. Bu durumda sessiz okuma türü, bilgi sorularını cevaplama sesli okumaya göre daha baskındır.

Sessiz okuma metninin ikinci sorusu olan bilgi-anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %60,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %45,5'i herhangi bir metni sesli okuduğunda anlamaktayken, %68,2'si herhangi bir metni sessiz okuduğunda daha iyi anlamaktadır. Bu durumda sessiz okuma türü, bilgi-anlama sorularını cevaplama sesli okumaya göre daha baskındır.

Sessiz okuma metninin üçüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %81,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %72,7'si herhangi bir metni sesli okuduğunda anlamaktayken, %86,4'ü herhangi bir metni sessiz okuduğunda

daha iyi anlamaktadır. Bu durumda sessiz okuma türü, bilgi sorularını cevaplamada sesli okumaya göre daha baskındır.

Sessiz okuma metninin dördüncü sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %81,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %72,7'si herhangi bir metni sesli okuduğunda anlamaktayken, %86,4'ü herhangi bir metni sessiz okuduğunda daha iyi anlamaktadır. Bu durumda sessiz okuma türü, bilgi sorularını cevaplamada sesli okumaya göre daha baskındır.

Sessiz okuma metninin beşinci sorusu olan bilgi düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %66,7'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %54,5'i herhangi bir metni sesli okuduğunda anlamaktayken, %72,7'si herhangi bir metni sessiz okuduğunda daha iyi anlamaktadır. Bu durumda sessiz okuma türü, bilgi sorularını cevaplamada sesli okumaya göre daha baskındır.

Sessiz okuma metninin altıncı sorusu olan bilgi kullanarak yorum yapma düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %60,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %63,6'sı herhangi bir metni sesli okuduğunda anlamaktayken, %59,1'i herhangi bir metni sessiz okuduğunda daha iyi anlamaktadır. Bu durumda sesli okuma türü, bilgiyi kullanarak yorum yapma sorularını cevaplamada sessiz okumaya göre daha baskındır.

Sessiz okuma metninin yedinci sorusu olan ana düşünciyi anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %75,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %81,8'si herhangi bir metni sesli okuduğunda anlamaktayken, %72,7'si herhangi bir metni sessiz okuduğunda daha iyi anlamaktadır. Bu durumda sesli okuma türü, ana düşünciyi anlama sorularını cevaplamada sessiz okumaya göre daha baskındır.

Sessiz okuma metninin sekizinci sorusu olan okuduğu metinden bir yargıya ulaşma düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %84,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %72,7'si herhangi bir metni sesli okuduğunda anlamaktayken, %90,9'u herhangi bir metni sessiz okuduğunda daha iyi anlamaktadır. Bu durumda sessiz okuma türü, okuduğu metinden bir yargıya ulaşma sorularını cevaplamada sesli okumaya göre daha baskındır.

Sessiz okuma metninin dokuzuncu sorusu olan okuduğunu anlama düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %84,8'lik orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %63,6'sı herhangi bir metni sesli okuduğunda anlamaktayken, %95,5'i herhangi bir metni

sessiz okuduğunda daha iyi anlamaktadır. Bu durumda sessiz okuma türü, okuduğunu anlama sorularını cevaplamada sesli okumaya göre daha baskındır.

Sessiz okuma metninin onuncu sorusu olan kavrama ve yorumu bir arada bulunduran kelime bilgisini ölçme düzeyindeki soruyu doğru cevaplayan öğrenciler %57,6'lık orana sahiptir. Soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin %45,5'i herhangi bir metni sesli okuduğunda anlamaktayken, %63,6'sı herhangi bir metni sessiz okuduğunda daha iyi anlamaktadır. Bu durumda sessiz okuma türü, kavrama ve yorumu bir arada bulunduran kelime bilgisini ölçme sorularını cevaplamada sesli okumaya göre daha baskındır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan araştırmalarda sessiz okumanın anlama üzerinde daha fazla etkisinin olduğu görölmektedir. Bu çalışma ile daha önceki çalışmalarda elde edilen bulguları destekleyen sonuçlara ulaşılmıştır. Diğer okuma türlerine göre sessiz okuma “anlama” oranını artırır. Bunun nedeni, sessiz okuma sırasında göz ve beyin arasına başka bir duyu organının girmemesidir. Göz, görölenleri direk beyne iletmekte ve görölenler anlamlandırılmaktadır. Bu durum da sessiz okumayı daha etkili kılmaktadır. Ancak bazen öğrencilerin, sesli okuma ile de başarılı olduğu görölebilmektedir.

Bu çalışmada yapılan araştırmaya göre, sessiz okuma yapan 8. sınıf öğrencilerinin okudukları metni daha iyi cevaplandırdıkları görölmektedir. Yapılan araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin bir yılda okudukları kitap sayısının artması ile metin sorularının doğru cevaplanması arasında bir ilişki olduğu görölmektedir. Öğrencilerin bir yılda okuduğu kitap sayısı 1-5 aralığının üzerine çıktığı zaman, hem sesli hem de sessiz okuma metin sorularının doğru cevaplanma oranında artış görölmektedir. Doğru sayısı yılda 6-20 arasında kitap okuyan öğrencilerde her iki metin sorularında da daha fazladır. Bu aralıkta sesli okuma metin sorularındaki doğru sayısı, sessiz okumaya göre daha azdır. Bu bağlamda sessiz okumanın anlama üzerinde daha fazla etkili olduğu görölmektedir. Eğitimcilerin sessiz okuma egzersizlerine ağırlık vermesinin doğru olacağı düşünölmektedir.

Dikkati çeken bir diğer nokta ise, hiçbir öğrencinin sesli okuma ile ders çalışmayı tercih etmemesidir. Öğrencilerin okuma alışkanlıkları ile ders çalışma biçimleri okuduklarını anlama üzerinde etkili olmaktadır. Öğrencilerin sessiz okuyarak ve yazarak çalışmayı tercih ettikleri görölmektedir. Sessiz okuma metin sorularını, yazarak ders çalışma tarzını benimseyen öğrencilerin, sessiz okuyarak ders çalışmayı benimseyen öğrencilere göre doğru cevap sayıları daha fazladır. Buradan hareketle, eğitimde öğrencilere not tutma becerisi kazandırılmasının iyi olacağı söylenebilir.

Sonuçta öğrencilerin sessiz okuma becerisi geliştirilirse, okuduklarını daha iyi anlamaları sağlanabilecektir. Böylelikle doğru cevap verme sayıları da artırılabilir. Bunun için sessiz okuma alıştırmalarının yapılmasında sadece öğretmenlere görev düşmemekte, aile bireyelerine de sorumluluklar düşmektedir.

Aileler, çocuklarının okumaya olan ilgisini geliştirmek için, imkanları dahilinde gazete almalı, onlara hediye olarak kitabı tercih etmelidir. Sessiz okuma alışkanlığının öğrencilere kazandırılması için, aileler evde günün belli bir kısmını okuma saati olarak ayırmalı, bu

zaman zarfı içerisinde bütün aile bireylerinin kitap okuması sağlanmalıdır. Çocuklara boş vakitlerinde kitap okumaya yönelmeleri sağlanmalı; anne ve babaları tarafından bu durum denetlenmelidir.

Günümüz sınav sisteminde sessiz okuma ön plandadır. Bu yüzden okumaya özellikle de sessiz okumaya gereken önem verilmelidir. Yapılan sınavlarda sessiz okuma yöntemi uygulandığından, okuduğunu en kısa sürede anlama ve cevaplama yeteneğinin öğrencilere kazandırılmasında fayda vardır.

KAYNAKÇA

- Aktaş, Ş. ve Gündüz, O. (2004). *Yazılı ve Sözlü Anlatım, Kompozisyon Sanatı*, Ankara: Akçağ Yay.
- Akyol, H. (2005). *Türkçe İlk Okuma-Yazma Öğretimi (Yeni Programa Uygun)*, Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Akyol, H. (2006). *Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri*, Ankara: Kök Yayınları.
- Akyol, H. ve Kırkkılıç, A. (2007). *İlköğretimde Türkçe Öğretimi*, Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Yıldırım, E. ve Bayraktaroglu, S. (2001). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Sakarya: Sakarya Kitabevi.
- Alperen, N. (2001). *Türkçe Okuma-Yazma Eğitimi Rehberi*, Ankara: Alperen Yayınları.
- Atay, Z. (1943). Sesli Okumanın Süratini Nasıl Islah Etmeli?. *Yeni Kültür*, Sayı.74, 106-107.
- Avcıoğlu, H. (2000). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okuma Becerilerinin Değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, Sayı. 115, 10-17.
- Aytaş, G. (2003). Okuma Gelişiminde Çocuk Edebiyatının Rolü. *Türklük Bilimi Araştırmaları*. Sayı.13.
- Aytaş, G. (2005). Okuma Eğitimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Sayı.4, 461-469.
- Baltacıoğlu, İ. (1940). Nasıl Okumalı?. *İlköğretim*, Sayı. 58, 651.
- Bamberger, R. (1990). *Okuma Alışkanlığını Geliştirme*, (B. Çapar Çev.). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Baymur, F. (1943). Okuma Öğretimi-Okuma Çeşitleri-Sesli Okuma. *Yeni Kültür*, sayı.77.
- Binbaşıoğlu, C. (1993). “Okuma”nın Mekanizması ve Okuma Aracının Bazı Nitelikleri. *Çağdaş Eğitim*, Sayı.193, 15-20.
- Calfee, R., Drum, P. (1986). Research on Teaching Reading. Handbook of Research on Teaching Ed. M. C. Wittrock. New York: Macmillan Company. S. 804-848 (Akt: DEMİREL, Melek (1992). “ Temel Boyutlarıyla Okuduğunu Kavrama Süreci. Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi, 325- 334.
- Calp, M. (2007). *Özel Öğretim Alanı Olarak Türkçe Öğretimi*, Konya: Eğitim Kitabevi.
- Cemiloğlu, M. (2001). *İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi*, İstanbul: Alfa yayıncılık.

- Coşkun, E. (2002). *Lise 2. Sınıf Öğrencilerinin Sessiz Okuma Hızları ve Okuduğunu Anlama Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma*.(Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Çam, B. (2006). *İlköğretim Öğrencilerinin Görsel Okuma Düzeyleri ile Okuduğunu Anlama, Eleştirel Okuma ve Türkçe Dersi Akademik Başarıları Arasındaki İlişki*. (Yüksek Lisans Tezi). Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Çiçek Çetinkaya, S. (2004). *Afyon Merkezindeki İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı*. (Yüksek Lisans Tezi). Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Çiftçi, M. (2000). Sesli Okuma. *Bilge*, Sayı. 24, 178-184.
- Dale, E. (1993). Okuma Sanatı.F (İ.Alıncıgüzel çev.) *Öğretmen Dünyası*, Sayı:162, 23-24.
- Demir, C. (2006). Türkçe Edebiyat Öğretimi ve Kişisel Kelime Serveti, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 169.
- Demirel, Ö. (1999). *İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi*, İstanbul: MEB Yayınları.
- Demirel, Ö. (2000). *Türkçe Öğretimi*. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2004). *Türkçe Öğretimi*, Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2006). *Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri için Türkçe Öğretimi*, Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Donald, H. (1993). *Anlayarak Hızlı Okuma* (D. Şahiner çev.), İstanbul:Rota Yayıncılık.
- Dökmen, Ü. (1994). *Okuma Becerisi, İlgisi ve Alışkanlığı Üzerine Psikososyal Bir Araştırma*, İstanbul: MEB yayınları.
- Ecevit, Y. (1998). *Orhan Pamuk'u Okumak*, İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Erkan, A. (1999). Dört Temel Dil Becerisi Üzerine. *Dil Dergisi*, Sayı.76, 50-63.
- Ertürk, S. (1984). *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- Fender, G. (1998). *Öğrenmenin ABC'si* (O. Akınhay çev.), İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Genç, İ. (2004). Alımlama Estetiği ve Edebiyat Öğretimi, *Tebliğler*, MEB 303-314.
- Göçer, A.(2007). Bir Öğrenme Alanı Olarak Anlama Eğitimi ve Türkçe Öğretimindeki Yeri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı.23, 17-39.
- Göğüş, B. (1978). *Orta Dereceli Okullarımızda Türkçe ve Yazın Eğitimi*, Ankara: Kadioğlu Matbaası.

- Göktan, H. (1941). Okuma ve Anlama. *İlköğretim*, Sayı. 96, 1054-1055.
- Görgen, İ. (2000). Okuduğunu Anlama Sürecini Etkileyen Okuyucu Boyutu ile İlgili Temel Değişkenler. *Atatürk Üniv. K. K. Eğt. Fak. Dergisi Dil Öğretimi Özel Sayısı*. Sayı.4, 96-109.
- Güleryüz, H.(2003). *Yaratıcı Çocuk Edebiyatı*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Gündüz, M. ve Sarıca, S. (1995). *Güzel Konuşma Yazma*, İstanbul: Fil Yayınevi.
- Güneş, F. (1993). *Hızlı Okuma Teknikleri*, Ankara: Ocak Yayınları.
- Güneş, F. (2000). *Okuma-Yazma Öğretimi ve Beyin Teknolojisi*, Ankara:Ocak Yayınları.
- Güneş, F. (2002). *Okuma Yazma Eğitimi Ve Beyin Teknolojisi*, Ankara: Ocak Yayınları.
- İpşiroğlu, Z. (2004). *Eğitimde Yeni Arayışlar*, İstanbul: Adam Yayınları.
- İşeri, K. (1998). Okuma Ediniminin Eğitimsel İşlevi. *Tömer Dil Dergisi*, Sayı 70, 5-18.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*, Ankara: Tekışık Web Ofset Tesisleri.
- Karakuş, İ. (2000). *Türkçe Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi*, Ankara: Sistem Ofset Yayınları.
- Karatay, H. (2007). *İlköğretim Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okuduğunu Anlama Becerileri Üzerine Alan Araştırması*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F. ve Sever, S. (1998). *Türkçe Öğretimi*, Ankara: Engin Yayıncılık.
- Kayalan, M. (2000). *Etkili ve Hızlı Okuma Sanatı*, İstanbul: Alfa Yayınları.
- Kılıç, V. (2002). Bir Metin Çözümleme Denemesi. *Türk Dili Dergisi*, Sayı 90, 22-25.
- Kozanoğlu, A, (1991). Anlayarak Okumayı Nasıl Öğretiriz?. *Çağdaş Eğitim*, Sayı 170.
- Kula, O., Sakallı, O. (2005). Göstergibilimsel Yaklaşım Yazınsal Alanda Ne Denli İşlevselleşebilir?. *Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi Dergisi*, Sayı 1, 21-26.
- MEB. (2005). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (6, 7, 8. Sınıflar)*, Ankara: MEB Yayınları.
- Meral, T. (1970). Okuma Nedir? Nasıl Okumalı?. *Ülkücü Öğretmen*, Sayı, 135, 8-10.
- Nakip, M. (2003). *Pazarlama Araştırmaları Teknikler ve (SPSS Destekli) Uygulamalar*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Öz, F. (2006). *Uygulamalı Türkçe Öğretimi*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özbay, M. (2007). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II*, Ankara: Öncü Kitap.
- Özbay, M. ve Melanlıoğlu, D. (2008). Türkçe Eğitiminde Kelime Hazinesinin Önemi. *100.Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı.1, 30-45.
- Özdamar, K. (2002). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi-1*, Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Özdemir, E. (1983). *Okuma Sanatı, Nasıl Okunmalı? Neler Okunmalı?*, İstanbul: Varlık Yayınları.
- Özdemir, E. (1987). *İlkokul Öğretmenleri İçin Türkçe Öğretim Kılavuzu*, İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Özdemir, E. (1995). *Eleştirel Okuma*, Ankara: Ümit Yayıncılık.
- Parlakıyıldız, H. (1999). *İlkokulların 4- 5. Sınıflarında Türkçe Ders Kitaplarındaki Çocuk Edebiyatı Metinleri Üzerine Bir İnceleme (1948-1968 Programlarına Göre)*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Rozan, N. (1982). Okuma Alışkanlığında Öğretmenlerin Rolü. *Eğitim Ve Bilim*, sayı.7, 19-23.
- Savaş, B. (2006). *Okuma Eğitimi ve Çocuklarda Dil Gelişimi*, İstanbul: Alfa Yayıncılık.
- Sever, S. (1997). *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Suten, M. (1944). Decroly Metodu Okuma Öğretimi. *Yeni Kültür*, Sayı 81-82, 9-30.
- Tayşi, E. (2007). *İlköğretim 5. Ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Hikaye ve Deneme Türü Metinlerindeki Okuduğunu Anlama Becerilerinin Karşılaştırılması (Kütahya İli Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Thema Larousse, (1993). “Çevre Kirliliği”, Cilt 2, (Milliyet, 1993-1994), Milliyet Gazetecilik AŞ.
- Thema Larousse, (1993). “Su Temini ve Arıtma”, Cilt 3, (Milliyet, 1993-1994), Milliyet Gazetecilik AŞ.
- Tosunoğlu, M. (2000). Kelime Servetinin Eğitim Öğretimdeki Yeri ve Önemi, *Millî Eğitim Dergisi*, S.144.
- Townsend, R. (2002). *Okuma Zenginliği*, (T.Keskin çev.). İstanbul: Sistem Yayıncılık.

- Türkçe Sözlük (2005). Ankara: TDK Yayınları.
- Uçan, H. (2006). *Yazınsal Eleştiri ve Göstergebilim*, Ankara: Hece Yayınları.
- Uçan, H. (2006). Edebiyat Eğitimi, Estetik Bir Hazzın Edinimi, Okumanın Alışkanlığa Dönüştürülmesi ve Yazınsal Kuramlar. *Milli Eğitim Dergisi*, S.169.
- Uçan, H. (2008). *Dilbilim Göstergebilim ve Edebiyat Eğitimi*, Ankara: Hece Yayınları.
- Ünalın, Ş. (2006). *Türkçe Öğretimi*, Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Yalçın, A. (2002). *Türkçe Öğretim Yöntemleri-Yeni Yaklaşımlar*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yangın, B. (1999). *İlköğretimde Türkçe Öğretimi*, Ankara: MEB Yayınları.
- Yapıcı, Ş. (2005). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*, Ankara: Anı Yayıncılık.

EKLER
EK-1. SESSİZ OKUMA METNİ

ÇEVRE KİRLİLİĞİ

Çağlar boyunca insan, doğaya hakim olmak için çalıştı. Hâlbuki doğayı yenmek ve ona hakim olmak değil, tam tersine onu korumak gerekiyor. Bugün gezegenimiz üzerinde 5.3 milyardan fazla insan yaşıyor. Hızla artan dünya nüfusunun ihtiyaçlarının karşılanması için teknolojinin gelişmesi; ona bağlı olarak da sanayileşmenin artması kaçınılmaz olmuştur. Sanayileşme sonucunda toplumların giderek artan ihtiyaçlarını karşılamak için su, orman, kömür, petrol gibi doğal kaynaklar da hızla tüketilmektedir. Bu durum hem dünya hem de ülkemiz için ciddi bir tehlike hâline gelmiştir.

Plansız sanayileşme ve sağlıksız kentleşme; nükleer denemeler, bölgesel savaşlar ve verimi artırmak için kimyasal maddelerin tarımda bilinçsizce kullanılması, çevre kirliliğini hızlandırmıştır. Arıtma tesisleri kurulmadan yoğun üretime geçen sanayi tesisleri, çevre kirliliğini tehlikeli boyutlara çıkarmıştır. Çeşitli kaynaklardan çıkan katı, sıvı ve gaz hâlindeki kirlenici maddelerin hava, su ve toprakta yüksek oranda birikmesi çevre kirliliği oluşmasına neden olmaktadır. Yapılan araştırmalar, dünyadaki mevcut çevre kirliliğinin % 50 'sinin, son 35 yılda meydana geldiğini ortaya koymaktadır.

Çoğalan nüfusun ihtiyaçlarını karşılamak için kullanılan yeryüzündeki doğal kaynaklar, tükenme noktasına gelmiştir. Petrol, artık daha derinlerde aranmaktadır. Sulama yapmak ve büyük yerleşim yerlerinde su ihtiyacını karşılamak için, sular yetersiz kalmaktadır. Yakın zamana kadar tükenmez diye bakılan balık deposu okyanuslar bile, aşırı avlanma ve kıyılardaki kirlilik sonucu fakirleşmektedir. Kısacası dünyanın neresinde olursak olalım, doğal çevremiz büyük bir tehlikeyle karşı karşıyadır.

Tüm bunların yanı sıra hızlı nüfus artışının bir sonucu olan plansız kentleşme de çevre kirliliğini artıran sebepler arasında sayılmaktadır. Yapılan araştırmalarda, Türkiye en yüksek nüfus artış oranına sahip ülkeler arasındadır. Birleşmiş Milletlerin yaptığı nüfus tahminlerine göre, Türkiye nüfusunun 2025 yılında 92 milyona yükselmesi beklenmektedir. Bu durum ülkemizin bugün olduğu kadar, gelecekte de çevre sorunları ile karşı karşıya kalacağını göstermektedir.

(KAYNAK: Thema Larousse, 1993:478)

EK-2. SESSİZ OKUMA METİN SORULARI

SORULAR

- 1) Sanayi toplumunda ihtiyaçların artması sonucu tükenen kaynaklar arasında hangisi yoktur?
 - A) Su
 - B) Enerji
 - C) Petrol
 - D) Orman
- 2) Doğal kaynakların tükenmesine sebep olan etmen nedir?
 - A) Küresel ısınma
 - B) Hammadde arayışı
 - C) Tarımsal faaliyetler
 - D) Hızlı nüfus artışı
- 3) Çevre kirliliğinin sebepleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?
 - A) Kimyasal atıklar
 - B) Plansız kentleşme
 - C) Doğal afetler
 - D) Sanayileşme
- 4) Çeşitli kaynaklardan çıkan katı, sıvı ve gaz hâlindeki kirletici maddelerin hava, su ve toprakta yüksek oranda birikmesi neye sebep olmaktadır?
 - A) Çevre kirliliğine
 - B) Erozyona
 - C) Orman yangınlarına
 - D) Hava kirliliğine
- 5) Uzun yıllardan beri insanlar hangi amaç için çalışmışlardır?
 - A) İyi bir yaşam sürmek
 - B) Çevre kirliliğini önlemek
 - C) Doğaya hakim olmak
 - D) İhtiyaçlarını gidermek
- 6) Hem teknolojik gelişmenin hem de sanayileşmenin gerçek sebebi aşağıdakilerden hangisidir?
 - A) Artan nüfusun ihtiyaçlarını karşılamak
 - B) Gelişen dünyaya ayak uydurmak
 - C) Çağdaş uygarlık seviyesine çıkmak
 - D) Çevre kirliliğini önlemek

- 7) Birinci paragrafın ana fikri aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Doğaya hakim olmak, teknolojik üstünlükle gerektirir.
 - B) Doğal kaynakları daha verimli kullanmak için doğaya hakim olmak gerekir.
 - C) Çevre kirliliği herkes için büyük bir sorundur.
 - D) Dünyada nüfusun hızlı artması, doğal kaynakları tükenme noktasına getirmiştir.
- 8) Okuduğunuz metne göre aşağıdakilerden hangisi yanlış bir yargıdır?
- A) Çevre kirliliğinin % 50'si son 35 yılda meydana gelmiştir.
 - B) Doğal kaynakların hızla tükenmesi, sağlıksız kentleşmelere yol açmaktadır.
 - C) Türkiye'de bugün çevre kirliliği sorunu yaşanmamaktadır.
 - D) Dünyamızda beş milyardan fazla insan yaşamaktadır.
- 9) Balık deposu olan okyanusların fakirleşmesinin sebebi aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Balık tüketme alışkanlığının yaygınlaşması
 - B) Aşırı avlanma ve kirlilik
 - C) Balık ölümlerine yol açan hastalıklar
 - D) Bazı türlerin yok olması
- 10) “Bu durum ülkemizin bugün olduğu kadar, gelecekte de çevre sorunları ile karşılaşacağının bir göstergesidir.” cümlesindeki “durum” sözcüğü aşağıdakilerden hangisini anlatmak için kullanılmıştır?
- A) Hızlı nüfus artışı
 - B) Çevre kirliliğini
 - C) Sanayileşmeyi
 - D) Plansız kentleşmeyi

EK-3. SESLİ OKUMA METNİ

SU

Su, gezegenimizde var olan diğer hammaddelerin tersine, sınırsız bir kaynaktır; doğa suyun akışını sürekli kılmıştır. Deniz ve okyanusların oluşturduğu su deposu, yeryüzünün yaklaşık % 72'sini kaplar. Buharlaşarak atmosfere çıkan su, orada yoğunlaşır ve yağış olarak yeniden yeryüzüne döner. Böylece su kaynakları, ırmaklar, göller ve denizler beslenir. Yağışla yeryüzüne inen suyun büyük bölümü yeniden buharlaşır; geriye kalanı akarak yeraltına sızar ve yer altı su kaynaklarını oluşturur. Bu olguya su çevrimi denir.

Su kaynaklarının yeryüzündeki doğal dağılımında dengesizlikler görülür. Suyu ihtiyacımız olan her yerde, her zaman bulamayız. Kuraklık ve taşkınlar, suyun sağlanmasında genellikle önceden hesaplanamayan dengesizliklere yol açar.

Ayrıca hem tarımın, hem sanayinin hem de insanın kullanabileceği suyu bulmak hemen hemen imkansızdır. Doğal su kaynakları genellikle mineral tuzlar, organik maddeler ve mikroorganizmalar içerir. Bu maddelerin çoğu insan için zararlı değildir, hatta az miktarda bulunmaları şartıyla kimi zaman yararlıdır; ama genelde doğadaki birçok su kaynağının kirlenmiş olduğu göz önünde bulundurularak, kullanılacak suyun bir ön işleminden geçirilmesi gerekir. Bu nedenle su sağlayan her şebekede arıtma istasyonlarının bulunması zorunludur.

Su, yeryüzünde bol miktarda bulunmakla birlikte, ender rastlanan bir zenginliktir. Bu durum kurak bölgeler için olduğu kadar, ılıman kuşaklar için de geçerlidir. Yapılan hesaplamalara göre, her insan içmek ve temizlik, yıkanma, beslenme gibi günlük yaşam ihtiyaçları için günde 60 ila 100 litre arasında su kullanmaktadır. Su, tarım için vazgeçilmez ihtiyaçtır. Yeryüzündeki sulanan tarım alanları 230 milyon hektar olarak hesaplanmaktadır. Sanayi kuruluşları da büyük miktarlarda su tüketir. Nüfus artışı, kentlerdeki nüfusun aşırı yoğunlaşması ve sanayide gerçekleşen gelişmeler de su ihtiyacının giderek artmasına yol açmıştır. Artan su ihtiyacını karşılamak için, yeni su sağlama tesislerinin, arıtma ve işletme istasyonlarının yapımına gidildiği gibi, deniz suyunun tuzdan arındırılması gibi, yeni su kaynakları bulmak üzere de çalışmalar yapılmaktadır.

(KAYNAK: Thema Larousse, 1993:448)

EK-4. SESLİ OKUMA METİN SORULARI

SORULAR

1. Yer altı kaynakları, aşağıdakilerden hangisiyle beslenir?
 - A) Akarsular
 - B) Yağışlar
 - C) Deniz ve okyanuslar
 - D) Irmak ve göller
2. Su çevriminin en son aşaması aşağıdakilerden hangisidir?
 - A) Suyun buharlaşarak atmosfere çıkması
 - B) Atmosferdeki suyun yağış olarak yeryüzüne inmesi
 - C) Denizlerin ve göllerin suyla dolması
 - D) Buharlaşan suyun geri kalanının yeraltına inmesi
3. Suyun yeryüzüne dağılımındaki dengesizliğin sebebi nedir?
 - A) Denizlerin dağılımı
 - B) Yağışlar
 - C) Kuraklık ve taşkınlar
 - D) Arazinin engebe durumu
4. Doğal su kaynaklarında aşağıdakilerden hangisi bulunmaz?
 - A) Organik maddeler
 - B) Fosiller
 - C) Mineral tuzlar
 - D) Mikroorganizmalar
5. Kullanılacak suyun ön işleminden geçmesini gerekli kılan sebep nedir?
 - A) Su kaynaklarının kirliliği
 - B) Suyun tarım arazilerinden geçmiş olması
 - C) Suda bulunan mineraller
 - D) Suda bulunan mikroorganizmalar
6. İnsanların bir günde tükettiği su miktarı ne kadardır?
 - A) 40-60 litre
 - B) 60-80 litre
 - C) 60-100 litre
 - D) 120-140 litre
7. Su ihtiyacını giderek artıran sebepler arasında aşağıdakilerden hangisi sayılamaz?
 - A) Kentlerdeki nüfus yoğunluğu
 - B) Sanayi kuruluşlarının su tüketmesi
 - C) Sıcak bölgelerde buharlaşmanın fazla olması
 - D) Tarımda kullanılan suyun artması
8. Birinci paragrafın ana fikri aşağıdakilerden hangisidir?
 - A) Gezegenimizdeki su azalır çoğalmaz; ama sürekli yer değiştirir.
 - B) Su çevrimi doğa olayları sayesinde gerçekleşir.
 - C) Yeryüzündeki sular buharlaşma sayesinde atmosfere çıkar.

- D) Gezegelimizin su ihtiyacı denizlerde ve göllerde depolanmaktadır.
9. “Su, yeryüzünde bol miktarda bulunmakla birlikte, ender rastlanan bir zenginliktir.”
Cümlesindeki “ender” sözcüğü ile aşağıdakilerden hangisi anlatılmak istenmiştir?
- A) Suyun yeryüzünde sürekli yer değiştirmesi
B) Suyun yeryüzüne eşit dağılmamış olması
C) Suyun yeryüzünde az rastlanır bir kaynak olması
D) Suyun önemli bir kısmının yer altında olması
10. Bu metinden aşağıdaki sonuçların hangisine ulaşamaz?
- A) Yer altı kaynakları yağışlarla beslenir.
B) Sular yeryüzüne dengeli dağılmıştır.
C) Artan su ihtiyacı insanları yeni kaynaklar bulmaya yöneltmektedir.
D) Yeryüzünün yaklaşık %72 si sularla kaplıdır.

**EK-5. İLKÖĞRETİM 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA ALIŞKANLIĞINI
İNCELEYEN ANKET FORMU**

Okulunuzun Adı:

Cinsiyetiniz:

1) Babanızın eğitim düzeyi nedir?

1. İlköğretimi bitiremedi. ()
2. İlköğretim mezunu. ()
3. Ortaöğretim mezunu (Lise). ()
4. Yükseköğretim mezunu (Üniversite). ()

2) Annenizin eğitim düzeyi nedir?

1. İlköğretimi bitiremedi. ()
2. İlköğretim mezunu. ()
3. Ortaöğretim mezunu (Lise). ()
4. Yükseköğretim mezunu (Üniversite). ()

3) Son bir yılda kaç kitap okudunuz?

- 1) 21 kitaptan fazla. () 2) 6-20 kitap arası. ()
- 3) 1-5 kitap arası. () 4) Hiç kitap okumadım. ()

4) Okuduğunuz kitapları en çok nereden temin ediyorsunuz?

- 1) Sınıf veya okul kitaplığından ()
- 2) Halk kütüphanesinden. ()
- 3) Öğretmenimden. ()
- 4) Hediye geliyor. ()
- 5) Satın alıyorum. ()
- 6) Arkadaşımdan ödünç alıyorum. ()

5) Evinizdeki kitaplıkta sizin okuyabileceğiniz kitaplar var mı?

- 1) Evet var. ()
- 2) Hayır yok. ()
- 3) Evimizde kitaplığımız yok. ()

6) Okulunuzdaki veya sınıfınızdaki kitaplıktan düzenli olarak kitap alıp okur musunuz?

- 1) Okul ya da sınıf kitaplığımız yok. ()
- 2) Evet, sık sık alır, okurum. ()
- 3) Bazen alır, okurum. ()
- 4) Hayır, almam. ()

7) Ders dışındaki boş zamanlarınızda en çok ne yaparsınız?

- 1) Kitap okuyorum. ()
- 2) Arkadaşımla oynuyorum. ()
- 3) Anne/ babama yardım ediyorum. ()
- 4) Müzik dinliyorum. ()
- 5) Spor yapıyorum. ()
- 6) Bilgisayar kullanıyorum. ()

7) Televizyon izliyorum. ()

8) Sürekli okuduğunuz türü niçin tercih ediyorsunuz?

- 1) Sıkıntılıarımdan kurtulmama yardımcı oluyor. ()
- 2) Bilgimi artırıyor. ()
- 3) İlginç şeyleri görmekten hoşlanıyorum. ()
- 4) Düşünemediğim şeyleri eserlerde buluyorum. ()
- 5) Kendime güvenim artıyor. ()
- 6) Çevremde (öğretmen, arkadaşlarım...) saygınlığım artıyor. ()

9) Aileniz size okumanız için kitap alır mı?

- 1) Hiç almaz. ()
- 2) Arada bir alır. ()
- 3) Sık sık alır. ()

10) Kütüphanelere niçin gidiyorsunuz?

- 1) Araştırma/ödev yapmak için. ()
- 2) Okuma kitapları almak için. ()

11) İl Halk Kütüphanesinden yararlanıyor musunuz?

- 1) Hiç yararlanmıyorum. ()
- 2) Bazen yararlanıyorum. ()
- 3) Sık sık yararlanıyorum. ()

12) Kitap okuma düşüncesini size kim aşıladı?

- 1) Annem. ()
- 2) Babam. ()
- 3) Öğretmenim. ()
- 4) Arkadaşım. ()
- 5) Hiçbiri. ()

13) Okuma kitabı seçerken en çok kimiz tavsiyelerine uyuyorsunuz?

- 1) Öğretmenimin. ()
- 2) Anne/babamın. ()
- 3) Arkadaşımın. ()
- 4) Kitap görevlisinin. ()
- 5) Kendim seçiyorum. ()

14) Yeteri kadar kitap okuyamayışınızın en önemli sebebi nedir?

- 1) Kitap fiyatlarının çok yüksek olması. ()
- 2) Okuldaki ders ve ödevlerin yoğunluğu. ()
- 3) Televizyon seyretmek. ()
- 4) Seviye Belirleme sınavına (SBS) hazırlanmak. ()
- 5) Yaşıma ve zevkime göre kitap bulamamak. ()
- 6) Ailemin kitap okuma yerine ders çalışmamı istemesi. ()

15) Kütüphaneden yararlanmayı (kitap aramayı/bulmayı) kimden öğrendiniz?

- 1) Öğretmenimden. ()
- 2) Sınıf öğretmenimden. ()
- 3) Kütüphane memurundan. ()

4) Kendi kendime öğrendim. ()

5) Kütüphaneden yararlanmayı bilmiyorum. ()

16) En çok hangi tür kitapları okumaktan hoşlanırsınız?

1) Toplumsal. ()

2) Polisiye / Macera. ()

3) Hayvanlar âlemi. ()

4) Bilim-kurgu. ()

5) Gezi / Tatil ()

6) Kahramanlık / Tarihî. ()

7) Aile ve ev yaşamı. ()

8) Güldürü. ()

17) Aile bireyleriniz hangi sıklıkta kitap okuyor?

	<u>Hiç okumaz.</u>	<u>Bazen okur.</u>	<u>Çok okur.</u>
1) Annem	()	()	()
2) Babam	()	()	()
3) Ablam/ağabeyim	()	()	()
4) Kardeşim	()	()	()

18) Evinize düzenli olarak gazete geliyor mu?

1) Hayır gelmiyor. ()

2) Bazen geliyor. ()

3) Sürekli geliyor. ()

19) Ne zaman televizyon izliyorsunuz?

1) Ödevlerimi yaptıktan sonra izliyorum. ()

2) Ailemin belirlediği saatlerde izliyorum. ()

3) İstedğim vakitte izlemekte serbestim. ()

4) Hiç televizyon izlemem. ()

20) Bilgisayarınız ne amaçla kullanıyorsunuz?

1) Bilgisayarım yok. ()

2) Ödev yapmak için. ()

3) Gazete okumak için. ()

4) Oyun oynamak için. ()

5) İnternette dolaşmak için ()

21) Evde nasıl ders çalışırsınız?

1) Sesli okuyarak. ()

2) Sessiz okuyarak. ()

3) Yazarak / Not çıkararak ()

22) Herhangi bir metni sesli okuduğunuzda mı, sessiz okuduğunuzda mı daha iyi anlıyorsunuz?

1) Sesli okuduğumda daha iyi anlıyorum. ()

2) Sessiz okuduğumda daha iyi anlıyorum.()

23) Evinizde kendinize ait bir çalışma odanız var mı?

1) Var. ()

2) Yok. ()

24) Çalışma odanızda olanlara çarpı (X) işareti koyunuz.

- 1) Çalışma masası ()
- 2) Bilgisayar ()
- 3) Kitaplık ()
- 4) Televizyon ()

25) 2007/2008 Eğitim-Öğretim yılında ilimiz okullarında sürdürülen “Kitap Okuma Kampanyası”nın öğrenciler üzerinde ne kadar etkili olduğunu düşünüyorsunuz?

- 1) Çok etkili oluyor. ()
- 2) Etkili oluyor. ()
- 3) Az etkili oluyor. ()
- 4) Hiç etkili olmuyor.()